

แนวทางพัฒนากลยุทธ์ของธุรกิจในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
กรณีศึกษาจังหวัดตาก

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ.2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

สารนิพนธ์
เรื่อง

แนวทางพัฒนากลยุทธ์ของรัฐกิจในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
กรณีศึกษาจังหวัดตาก

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร
ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต
วันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2566

ชวงเชว สุขปลั่ง

นางสาวจรเชช สุขปลั่ง
ผู้วิจัย

Khajai

รองศาสตราจารย์กัญญาภัสส์ ปันจัยสิทธิ์,
Ph.D.
ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ นิ่มสาย,
Ph.D.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

Valma. Rachman

รองศาสตราจารย์วิจิธา รักธรรม,
Ph.D.
คณบดีวิทยาลัยการจัดการ
มหาวิทยาลัยมหิดล

K. Nattapan

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณัฐพันธ์ กองบัวใหม่,
Ph.D.
กรรมการสอบสารนิพนธ์

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง “แนวทางพัฒนากลยุทธ์ของธุรกิจในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกรณีศึกษาจังหวัดตาก (Strategic Business Development Plan of Special Economic Development Zone; Case Study: Tak Province)” สามารถดำเนินการสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของการศึกษาวิจัย เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์และการสนับสนุนจาก ดร.สุเทพ นุ่มสาย อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี โดยผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ให้ข้อเสนอแนะตลอดการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ อีกทั้งขอขอบพระคุณคณาจารย์ของวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล สำหรับการมอบความรู้ทางวิชาการ ประสบการณ์ และแนวทางทำให้ผู้วิจัยได้พัฒนาตนเองและนำทักษะความรู้ต่างๆ มาประยุกต์ใช้กับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

นอกจากนั้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ชาย และน้องฮีโร่ สำหรับกำลังใจที่เป็นแรงผลักดันสำคัญ และการส่งเสริมอย่างรอบด้านให้กับผู้วิจัยในการศึกษาระดับปริญญาโทนี้ รวมถึงขอขอบคุณบอลและเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้การสนับสนุน ความช่วยเหลือ และคำปรึกษาที่ดี ตลอดระยะเวลาการศึกษาระดับปริญญาโทนี้ให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างราบรื่น

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณผู้ร่วมสัมภาษณ์และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อช่วยให้ข้อมูลเชิงลึก และความคิดเห็นเพิ่มเติมประกอบการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โดยผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสารนิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นแนวทางการพัฒนากลยุทธ์โดยเฉพาะในส่วนขององค์กรภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก ทั้งนี้หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้วิจัยขออภัยมา ณ ที่นี้

รจเรช สุภปลั่ง

แนวทางพัฒนากลยุทธ์ของธุรกิจในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กรณีศึกษาจังหวัดตาก
(STRATEGIC BUSINESS DEVELOPMENT PLAN OF SPECIAL ECONOMIC
DEVELOPMENT ZONE; CASE STUDY: TAK PROVINCE)

รจเรช สุกปลั่ง 6450297

กจ.ม.

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ นิมไสย, Ph.D., รองศาสตราจารย์กัญญา
ภัสส์ ปันจยสิทธิ์, Ph.D., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐพันธุ์ กองบัวใหม่, Ph.D.

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “แนวทางพัฒนากลยุทธ์ของธุรกิจในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กรณีศึกษาจังหวัดตาก” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพรวมห่วงโซ่อุปทานกลุ่มอุตสาหกรรมทางเศรษฐกิจในการขับเคลื่อนพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากที่มีศักยภาพทั้งส่วนที่อยู่ในประเทศและเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน และศึกษาเชิงลึกการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อุตสาหกรรม เพื่อสนับสนุนให้มีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานในอนาคตสำหรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก พร้อมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่กลุ่มอุตสาหกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการศึกษาเบื้องต้นโดยใช้ข้อมูลสถิติของจังหวัดตาก อาทิ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม ปริมาณพื้นที่เพาะปลูก สินค้าเกษตร สถิติด้านปศุสัตว์ การประมง และ อุตสาหกรรมที่ได้รับการสนับสนุน เป็นต้น รวมถึงการวิเคราะห์ศักยภาพ โอกาส และข้อจำกัดของพื้นที่ ประกอบกับการลงพื้นที่ศึกษาและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากจำนวน 64 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากทุกภาคส่วนมาดำเนินการใช้คัดเลือกสินค้าและบริการเป้าหมายในพื้นที่ผ่าน BCG Matrix โดยพบว่า อุตสาหกรรมในกลุ่ม Star ได้แก่ อุตสาหกรรมการเลี้ยงโคเนื้อ, Cash Cow ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์, Question Mark ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย และการท่องเที่ยว และ Dogs ได้แก่ อุตสาหกรรมการประมงน้ำจืด

คำสำคัญ : กลยุทธ์ของธุรกิจเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ/ การขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ/
จังหวัดตาก/ การเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทาน/ กลุ่มอุตสาหกรรมทางเศรษฐกิจ

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อ	ค
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของหัวข้อวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์งานวิจัย	14
1.3 ขอบเขตการศึกษา	15
1.4 กรอบแนวคิดและแนวทางการศึกษา	15
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	17
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	17
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	19
2.1 สารสนเทศ (Information) และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	19
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	54
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	61
3.1 ระเบียบวิธีวิจัย	61
3.2 รูปแบบการวิเคราะห์ที่ใช้ในการวิจัย	63
3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
บทที่ 4 ผลการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล	70
4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์	70
4.2 กรอบคำถามเกี่ยวกับห่วงโซ่อุปทานภาคการผลิตและบริการ ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	73
4.3 สรุปประเด็นการศึกษาและความคิดเห็นจากการประชุมเชิง ปฏิบัติการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	74

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 ผลการศึกษาและการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและในประเทศเพื่อนบ้านชายแดน	78
4.5 แนวโน้มความต้องการสินค้าและบริการในอนาคตที่มีต่อห่วงโซ่อุปทานในเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก	98
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	101
5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	101
5.2 ข้อเสนอแนะ	116
บรรณานุกรม	118

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
1.1	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 10 จังหวัดของประเทศไทย	2
1.2	ข้อมูลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก	3
1.3	อุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ประกาศเพิ่มเติม	5
2.1	สถิติการค้าชายแดนไทย-เมียนมา ปี 2563-2564 (ม.ค.-ธ.ค.)	28
2.2	มูลค่าและสัดส่วนของผลิตภัณฑ์จังหวัดตากในช่วงปี พ.ศ. 2559-2563	29
2.3	จำนวนนิติบุคคลและมูลค่าทุนจดทะเบียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก ปี 2564	34
2.4	จำนวนธุรกิจและขนาดธุรกิจในเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากปี 2564	34
2.5	ประเภทธุรกิจ 5 อันดับแรกที่ต่างชาติลงทุนในนิติบุคคลที่จัดตั้งในไทย ของเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากในปี 2564	36
2.6	มูลค่าการส่งออกการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและเมียนมา จังหวัดตาก ในปี 2560-2564	39
2.7	มูลค่าการนำเข้าการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและเมียนมา จังหวัดตาก ในปี 2560-2564	40
2.8	จำนวนประชากรของจังหวัดตาก ปี 2560-2564	43
2.9	ผู้มีงานทำจังหวัดตาก จำแนกตามเพศและสถานภาพแรงงาน ปี 2560- ปี 2564	45
2.10	ศักยภาพและโอกาสของจังหวัดตาก	47
2.11	ทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมของห่วงโซ่อุปทานในภาคเกษตร ของจังหวัดตาก	48
2.12	ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมการค้าชายแดน และการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก	50
2.13	ทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมของห่วงโซ่อุปทานภาคบริการของจังหวัดตาก	52
3.1	รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมการประชุมเชิงปฏิบัติการ	67
4.1	ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์	70
4.2	สรุปประเด็นการศึกษาและความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง	74
4.3	ตารางจำนวนธุรกิจและขนาดธุรกิจในเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากปี 2565	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.4 ตารางประเภทธุรกิจ 5 อันดับแรกที่ต่างชาติดึงทุนในนิติบุคคลที่จัดตั้งในไทยของเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากในปี 2565 (ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2565)	83
4.5 ตารางจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก	84
4.6 ตารางข้อมูลจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และปศุสัตว์จังหวัดตาก	89
5.1 การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก	102
5.2 การวิเคราะห์ห่วงโซ่ประกอบปัจจัยด้านการผลิต	109
5.3 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านความต้องการหรืออุปสงค์	110
5.4 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านอุตสาหกรรมเชื่อมโยงและการสนับสนุน	111
5.5 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านยุทธศาสตร์ โครงสร้าง และบริบทการแข่งขัน	112
5.6 การวิเคราะห์บทบาทของภาครัฐ	113
5.7 การวิเคราะห์เหตุผลวิสัยหรือโอกาส	114

สารบัญญภาพ

ภาพ		หน้า
1.1	มูลค่าการค้าชายแดน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก	11
1.2	งบประมาณเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	14
2.1	สัดส่วนสาขาการผลิตที่สำคัญของจังหวัดตาก ปี 2563	30
2.2	สินค้าเกษตรที่ทำรายได้ให้จังหวัดตาก 5 อันดับแรก ปี 2563	31
2.3	จำนวนธุรกิจจัดตั้งใหม่ในเขตพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก ปี 2560 – 2564	33
2.4	ภาพรวมมูลค่าการนำเข้า-ส่งออกของการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและเมียนมาในแต่ละด่านศุลกากรของไทย ปี 2564	38
2.5	ภาพรวมมูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ของการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและเมียนมา ณ จังหวัดตาก ปี 2560 – 2564	38
2.6	ภาพรวมมูลค่าการค้าผ่านแดนนำเข้า-ส่งออกโดยรวม ด่านศุลกากรแม่สอด ณ จังหวัดตาก จำแนกตามรายประเทศ ปี 2560 – 2564	41
2.7	จำนวนประชากรและกำลังแรงงานของจังหวัดตาก ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564	42
2.8	จำนวนผู้มีงานทำจังหวัดตาก จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2560 – 2564	46
3.1	แบบจำลองเพชร (Diamond Model)	66
4.1	รวมมูลค่าการนำเข้า-ส่งออกของการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและเมียนมา ณ จังหวัดตาก ปี 2560-2564	79
4.2	รวมมูลค่าการค้าผ่านแดนนำเข้า-ส่งออก ด่านศุลกากรแม่สอด ณ จังหวัดตาก จำแนกตามรายประเทศ ปี 2560-2564	80
4.3	จำนวนธุรกิจจัดตั้งใหม่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ปี 2560-2565	81
4.4	การแสดงความคุ้มค่าของสินค้าและบริการจังหวัดตาก	97
5.1	ผลการวิเคราะห์สถานการณ์การตลาดของสินค้าและบริการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก (เบื้องต้น)	107
5.2	ผลสรุปการวิเคราะห์แบบจำลองเพชร (Diamond Model) ของพื้นที่จังหวัดตาก และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก	115

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของหัวข้อวิจัย

เนื่องด้วย นโยบายของรัฐบาลที่มุ่งมั่นพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านภายในภูมิภาคอาเซียน 10 พื้นที่ชายแดนเป้าหมาย ประกอบด้วย หนองคาย มุกดาหาร นครพนม กาญจนบุรี สระบุรี ตราด ตาก เชียงราย นราธิวาส และสงขลา เมื่อ พ.ศ. 2558 จุดมุ่งหมายเพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงจัดระเบียบความมั่นคงบริเวณพื้นที่ชายแดน และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย โดยใช้ประโยชน์จากช่องทางการค้าชายแดน ซึ่งตั้งอยู่แนวระเบียงเศรษฐกิจสำคัญของประเทศ และเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) โดยรัฐบาลให้การสนับสนุนด้านสิทธิประโยชน์การลงทุน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร การจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จด้านการบริหารจัดการแรงงานและการลงทุน การจัดหาพื้นที่พัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการลงทุน โดยในปัจจุบันมีคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) เป็นกลไกในการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2564 (กองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบพื้นที่สช., 2564) ซึ่ง กพศ. ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการ 3 คณะ และคณะทำงาน 1 คณะ ได้แก่

- 1) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์กำหนดพื้นที่และศูนย์บริการ
- 2) คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- 3) คณะอนุกรรมการด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์
- 4) คณะทำงานสรรหา คัดเลือก เจริญ และกำกับติดตามการดำเนินงานของผู้ลงทุนในที่ดินราชพัสดุที่กำหนดเป็นพื้นที่พัฒนาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ในการขับเคลื่อนการพัฒนาในระยะต่อไป กพศ. ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ส่งเสริมศักยภาพของพื้นที่ การสร้างมูลค่าเพิ่มและการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับพื้นที่เศรษฐกิจหลักอื่นๆ ทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะการสร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการ และการสนับสนุนกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและพื้นที่โดยรอบ รวมทั้งการเชื่อมโยงเข้ากับห่วงโซ่อุปทานในระดับภาค ประเทศ ประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศในภูมิภาคอื่นของโลก เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งการสร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทานและการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจดังกล่าว

สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-พ.ศ. 2580) ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประเด็นยุทธศาสตร์หลักที่ 4 โครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไทย เชื่อมโลก แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในแผนแม่บทที่ 9 ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และแผนย่อยการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ในยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาภาค เมืองและพื้นที่เศรษฐกิจในแนวทางการพัฒนาที่ 3 การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ ประเด็นที่ 2 พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดน โดยที่ตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เพื่อช่วยส่งเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนาในระยะต่อไปให้เป็นไปได้ไปอย่างมั่นคงและยั่งยืน

นอกจากนี้ เมื่อมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนย่อมจะมีการติดต่อทางธุรกิจ และเชื่อมโยงในด้านวัตถุดิบ และห่วงโซ่อุปทานทางการผลิต (Supply Chain) รวมถึงตลาดผู้บริโภคในประเทศที่เชื่อมต่อกับชายแดนของไทยมากขึ้น ส่งผลให้รัฐบาลยังมีนโยบายและมาตรการสนับสนุนอื่นๆ เช่น การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างระบบ สาธารณูปโภคที่จำเป็นเพื่อรองรับการลงทุนและการจัดหาพื้นที่ให้เช่า รวมถึงการตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จแบบครบวงจร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนในทีเดียวที่เรียกว่า “One Stop Service หรือ OSS” (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2559) ดังตารางแสดงเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 10 จังหวัดของประเทศไทยต่อไป

ตารางที่ 1.1: เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 10 จังหวัดของประเทศไทย

เขตเศรษฐกิจ	ขนาด	
	ตร.กม.	ไร่
รวม 10 พื้นที่	6,220.05	3,886,507.21
ตาก (14 ตำบลใน 3 อำเภอ)	1,419.00	886,875.00
มุกดาหาร (11 ตำบลใน 3 อำเภอ)	578.50	361,542.50
สระแก้ว (4 ตำบลใน 2 อำเภอ)	332.00	207,500.00
ตราด (3 ตำบลของ อ.คลองใหญ่)	50.20	31,375.00
สงขลา (4 ตำบลของ อ.สะเดา)	552.30	345,187.50
หนองคาย (13 ตำบลใน 2 อำเภอ)	473.67	296,042.00
นราธิวาส (5 ตำบลใน 5 อำเภอ)	235.17	146,981.25
เชียงราย (21 ตำบลใน 3 อำเภอ)	1,523.63	952,266.46
นครพนม (13 ตำบลใน 2 อำเภอ)	794.79	495,743.75
กาญจนบุรี (2 ตำบลใน อ.เมือง)	260.79	162,993.75

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2565)

ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะขอกว่าถึงในส่วน of เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก ประกอบด้วยข้อมูลดังนี้

1.1.1 ที่ตั้งและขอบเขตพื้นที่

ตารางที่ 1.2: ข้อมูลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก

พื้นที่	ที่ตั้งและขอบเขต	ความเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก	14 ตำบลติดชายแดน ใน 3 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอแม่สอด 8 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่สอด ตำบลแม่ตาว ตำบลท่าสายลวด ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่กาษา ตำบลแม่ปะ ตำบลแม่กุ และตำบลมหาวัน (2) อำเภอพบพระ 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลพบพระ ตำบลช่องแคบ และตำบลวาลีย์ (3) อำเภอแม่ระมาด 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่ระมาด ตำบลแม่จะรา และตำบลชะเนือ	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเมียวดี ประเทศเมียนมา

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากประกอบด้วย 14 ตำบล ใน 3 อำเภอในจังหวัดตาก รวมพื้นที่ทั้งหมด 1,419 ตารางกิโลเมตร (886,875 ไร่) ตั้งอยู่บริเวณชายแดนไทย-เมียนมา ห่างจากกรุงเทพฯ 518 กิโลเมตร (ใช้ทางหลวงหมายเลข 1 และ 32 (สายเอเชีย) โดยอยู่ตรงข้ามกับเมืองเมียวดี (รัฐกะเหรี่ยง เมียนมา) มีด่านชายแดนแม่สอดเป็นจุดผ่านแดนถาวรที่สามารถเชื่อมโยงไปยังย่างกุ้งซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของเมียนมาร์ และมันตะเลย์ (ศูนย์กระจายสินค้าที่ใหญ่ที่สุดของเมียนมา) ซึ่งเชื่อมโยงเข้าสู่รัฐฉาน (อินเดีย) และมณฑลยูนนาน (จีนตอนใต้ โดยผ่านด่านรูยลี่) นอกจากนี้ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) ของอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ด้านปลายฝั่งตะวันตกของประเทศไทย จึงสามารถเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งในแนวย่างกุ้ง (เมียนมา)-เมียวดี-แม่สอด-มุกดาหาร-สะพานนะเขต (สปป.ลาว)-ดานัง (เวียดนาม) ทำให้มีศักยภาพและโอกาสสูงที่จะเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรอบด้าน

1.1.2 โอกาสและความก้าวหน้าที่สำคัญของจังหวัดตาก

1.1.2.1 การลงทุน

มีการลงทุนในโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) แล้ว 27 โครงการ วงเงินลงทุน 2,634 ล้านบาท (จากโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุน 40 โครงการ วงเงิน 4,922 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในกิจการเครื่องนุ่งห่ม เครื่องหนัง บรรจุภัณฑ์พลาสติก วัสดุก่อสร้างยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ ได้มีการจัดตั้งเขตปลอดอากร 3 แห่ง วงเงินรวม 90 ล้านบาท และคลังสินค้าทัณฑ์บน 1 แห่ง วงเงิน 10 ล้านบาท โดยได้รับการส่งเสริมจากกรมอุตสาหกรรมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากมีจำนวนนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ 1,302 ราย มูลค่าทุนจดทะเบียนคิดเป็น 2,679.30 ล้านบาท (มีนาคม พ.ศ. 2565 โดยเกือบทั้งหมดเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMES) ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจขายปลีก/ขายส่ง ส่งผลให้มีจำนวนนิติบุคคลคงอยู่สะสมทั้งสิ้น 1,832 ราย มูลค่าทุนจดทะเบียนคิดเป็น 8,891.59 ล้านบาท โดยเป็นการลงทุนของต่างชาติประมาณร้อยละ 12 ซึ่งต่างชาติที่ลงทุนสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ฮองกง ได้หวัน และจีน ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่ลงทุนในธุรกิจประเภทการผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องจักรและเครื่องมือ ส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์ การทอผ้าจากเส้นใยสังเคราะห์ และการผลิตชุดชั้นใน ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากมีนิติบุคคลที่นำส่งงบการเงินประจำปี พ.ศ.2563 จำนวน 1,245 ราย โดยมีรายได้จำนวน 54,538.35 ล้านบาท และกำไรสุทธิ จำนวน 442.37 ล้านบาท ซึ่งธุรกิจที่สร้างรายได้สูงสุด คือ การขายส่งสินค้าทั่วไป รองลงมา ได้แก่ การขายส่งวัตถุดิบทางการเกษตรการขายปลีกเชื้อเพลิงยานยนต์ การขายส่งข้าวเปลือกและธัญพืช และการผลิตชุดชั้นใน และชุดนอนตามลำดับ

1.1.2.2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

สำหรับโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดตากสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระยะดังต่อไปนี้

- **ระหว่างการก่อสร้าง**
  - ถนนตะนาวศรี-กอกะเร็ก
  - ทางหลวงหมายเลข 12 ตอนที่ 2-3
- **ระยะเร่งด่วน**
  - สะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา แห่งที่ 2 และด่านชายแดนบริเวณ

บ้านริมเมย อำเภอแม่สอด

- ทางหลวงหมายเลข 12 ตอนที่ 4
- พัฒนาและขยายท่าอากาศยานแม่สอด

- **ระยะยาว**

- ถนนผังเมือง
- สถานีขนส่งสินค้า

ซึ่งโครงการสำคัญที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ได้แก่ ทางเลี่ยงเมืองแม่สอด และสะพานข้ามแม่น้ำเมย 2 การขยายทางหลวงหมายเลข 12 (ตาก-แม่สอด ตอน 1 2 3 และ 4) ทำอากาศยานแม่สอด (อาคารผู้โดยสารใหม่ ทางขับ ลานจอดเครื่องบิน การเสริมผิวทางวิ่งเดิมและต่อเติมความยาวทางวิ่ง) โครงการที่คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จใน พ.ศ. 2566 ได้แก่ ด้านศุลกากรแม่สอดแห่งที่ 2 และโครงการที่คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จใน พ.ศ. 2567 ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมตาก (แม่สอด) การจัดหาที่ดินและบริหารจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากมีพื้นที่ราชพัสดุซึ่งเตรียมให้เอกชนและการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) เช่าจำนวน 2,182-3-64 ไร่ โดยแบ่งเป็น 2 แปลง ประกอบด้วย แปลงที่ 1 ขนาด 1,067-2-27.7 ไร่ ซึ่งปัจจุบันกรมธนารักษ์อยู่ระหว่างเตรียมการเปิดสรรหาผู้ลงทุน และแปลงที่ 2 ขนาด 671-2-05 ไร่ ซึ่ง กนอ. ออกแบบนิคมอุตสาหกรรมและจัดทำ EIA แล้วเสร็จ และคาดว่าจะเริ่มก่อสร้างใน พ.ศ. 2566 โดยพื้นที่ราชพัสดุในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากมีอัตราค่าเช่า 36,000 บาทต่อไร่ต่อปีในปีแรก ซึ่งจะปรับขึ้นร้อยละ 15 ทุก 5 ปี ระยะเวลาการเช่า 50 ปี โดยอาจต่อได้อีก 50 ปี และมีค่าธรรมเนียมสำหรับการจัดให้เช่า 50 ปี ในอัตรา 250,000 บาทต่อไร่ ผ่อนชำระ 5 ปี โดยจ่ายในปีที่ 6-10

1.1.3 สิทธิประโยชน์กิจการเป้าหมาย

ประกาศนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้ให้สิทธิประโยชน์ระดับสูงสุด ผ่อนปรนเงื่อนไขสำหรับ SMEs ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และกำหนดกิจการเป้าหมายสำหรับการลงทุน โดยมีกิจการเป้าหมายสำหรับการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก 13 กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย และ 10 กิจการเป้าหมายที่ประกาศเพิ่มเติมได้แก่

ตารางที่ 1.2: อุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ประกาศเพิ่มเติม

อุตสาหกรรมเป้าหมาย	กิจการเป้าหมายที่ประกาศเพิ่มเติม
1) อุตสาหกรรมการเกษตร ประมง และกิจการที่เกี่ยวข้อง	1) กิจการอบฟឹชและไซโล
2) เซรามิกส์	2) กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้หรือเศษวัสดุทางการเกษตร
3) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง	

ตารางที่ 1.3: อุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจกรรมเป้าหมายที่ประกาศเพิ่มเติม (ต่อ)

อุตสาหกรรมเป้าหมาย	กิจกรรมเป้าหมายที่ประกาศเพิ่มเติม
4) อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน	3) กิจกรรมผลิตโครงสร้างโลหะสำหรับงานก่อสร้างหรืองานอุตสาหกรรม
5) อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	4) กิจกรรมผลิตสิ่งพิมพ์ทั่วไป
6) การผลิตเครื่องมือแพทย์	5) กิจกรรมผลิตอาหารสัตว์หรือส่วนผสมอาหารสัตว์
7) อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน	6) กิจกรรมผลิตวัสดุก่อสร้างและกิจการผลิตผลิตภัณฑ์
8) อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	ค อ น ก ร ี ต อ ้ ด แ ร ง ส ำ ห ร ้ บ ง า น สาธารณูปโภค
9) การผลิตพลาสติก	7) กิจกรรมผลิตสิ่งปรุงแต่งสำหรับประติณร่างกาย เช่น สบู่
10) การผลิตยา	ยาสระผม ยาสีฟัน เครื่องสำอาง
11) กิจกรรมโลจิสติกส์	8) กิจกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับสินค้าอุปโภค เช่น บรรจุภัณฑ์พลาสติก
12) นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม	9) กิจกรรมผลิตสิ่งของจากเชื้อกระดาษ เช่น ก่อกระดาษ
13) กิจกรรมเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว	10) กิจกรรมพัฒนาอาคารสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมและ/หรือคลังสินค้า

โดยจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปี (จำกัดวงเงินไม่เกินร้อยละ 100 ของเงินลงทุนรวม ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) การลดหย่อนสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ 50 ของอัตรากกติเป็นระยะเวลา 5 ปี นับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล การหักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้าและค่าประปา 2 เท่าของค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันเริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการ การหักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 25 ของเงินลงทุนนอกเหนือจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ การยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรไม่จำกัดระยะเวลา วัตถุดิบและวัสดุจำเป็นในการผลิตเพื่อส่งออกเป็นระยะเวลา 5 ปี และการอนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือในโครงการที่ได้รับการส่งเสริม โดยให้ เป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนด ซึ่งสามารถยื่นใช้สิทธิได้ตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2558 ถึง 30 ธันวาคม พ.ศ. 2565

นอกจากสิทธิประโยชน์จาก BOI แล้ว ได้มีการผ่อนปรนเงื่อนไขให้ SMEs ในการขอรับสิทธิประโยชน์ อาทิ เงินลงทุนขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 5 ล้านบาท และการอนุญาตให้นำเครื่องจักรใช้แล้วในประเทศมาใช้ในโครงการที่ขอรับการส่งเสริมฯ ได้ไม่เกิน 10 ล้านบาท รวมทั้งยังมีการส่งเสริมการลงทุนจากกรมสรรพากร โดยการลดอัตราภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จากร้อยละ 20 เหลือร้อยละ 10 ใน 10 รอบบัญชี รวมถึงยังมีการส่งเสริมจากกรมศุลกากร โดยการผ่อนปรนเงื่อนไขการจัดตั้งเขตปลอดอากรและคลังสินค้าทัณฑ์บน ได้แก่ 1) การลดทุนจดทะเบียนของผู้ขอจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไปจาก 10 ล้านบาท เหลือ 5 ล้านบาท 2) การลดทุนจดทะเบียนของผู้ขอจัดตั้งเขตปลอดอากรจากทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 60 ล้านบาท เป็นไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท และ 3) สิทธิประโยชน์อื่นๆ ได้แก่ การยกเว้นอากรนำเข้าเครื่องจักรและวัตถุดิบที่นำมาผลิตเพื่อส่งออก การยกเว้นอากรขาออกและอากรการกำจัดหรือทำลายวัสดุ และการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) สำหรับวัตถุดิบที่นำเข้ามาผลิตเพื่อส่งออกและสินค้านำเข้า-ส่งออก

1.1.4 มูลค่าการลงทุนและการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

กพศ. ได้มุ่งเน้นความสำคัญกับการส่งเสริมศักยภาพของพื้นที่ การสร้างมูลค่าเพิ่มและการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับพื้นที่เศรษฐกิจหลักอื่นๆ โดยเฉพาะการสร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการ และการสนับสนุนกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและพื้นที่โดยรอบ รวมทั้งการเชื่อมโยงเข้ากับห่วงโซ่อุปทานในระดับภาค ประเทศ ประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศในภูมิภาคอื่นของโลก เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งการสร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทานและการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจดังกล่าวสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งมูลค่าการลงทุนของเอกชนและการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมประมาณ 37,278.57 ล้านบาท (ข้อมูล พ.ศ. 2558 - มิถุนายน พ.ศ. 2565) ประกอบด้วย

1.1.4.1 การลงทุนที่ได้รับการส่งเสริม

ดำเนินการส่งเสริมการลงทุนใน 68 โครงการ วงเงิน 17,698 ล้านบาท ภายใต้ประเภทกิจการ อาทิ เสื้อผ้าสำเร็จรูป พลาสติก อาหารสัตว์ ยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน อุปกรณ์ก่อสร้าง โรงพยาบาล ดงมือยางทางการแพทย์ (จากโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนทั้งหมด 100 โครงการ วงเงิน 26,546 ล้านบาท) โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) และ BOI และมีการจัดตั้งธุรกิจใหม่ 5,874 ราย มูลค่าทุนจดทะเบียนรวม 11,239 ล้านบาท

โดยเกือบทั้งหมดเป็น SME สูงถึงร้อยละ 98 ซึ่งเป็นการลงทุนในกิจการ อาทิ การก่อสร้างอาคารทั่วไป การผลิตเสื้อผ้า ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์จากไม้แปรรูปและไฟฟ้า อสังหาริมทรัพย์ โลจิสติกส์ และการบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งเขตปลอดอากรในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก หนองคาย และสงขลา และคลังสินค้าทัณฑ์บนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก มุกดาหาร หนองคาย สงขลา และเชียงราย จำนวน 12 โครงการ วงเงินรวมทั้งสิ้น 500 ล้านบาทอีกด้วย

1.1.5 อุตสาหกรรมและบริการ

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากมีโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปและสิ่งทอมากที่สุด จำนวน 60 แห่ง รองลงมา ได้แก่ การดูคทราย จำนวน 21 แห่ง และการผลิตคอนกรีตผสมเสร็จและผลิตภัณฑ์คอนกรีต จำนวน 18 แห่ง ซึ่งอุตสาหกรรมในพื้นที่เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่ได้เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง แต่เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น โดยเฉพาะแรงงานจากเมียนมา และเมื่อพิจารณาภาพรวมของอุตสาหกรรมทั้งจังหวัดตาก พบว่า อุตสาหกรรมมีลักษณะเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ใดก็ดี เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก และเป็นช่องทางการค้าชายแดนของไทยกับเมียนมา รวมทั้งมีศักยภาพที่จะเป็นช่องทางการค้ากับอินเดียและจีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) ได้ในอนาคต นอกจากนี้ เมียนมามีศักยภาพเป็นแหล่งวัตถุดิบทางการเกษตรที่จะป้อนการผลิตในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบ เช่น ถั่วเหลือง ถั่วเขียว พริก งาม ละหุ่ง มะเขือเทศญี่ปุ่น ถั่วแระญี่ปุ่น และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และยังมีแรงงานจำนวนมากที่สามารถรองรับการพัฒนาในฝั่งไทย ประกอบกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากอยู่ตรงข้ามกับเขตอุตสาหกรรมเมียวดี (เมียนมา) จึงสามารถร่วมกันดำเนินการผลิตร่วม (Co-Production) ขณะที่ในฝั่งไทยจังหวัดตากเป็นแหล่งผลิตพืชผลทางการเกษตรที่สำคัญของประเทศ ซึ่งใช้บริโภคในประเทศและส่งออกไปยังต่างประเทศ และบางส่วนเป็นวัตถุดิบในภาคอุตสาหกรรม โดยมีผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าว ถั่วเขียวฝวมัน ดอกไม้และผลไม้ อื่นๆ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบมีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงกับโครงสร้างพื้นฐานหลักในประเทศไทย จึงสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมการผลิตทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ปัจจุบัน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบมีโครงการพัฒนาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิต และการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะสนับสนุนการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการในพื้นที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ส่วนอื่นภายในประเทศและต่างประเทศโดยมีโครงการสำคัญ ได้แก่ โครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเมย แห่งที่ 2 ซึ่งเป็น

สะพานข้ามแดนระหว่างไทย-เมียนมา โครงการก่อสร้างทางหลวงหมายเลข 130 ซึ่งเป็นถนนเชื่อมระหว่างสะพานข้ามแม่น้ำเมยแห่งที่ 2 กับทางหลวง AH1 (ซึ่งเป็นช่องทางเชื่อมโยงกับกรุงเทพฯ และปริมณฑล) และโครงการก่อสร้างด่านพรมแดน โดยทั้งหมดได้ก่อสร้างแล้วเสร็จ โครงการก่อสร้างทางขับ ลานจอดเครื่องบินและอาคารที่พักผู้โดยสารหลังใหม่ของท่าอากาศยานแม่สอด โดยก่อสร้างแล้วเสร็จ (สามารถรองรับเครื่องบิน Boeing 737) โครงการก่อสร้างด่านศุลกากรแม่สอด แห่งที่ 2 ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2566 โครงการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมซึ่งคาดว่าจะเริ่มก่อสร้างในปี 2566 และโครงการขยายทางหลวงหมายเลข 12 ซึ่งเป็นถนนเชื่อมระหว่างอ.แม่สอด กับอ.เมืองตาก โดยก่อสร้างแล้วเสร็จ นอกจากนี้ ประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลเมียนมาในการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเมย แห่งที่ 2 ในฝั่งเมียนมา ถนนจากสะพานข้ามแม่น้ำเมย แห่งที่ 2 ไปยังถนนสายหลักในเมียนมาและด่านพรมแดนฝั่งเมียนมา ถนนจากเมืองเมียวดี (ซึ่งอยู่ตรงข้ามแม่สอด) ไปยังเชิงเขาตะนาวศรี และถนนจากเชิงเขาตะนาวศรีไปยังเมืองเกาะกะระะก์ โดยทั้งหมดได้ก่อสร้างแล้วเสร็จ และได้อำนวยความสะดวกในด้านการค้าและการขนส่งระหว่างชายแดนไทยเข้าไปยังพื้นที่ตอนในของประเทศเมียนมา

นอกจากนี้ พื้นที่ตั้งอยู่ในแนว EWEC จึงสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับเมียนมา สปป.ลาว และเวียดนาม ซึ่งสามารถขยายต่อไปยังจีนตอนใต้ อีกทั้ง พื้นที่ที่สามารถเชื่อมโยงกับจังหวัดขอนแก่น (ตั้งอยู่ในแนว EWEC) ซึ่งเป็นจังหวัดในระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเอเชียเหนือ (Northern Eastern Economic Corridor: NeEC) ซึ่งมีนโยบายที่จะพัฒนาเป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ของประเทศที่เป็นฐานอุตสาหกรรมชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ และการเชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่มูลค่าของการเกษตรและอุตสาหกรรมชีวภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังนั้น เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรมสำคัญจึงมีโอกาที่จะเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานกับ NeEC ในอุตสาหกรรมฐานชีวภาพดังกล่าว ประกอบกับ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากกับพื้นที่โดยรอบสามารถเชื่อมโยงกับ EEC ตามเส้นทางเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก-กำแพงเพชร-นครสวรรค์-EEC จึงสามารถเชื่อมโยงเป็นส่วนต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทานการผลิตกับ EEC โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และอุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพรวมทั้งเป็นช่องทางออกของสินค้าจาก EEC ไปยังเมียนมาและอินเดีย ขณะที่ EEC เป็นทางออกทางทะเลของสินค้าจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบด้วย อีกทั้ง ในพื้นที่มีสถานศึกษาที่พร้อมผลิตแรงงานเข้าสู่กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตตาก มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดตาก ดังนั้น เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบจึงมีศักยภาพในการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานด้านการผลิต

เชื่อมโยงกับทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการพัฒนาเป็นฐานการผลิตของภาคเหนือตอนล่าง บริเวณชายแดนและของอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงสำหรับในด้านการบริการ จากการพิจารณาในเบื้องต้นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบมีศักยภาพในด้านการบริการหลายด้านที่สามารถขยายการพัฒนาในลักษณะห่วงโซ่อุปทาน โดยเฉพาะการบริการด้านโลจิสติกส์ (เช่น ศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้าระหว่างประเทศ ศูนย์กระจายสินค้า คลังสินค้าทัณฑ์บน การซ่อมบำรุง การประกันภัย เป็นต้น) ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนที่สำคัญในการเชื่อมโยงกิจกรรมการผลิตและบริการต่างๆ ในห่วงโซ่อุปทานทั้งในการลดเวลา การประหยัดค่าใช้จ่าย และคุณภาพของการเชื่อมโยง รวมทั้งการยกระดับการผลิตและการให้บริการ ซึ่งจะสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินงานร่วมกันภายใต้ห่วงโซ่อุปทาน

นอกจากนั้นแล้ว ด้านการบริการด้านการท่องเที่ยวเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่มีศักยภาพ เนื่องจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความหลากหลายทั้งน้ำตกถ้ำและภูเขา รวมทั้งศาสนาและวัฒนธรรม และเป็นช่องทางที่สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญของเมียนมา รวมทั้งสามารถขยายการท่องเที่ยวในแนวเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) โดยเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างเมียนมา-ไทย-สปป.ลาว-จีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) ตามแนวเส้นทางย่างกุ้ง (เมียนมา)-แม่สอด-สุโขทัย-อุตรดิตถ์ (ด่านภูซู้)-หลวงพระบาง (สปป.ลาว)-คนหมิง (มณฑลยูนนาน/จีนตอนใต้) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวเชื่อมโยง 4 ประเทศ อีกทั้ง การเดินรถไฟ สปป.ลาว-จีน (มณฑลยูนนาน) ได้เปิดให้บริการแล้ว (ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2564) ดังนั้น ปัจจัยข้างต้นจะสนับสนุนการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานด้านการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบ และในประเทศ และห่วงโซ่อุปทานด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านห่วงโซ่อุปทานด้านการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบเกี่ยวข้องกับกิจกรรมอื่นๆ ด้วย เช่น การมีเขตปลอดอากร การบริการด้านที่พัก/อาหาร การจำหน่ายใช้สอย การผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรมที่จะตอบสนองการท่องเที่ยว การบริการด้านโลจิสติกส์ เป็นต้น การพัฒนาห่วงโซ่อุปทานด้านการท่องเที่ยวจึงส่งผลกระทบต่อเนื่องในวงกว้าง ดังนั้น การพัฒนาห่วงโซ่อุปทานของการบริการด้านการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบให้เชื่อมโยงกันในพื้นที่ทั้งในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้าน จะสร้างมูลค่าเพิ่มในด้านการท่องเที่ยวและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้สูงขึ้น

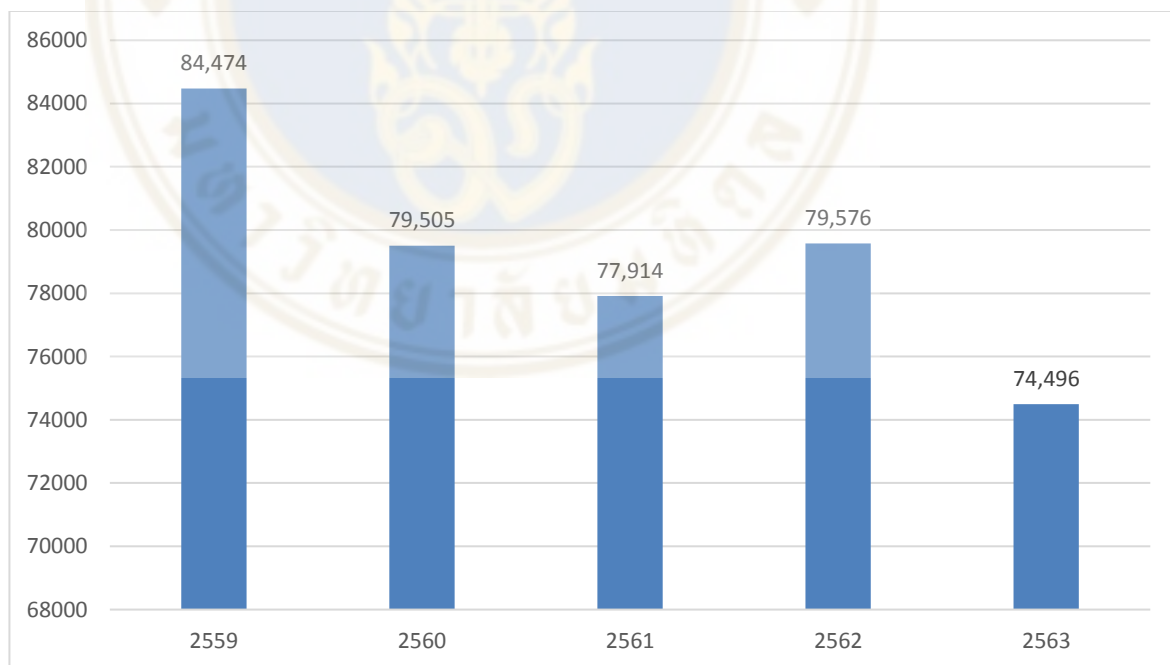
อีกทั้งการให้บริการทางการแพทย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบ อาจเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่มีศักยภาพในการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานเชื่อมโยงกับเมียนมา เนื่องจาก การให้บริการของไทยมีความทันสมัยและเป็นที่น่าเชื่อถือกว่าในเมียนมา และยังสามารถเชื่อมโยงกับ

การบริการด้านการท่องเที่ยวและการบริการอื่นๆ ซึ่งการให้บริการทางการแพทย์เชื่อมโยงเข้าไปในประเทศเมียนมาด้วยระบบบริการต่างๆ (เช่น การบริการขนย้ายผู้ป่วยจากเมียนมาข้ามมาฝั่งไทยในกรณีฉุกเฉิน การส่งยาข้ามชายแดนไปยังผู้ป่วย) อาจเป็นช่องทางหนึ่งในการดึงดูดให้มีการใช้บริการทางการแพทย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบมากขึ้น ซึ่งจะช่วยสร้างมูลค่าในการบริการทางการแพทย์ให้สูงขึ้น

ดังนั้น ทำให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบมีทั้งศักยภาพและสามารถเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญบริเวณชายแดนต่อไป

1.1.6 การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน

จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรแม่สอด ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก โดยเป็นด่านที่มีมูลค่าการค้าชายแดนกับเมียนมาสูงที่สุดของประเทศไทย และเป็นช่องทางการค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงเป็นอันดับที่ 3 ของประเทศ โดยในช่วง พ.ศ. 2559-2563 มีมูลค่าการค้าชายแดน ดังแผนภาพแสดงมูลค่าการค้าชายแดน ณ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ในปีพ.ศ. 2559-2563 ดังนี้

ภาพที่ 1.1 : มูลค่าการค้าชายแดน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2563)

จะเห็นได้ว่ามูลค่าการค้าชายแดนผ่านด่านศุลกากรแม่สอดมีแนวโน้มลดลง โดยในช่วงปี พ.ศ. 2559-2563 มูลค่าการค้าชายแดนลดลงเฉลี่ยร้อยละ 3.0 ต่อปี ซึ่งในปี พ.ศ.2563 มีมูลค่าการค้าชายแดน 74,496 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ไทยได้เปรียบดุลการค้า 52,802 ล้านบาทโดยสินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำมันดีเซล ผ้าผืนและด้าย และสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ ัญพืช สัตว์น้ำด่านศุลกากรแม่สอดมีศักยภาพสูงที่จะเป็นช่องทางการค้าผ่านแดนไปยังอินเดีย (รัฐฉิมปุระ) และจีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) ซึ่งมีเศรษฐกิจขนาดใหญ่ได้ในอนาคตโดยผ่านมณฑลเถย์ (เมียนมา) ซึ่งเป็นศูนย์กลางสินค้าที่ใหญ่ที่สุดของเมียนมา เมื่อปัญหาการเมืองในเมียนมาเข้าสู่สภาวะปกติ นอกจากนี้ หากเส้นทางขนส่งในเมียนมาที่เชื่อมโยงกับอินเดีย จีนตอนใต้และไทยได้รับการพัฒนาให้สามารถรองรับการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศได้ มีประสิทธิภาพมากขึ้นจะยิ่งสนับสนุนบทบาทดังกล่าวของด่านศุลกากรแม่สอด นอกจากการเชื่อมโยงไปยังประเทศด้านตะวันตกแล้ว เนื่องจากด่านศุลกากรแม่สอดอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (EWEC) ของอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) จึงสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับ สปป.ลาว และเวียดนามซึ่งอยู่ไปทางด้านตะวันออก และเป็นคู่ค้าสำคัญของไทย รวมทั้งเป็นประเทศซึ่งให้ความสำคัญกับการเร่งพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบสามารถเป็นช่องทางการส่งออกของผลิตภัณฑ์ชีวภาพจากจังหวัดขอนแก่นซึ่งอยู่ในแนว EWEC และเป็นพื้นที่ในระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉิงเหนือ (NeEC) ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจชีวภาพ เพื่อไปยังเมียนมาและประเทศแถบเอเชียใต้ได้ในอนาคต

1.1.7 การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวแบบไป-กลับ หรือตามฤดูกาลตามมาตรา 64 แห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (เดิม มาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551) ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1.7.1 ด้านการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวในลักษณะไป-กลับ

- กระทรวงแรงงาน ได้ออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดท้องที่สัญชาติประเภทลักษณะงานหรือเงื่อนไขที่คนต่างด้าวอาจขอรับใบอนุญาตทำงาน
- กระทรวงมหาดไทย ได้ออกประกาศยกเลิกข้อห้ามมิให้คนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการเฉพาะสำหรับเมียนมา ลาว กัมพูชา

- กระทรวงการต่างประเทศได้ลงนามกับกัมพูชาและเมียนมาในการแก้ไขความตกลงว่าด้วยการข้ามแดนระหว่างไทย-ประเทศเพื่อนบ้านแล้ว สำหรับลาวอยู่ระหว่างพิจารณาปรับปรุงความตกลงดังกล่าวให้ทันสมัยมากขึ้น

- แรงงานเมียนมาและกัมพูชาสามารถเดินทางเข้ามาทำงานได้ ครั้งละไม่เกิน 3 เดือน และพำนักอยู่ในพื้นที่ชายแดนที่กำหนดเป็นระยะเวลา 30 วันต่อครั้ง

1.1.7.2 ด้านการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน

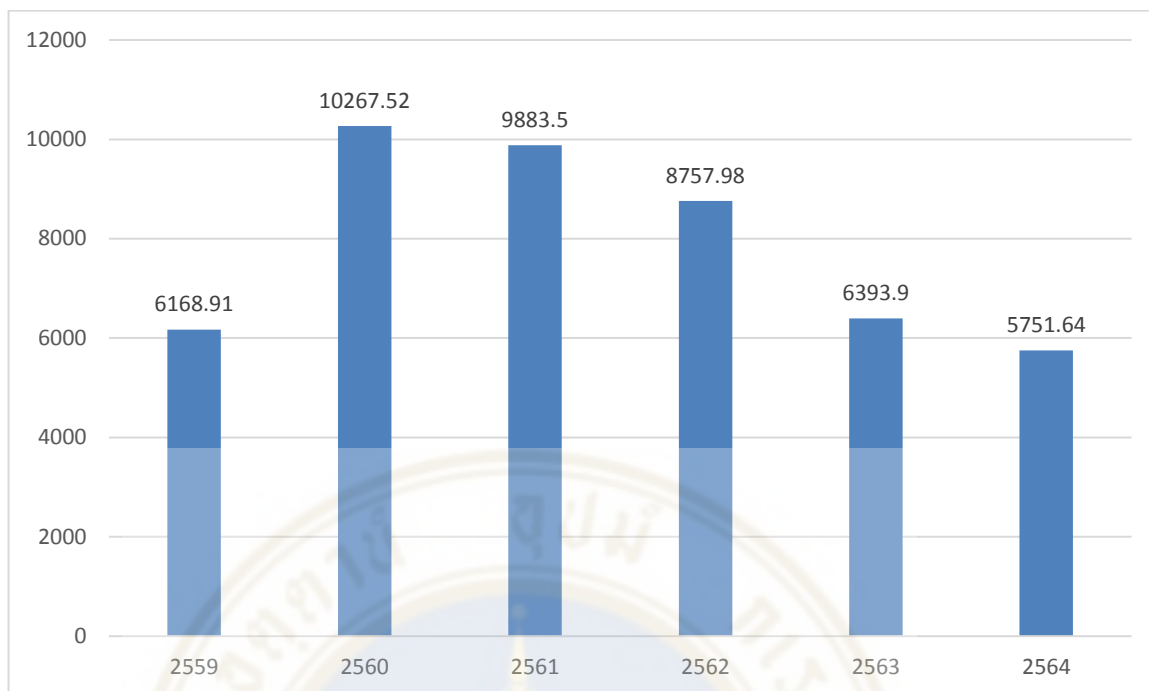
ปัจจุบันดำเนินการจัดตั้งแล้วเสร็จในทั้ง 10 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และมีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานทุกสัญชาติ รวมทั้งสิ้น 506,014 คน ซึ่งเป็นแรงงานเมียนมาและกัมพูชาเข้ามาทำงานแบบไป-กลับ รวม 444,365 คน (ข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2560-25 พฤษภาคม พ.ศ. 2565) การพัฒนาฝีมือแรงงานไทย ฝึกอบรมแรงงานจำนวน 9,425 คน (ข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2563-31 กรกฎาคม พ.ศ. 2564) เพื่อให้มีความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษการคุ้มครองแรงงาน คุ้มครองส่งเสริมและพัฒนาไม่ให้มีการใช้แรงงานอย่างผิดกฎหมาย บริหารแรงงานสัมพันธ์ ให้คำปรึกษาและเฝ้าระวังความขัดแย้งในสถานประกอบการ

1.1.7.3 ด้านการตรวจสอบสุขภาพและการประกันสุขภาพ

กำหนดให้แรงงานต่างด้าวทุกรายต้องตรวจสอบสุขภาพอย่างน้อยปีละครั้ง โดยสถานบริการของรัฐ และต้องได้รับการประกันการพัฒนาระบบฐานข้อมูลลายพิมพ์นิ้วมืออัตโนมัติ เพื่อตรวจสอบแรงงานต่างด้าวในการเข้า-ออก ซึ่งจะเชื่อมโยงข้อมูลกับส่วนกลาง

1.1.8 การจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ภาครัฐได้ดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีค่าใช้จ่ายงบประมาณ ดังแผนภาพแสดงงบประมาณเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษดังนี้

ภาพที่ 1.2 : งบประมาณเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2564)

ดังนั้น กล่าวได้ว่าเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบมีปัจจัยหลายประการที่ศักยภาพด้านที่ตั้งซึ่งเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับหลายประเทศ การเป็นช่องทางการค้าระหว่างประเทศ กิจกรรมศักยภาพในพื้นที่ และนโยบายสนับสนุนจากรัฐที่สนับสนุนให้การพัฒนาห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการในพื้นที่ขยายตัวมากขึ้น และสามารถเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ห่วงโซ่อุปทานในอนาคต นำไปสู่ประโยชน์ในการกำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนา กำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ห่วงโซ่อุปทาน และสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและพื้นที่โดยรอบ รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคอื่นจะสนับสนุนนโยบายการพัฒนาประเทศในภาพรวม

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1) ศึกษาภาพรวมห่วงโซ่อุปทานกลุ่มอุตสาหกรรมทางเศรษฐกิจในการขับเคลื่อนพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากที่มีศักยภาพในการพัฒนาและเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานทั้งส่วนที่อยู่ภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน

- 2) ศึกษาเชิงลึกในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานในอนาคตสำหรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก
- 3) ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่กลุ่มอุตสาหกรรมทางเศรษฐกิจในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการดำเนินการศึกษาคือ ประชากรที่มีอายุตั้งแต่อายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทั้งหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และผู้ประกอบการที่มีศักยภาพในพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก จำนวน 64 คน

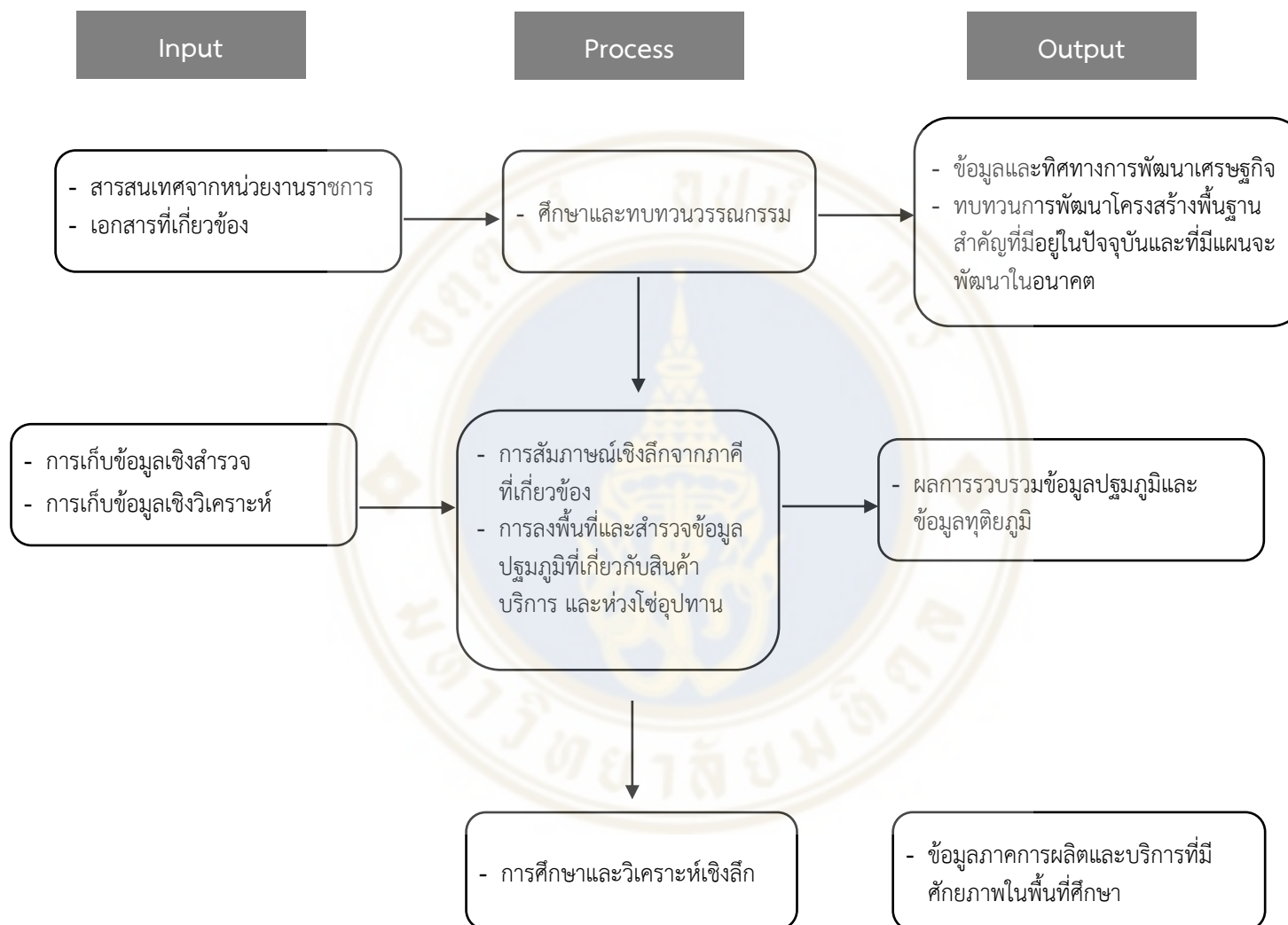
1.3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยดำเนินการลงพื้นที่ (Field Study) สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทานภาคการผลิตและบริการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่โดยรอบ เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึกสำหรับแนวทางการขับเคลื่อน และข้อเสนอแนะทางกลยุทธ์ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก

1.4 กรอบแนวคิดและแนวทางการศึกษา

เนื่องจากวัตถุประสงค์ครั้งนี้ต้องการดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ภาพรวมของการเชื่อมโยงของห่วงโซ่อุปทานของกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งในภาคการผลิตและบริการภายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากและพื้นที่โดยรอบที่เชื่อมโยงกันระหว่างส่วนที่อยู่ภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะนำไปสู่การนำเสนอข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่กิจกรรมทางเศรษฐกิจในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากและพื้นที่โดยรอบให้มีศักยภาพสำหรับการแข่งขัน และยกระดับการพัฒนาที่มั่นคงอย่างรอบด้าน ซึ่งสามารถสรุปกรอบแนวคิดการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 หน่วยงานภาครัฐ

- สามารถนำรายงานผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์หรือนโยบาย เพื่อประโยชน์ต่อการวางแผนกลยุทธ์ และแนวทางการขับเคลื่อนพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยสามารถนำมาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากที่มีประสิทธิภาพ

- นำเสนอข้อเสนอแนะแนวทางเพิ่มเติมในการจัดทำยุทธศาสตร์หรือนโยบายเพื่อพัฒนาพื้นที่ หรือเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่กิจกรรมทางเศรษฐกิจในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก

1.5.2 หน่วยงานภาคเอกชน หรือผู้ประกอบการ

- สามารถวางแผนกลยุทธ์และพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจภายใต้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ โดยสามารถประเมินศักยภาพของด้านตลาด การบริการ แรงงาน การลงทุน การขนส่ง และห่วงโซ่อุปทานของการส่งออก เพื่อประเมินประสิทธิภาพทางการค้าระหว่างประเทศและกิจกรรมในห่วงโซ่อุปทานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

- สามารถบูรณาการแนวทางการขับเคลื่อนพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อให้ทราบถึงโอกาสใหม่ทางธุรกิจ และจุดแข็งที่สามารถอยู่ในตลาดแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5.3 ชุมชนท้องถิ่น

- ตระหนักและเข้าใจถึงแนวทางการขับเคลื่อนพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ต่อยอดในการพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่กิจกรรมทางเศรษฐกิจในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากได้

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Development Zone)

เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special economic zone, SEZ) เป็นพื้นที่ซึ่งกฎหมายทางธุรกิจและการค้าจะมีความแตกต่างจากส่วนที่เหลือของประเทศ เขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นตั้งอยู่ภายในชายแดนแห่งชาติของประเทศ และจุดมุ่งหมายของพวกเขารวมทั้งดูแลการค้าที่เพิ่มมากขึ้น การจ้างงาน การลงทุนที่เพิ่มมากขึ้น การสร้างงาน และการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมให้ธุรกิจที่ถูกจัดตั้ง

ในเขตนี้มีการนำนโยบายทางการเงินมาใช้ นโยบายโดยทั่วไปเหล่านี้ได้ครอบคลุมถึงการลงทุน การเก็บภาษี การค้าขาย ศุลกากร และกฎระเบียบแรงงาน นอกจากนี้ บริษัทต่างๆ อาจจะได้รับ การเสนอวันหยุดการเก็บภาษี โดยที่เมื่อได้จัดตั้งอยู่ในเขตนี้จะได้รับช่วงเวลาของการเก็บภาษีที่ต่ำกว่านอกเขตพื้นที่ ดังนั้น การสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยประเทศที่เป็นเจ้าภาพอาจได้รับแรงจูงใจจาก ความปรารถนาที่จะดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign direct investment, FDI) ผลประโยชน์ที่บริษัทจะได้รับจากการตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อาจหมายถึงบริษัทสามารถผลิต และซื้อขายสินค้าคุณภาพดีในราคาที่ถูกลง เพื่อมุ่งเป้าหมายไปที่การแข่งขันในระดับโลก (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2565)

1.6.2 ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)

ห่วงโซ่อุปทาน หรือ เครือข่าย โลจิสติกส์ เป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ของหน่วยงาน คน เทคโนโลยี กิจกรรมข้อมูลข่าวสาร และทรัพยากร มาประยุกต์เข้าด้วยกัน เพื่อการเคลื่อนย้ายสินค้า หรือบริการจากผู้จัดหาไปยังลูกค้า กิจกรรมของห่วงโซ่อุปทานจะแปรสภาพทรัพยากรธรรมชาติ ให้เห็นถึงขั้นตอนของการได้มาซึ่งสินค้าตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การขนส่ง ไปจนถึงการส่งมอบสินค้าหรือบริการไปยังลูกค้าหรือผู้บริโภคคนสุดท้าย (End Customer) (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2562)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนากลยุทธ์ในการขับเคลื่อนพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กรณีศึกษาจังหวัดตาก เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยและวางแผนกลยุทธ์แนวทางการขับเคลื่อนพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษา ค้นคว้าวรรณกรรม เอกสารงานวิจัย และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 สารสนเทศ (Information) และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากรายงานการศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อขักร่างบทวิเคราะห์ว่าด้วยห่วงโซ่อุปทานเป็นสำคัญ จึงให้ความสำคัญกับการทบทวนวรรณกรรม (การรวบรวมข้อเท็จจริง) โดยศึกษานโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และมุ่งเน้นการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตการลงทุนการผลิต การนำเข้าและการส่งออกสินค้าผ่านช่องทางการค้าระหว่างประเทศ และการค้าทุกช่องทาง อาทิ การค้าชายแดน เพื่อให้เห็นการเชื่อมโยงของห่วงโซ่ของการผลิตการไหลเวียนและการบริโภคสินค้านั้นทั้งที่ตลาดปลายทางในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้น ในบทนี้จึงเน้นการผลิต (วัดในหน่วยของ GDP) การลงทุนเพื่อผลิตสินค้าในพื้นที่ศึกษา และการส่งออกนำเข้าสินค้านี้ระหว่างไทย และเพื่อนบ้านในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ ตาก หนองคาย สระแก้ว สงขลา เชียงราย และกาญจนบุรี ตามลำดับ และจะนำไปสู่การศึกษาการไหลเวียนของสินค้า-บริการในระดับภายในประเทศ ระหว่างระเบียงเศรษฐกิจ และที่เหลือของประเทศต่อไป

นอกจากนั้น ด้านความเชื่อมโยงและสอดคล้องของยุทธศาสตร์และแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีการทบทวนรายละเอียดของ ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะและองค์ประกอบ รวมถึงเนื้อหาที่สำคัญของแผนงานระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจ เพื่อให้เห็นถึงความเชื่อมโยง ความสอดคล้องและการสนับสนุนกันระหว่างนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติ มีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการร่วมกัน ซึ่งจะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบประชารัฐ ซึ่งมีระยะเวลาที่กำหนดการไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) โดยยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง 2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

โดยยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน บนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ 1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่เราเก่งทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากร ธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ 2) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคตผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ 3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคู่มือใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย 5 ประเด็นหลักดังนี้ 1) โครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไทยเชื่อมโยงโลก โดยเป็นการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมไร้รอยต่อ การสร้างและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การเพิ่มพื้นที่และเมืองเศรษฐกิจ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสมัยใหม่และการรักษาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค 2) การเกษตรสร้างมูลค่า โดยการส่งเสริมการนำอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร สนับสนุนกลไกตลาด เพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้า

เกษตรพรีเมียม นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา 3) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต อาทิ อุตสาหกรรมชีวภาพ อุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจร อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูลและปัญญาประดิษฐ์ เป็นต้น 4) สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย การท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ และ 5) พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ อาทิ การสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะ การสร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน เป็นต้น

2.1.1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (9) ประเด็น เขตเศรษฐกิจพิเศษ (พ.ศ. 2561-2580)

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน พร้อมกับการมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ซึ่งรายงานดัชนีความสามารถในการแข่งขันระดับโลก ปี 2559-2560 ของการประชุมเศรษฐกิจโลกให้ผลการประเมินในทิศทางเดียวกันว่า ประเทศไทยมีศักยภาพในการคิดค้นนวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน และแรงงานทักษะ มีการพัฒนาช้าเมื่อเทียบกับประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเดียวกัน และยังคงเป็นปัญหาหลักในการทำธุรกิจในไทย ดังนั้น เพื่อให้ประเทศไทยกลับมามีการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นและปรับปรุงรายได้ของประเทศที่อยู่ในระดับปานกลาง เขตเศรษฐกิจพิเศษจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของไทย โดยได้กำหนดเป็นแผนแม่บทที่ 9 ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สำคัญและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพและสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งการปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการในปัจจุบันไปสู่ภาคการผลิตและบริการแห่งอนาคตที่มีศักยภาพ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2566 – 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (09) เขตเศรษฐกิจพิเศษ กำหนดแผนย่อยสำหรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน โดยสรุปได้ดังนี้

แผนย่อย : การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน มีวัตถุประสงค์สำคัญให้เกิดการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค โดยใช้โอกาสจากศักยภาพของพื้นที่และการมีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่บริเวณชายแดน รวมทั้งเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

ใน 10 จังหวัด ได้แก่ ตาก เชียงราย หนองคาย นครพนม มุกดาหาร สระแก้ว ตราด สงขลา นราธิวาส และกาญจนบุรี โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(1) ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการลงทุน เพื่อดึงดูดการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยให้สิทธิประโยชน์ทั้งทางด้านภาษีและมิใช่ภาษีเพื่อจูงใจให้เกิดการลงทุน เพิ่มประสิทธิภาพของศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ โดยเฉพาะการให้อำนาจในการอนุมัติ อนุญาต แบบเบ็ดเสร็จในพื้นที่ และพัฒนาด่านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน

(2) ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนตามศักยภาพ โดยพัฒนาต่อยอดจากฐานทรัพยากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ที่มีอยู่เดิม รวมทั้งยกระดับความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่ให้เอื้อต่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวและเป็นพื้นที่หลักในการขับเคลื่อนการสร้างเศรษฐกิจและสังคมในส่วนภูมิภาค ตลอดจนพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนให้มีความพร้อมสำหรับรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภาพรวม

(3) ใช้ประโยชน์และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม อาทิ โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม พลังงาน ระบบน้ำประปา ที่อยู่อาศัย โรงพยาบาล และสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ และมีกลไกที่สามารถรองรับภัยพิบัติทางธรรมชาติ การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม โรคติดต่อในพื้นที่และเมือง รวมทั้งรองรับการพัฒนาพื้นที่และเมืองน่าอยู่

(4) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยศึกษากฎหมายและกฎระเบียบที่มีอยู่เพื่อปรับปรุงและจัดทำข้อเสนอกฎหมายและกฎระเบียบ และจัดทำระบบฐานข้อมูล เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ การพัฒนาธุรกิจรูปแบบใหม่ และการส่งเสริมการลงทุนร่วมระหว่างรัฐและเอกชน รวมทั้งส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการลงทุนในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ตลอดจนการจัดตั้งกลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

(5) ส่งเสริมเศรษฐกิจและการสร้างงานที่สอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เป็นฐานเศรษฐกิจใหม่ของพื้นที่

(6) พัฒนาระบบบริหารจัดการแรงงานที่มีประสิทธิภาพ มีระบบส่งเสริมสุขภาพ เฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรค ที่เชื่อมโยงกับระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว การประกัน

สุขภาพและการเข้าเมือง โดยการจัดระบบบัตรผ่านแดนหรือบัตรประจำตัวของแรงงานต่างด้าวแบบอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งกำหนดมาตรการและระบบสื่อสารเพื่อดูแลความมั่นคงชายแดนและความปลอดภัยในพื้นที่

(7) พัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและการรักษาพื้นที่สีเขียวที่มีประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาควบคู่กับการรักษาสภาพแวดล้อม และพื้นที่สีเขียวในเมือง

(8) เสริมสร้างความสามารถของวิสาหกิจชุมชน และภาคเอกชนในพื้นที่ เพื่อผลักดันให้เกิดการเพิ่มขึ้นของขีดความสามารถในการผลิต

(9) สนับสนุนให้ประชาชนและภาคีการพัฒนามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่

2.1.1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบในการวางแผนปฏิบัติราชการและแผนในระดับปฏิบัติต่าง ๆ รวมถึงการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน โดยได้กำหนดเป้าหมายหลักของการพัฒนา 5 ประการ ประกอบด้วย 1) การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม 2) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ 3) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม 4) การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืน และ 5) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยง ซึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้มีการกำหนดหมุดหมาย 13 ประการ แบ่งออกเป็น 4 มิติ ดังนี้

1) มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

หมุดหมายที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

หมุดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

หมุดหมายที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก

หมุดหมายที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

หมุดหมายที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค

หมวดหมู่ที่ 6 ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ และอุตสาหกรรมดิจิทัลของอาเซียน

2) มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

หมวดหมู่ที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้

หมวดหมู่ที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เด็บโตได้อย่างยั่งยืน

หมวดหมู่ที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

3) มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4) มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ

หมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

2.1.1.4 เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคเหนือ

จากเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค พ.ศ. 2566-2570 โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำแผนพัฒนาภาคให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนระดับชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) แผนรายสาขาและนโยบายของรัฐบาล เพื่อเป็นทิศทางในการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการบูรณาการแผนของส่วนราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาภาคให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคมีเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ รายละเอียดดังนี้

ภาคเหนือมีทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์มีฐานทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งทรัพยากรชีวภาพที่หลากหลาย เป็นแหล่งวัดคู่คิบทที่สำคัญ รวมทั้งมีทำเลที่ตั้งที่มีศักยภาพเหมาะสมกับการเชื่อมโยงทั้งในประเทศและอนุภูมิภาค รวมทั้งพฤติกรรมของ

ผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพ และการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาภาคเหนือจะต้องนำศักยภาพต่าง ๆ ของพื้นที่ มาใช้ในการต่อยอดการผลิตสินค้าและบริการที่มีศักยภาพและโอกาสเพื่อสร้างมูลค่าสูงตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในการเสริมสร้างขีดความสามารถของธุรกิจท้องถิ่นเพื่อขยายฐานเศรษฐกิจของภูมิภาค

ทิศทางการพัฒนาภาคเหนือ จะมุ่งสู่การพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค และเติบโตอย่างยั่งยืนตามแนวคิด “เศรษฐกิจสร้างสรรค์ สานสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ สุขภาวะดี วิถีชีวิตยั่งยืน” และโมเดลเศรษฐกิจใหม่ (Bio – Circular – Green Economy : BCG Model) โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนา 4C ได้แก่ Creative พัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง โดยการสร้างระบบนิเวศ เมือง และพื้นที่สร้างสรรค์ ตลอดจนสามารถพัฒนาสู่การเป็นสินค้าและบริการสร้างสรรค์ Connect สร้างโอกาสในการเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในประเทศและกับอนุภูมิภาค ทั้งในส่วนของระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เมืองสร้างสรรค์ และกลุ่มผู้คนสร้างสรรค์ Clean พัฒนาคตาม แนววิถีใหม่ (New Normal) บนฐานการเติบโตอย่างยั่งยืนของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การดูแลความสะอาด ของเมือง และการใช้พลังงานสะอาด โดยคำนึงถึง Care ที่ให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องกับการดูแลผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในสังคมและพัฒนาศักยภาพแรงงาน โดยเป้าหมายการพัฒนาภาคเหนือ คือการมุ่งสู่การพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ เชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค และเติบโตอย่างยั่งยืน

2.1.1.5 แผนพัฒนาจังหวัดตาก

แผนพัฒนาจังหวัดจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของแต่ละจังหวัด โดยมียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) นโยบายรัฐบาล เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค (พ.ศ. 2566-2570) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ศักยภาพและปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เป็นกรอบและแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยแผนพัฒนาจังหวัดเป็นแผนที่มีความครอบคลุมทุกมิติการพัฒนามุ่งตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาที่สำคัญของจังหวัดและขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับชาติ นโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาภาคตามศักยภาพและโอกาสของพื้นที่

จากการศึกษาแผนพัฒนาจังหวัดตาก (พ.ศ.2566-2570) พบว่า จังหวัดตาก มีประเด็นการพัฒนาจังหวัดแยกออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน และแก้ไขปัญหาความยากจน ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดลอม ประเด็นการพัฒนานที่ 3 การพัฒนาผลิตภาพทางการเกษตร ประเด็นการพัฒนานที่ 4 การส่งเสริมการท่องเที่ยว สินค้า OTOP และการค้าชายแดน และประเด็นการพัฒนานที่ 5 การบริหารจัดการภาครัฐ และการรักษาความมั่นคงชายแดน และความสงบเรียบร้อย โดยประเด็นการพัฒนานที่มีความเกี่ยวข้องและสอดคล้องกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ ประเด็นการพัฒนานที่ 4 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นการพัฒนานที่ 4 การส่งเสริมการท่องเที่ยว สินค้า OTOP และการค้าชายแดน

มีเป้าหมาย: ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว สินค้า OTOP วิสาหกิจชุมชน และส่งเสริมการค้าและการลงทุนในพื้นที่ และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดตากมุ่งเน้นที่จะเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP และวิสาหกิจชุมชน พร้อมทั้งจัดช่องทางจำหน่ายสินค้า และกระตุ้นเศรษฐกิจส่งเสริมการค้าการลงทุนในพื้นที่ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ เพื่อรองรับการเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก และสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยดำเนินการจัดทำโครงการส่งเสริมกิจกรรมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และโครงการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน และขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงมีแนวทางการพัฒนาดังนี้

- (1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน
- (2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการขับเคลื่อนของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก
- (3) ส่งเสริมการผลิต การแปรรูป สินค้า OTOP และสินค้าวิสาหกิจชุมชน
- (4) ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี สำหรับการผลิต และการ

แปรรูปใน

ภาคอุตสาหกรรม และนอก ภาคอุตสาหกรรม

(5) ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดตาก เช่น การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ วิถีชุมชน และการท่องเที่ยววิถีใหม่ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น

(6) ส่งเสริมการตลาด การรวมกลุ่มของผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า OTOP และสินค้าวิสาหกิจชุมชน

(7) ส่งเสริมกิจกรรมการค้าการลงทุนในพื้นที่ และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

2.1.1.6 ลักษณะทางภูมิศาสตร์และภาพรวมพื้นฐานของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบ

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากตั้งอยู่ที่ปลายด้านตะวันตกของประเทศไทย บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) ของภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) และเป็นช่องทางการค้าที่สำคัญของไทยกับเมียนมา มีศักยภาพที่จะขยายเชื่อมโยงการค้าไปยังอินเดียและจีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับสปป.ลาว และเวียดนาม นอกจากนี้ฝั่งเมียนมามีแรงงานพร้อมรองรับการพัฒนาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจตากและพื้นที่โดยรอบ และมีเขตอุตสาหกรรมและเขตการค้าเมียวดี ซึ่งสามารถดำเนินการผลิตร่วม (Co-Production) และการค้าร่วมกับฝั่งไทย รวมทั้งมีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งวัตถุดิบทางการเกษตรป้อนการผลิตในฝั่งไทย ขณะที่ในฝั่งไทยจังหวัดตากเป็นแหล่งผลิตพืชผลทางการเกษตรที่สำคัญของประเทศซึ่งใช้บริโภคภายในและส่งออกไปยังต่างประเทศ และบางส่วนเป็นวัตถุดิบในภาคอุตสาหกรรม สำหรับด้านอุตสาหกรรมตากเป็นฐานการผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้นและมีความหลากหลายของอุตสาหกรรมโดยเฉพาะการแปรรูปการเกษตร เครื่องแต่งกายและสิ่งทอ เครื่องเรือน ผลิตภัณฑ์พลาสติก และผลิตภัณฑ์คอนกรีต และจากที่อยู่ในแนว EWEC โดยเชื่อมโยงกับขอนแก่นซึ่งเป็นพื้นที่ในระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกเหนือ (Northeastern Economic Corridor: NeEC) ซึ่งเน้นการพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจชีวภาพแห่งใหม่ของประเทศ ดังนั้นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบสามารถเป็นช่องทางส่งออกของผลิตภัณฑ์ชีวภาพจากจังหวัดขอนแก่นไปยังเมียนมา อินเดียและบังคลาเทศ และเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานการผลิตเชื่อมโยงกับขอนแก่นได้ในอนาคต นอกจากนี้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบสามารถเชื่อมโยงกับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในแนวเส้นทางเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก-กำแพงเพชร-นครสวรรค์-EEC จึงสามารถพัฒนาเป็นส่วนต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทานการผลิตที่จะเชื่อมโยงกับ EEC ได้ โดยจากสถิติของกรมการค้าต่างประเทศ (Department of Foreign Trade : DFT) ในปี 2564 การค้าชายแดนไทย-เมียนมา มีมูลค่าการค้า รวม 204,167 ล้านบาท เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เพิ่มขึ้น 23.90 % เป็นการส่งออกมูลค่า 119,655 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 37.41 % และการนำเข้ามูลค่า 84,512 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 8.76% ไทยได้ดุลการค้า 35,143 ล้านบาท โดยด้านการค้าที่มีมูลค่าการค้ารวมสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ด้านสุกถากรแม่สอด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 52.24 ของการค้าชายแดนไทย-เมียนมา รองลงมาได้แก่ ด้านสังขละบุรี (27.46%) ด้านระนอง (13.28%) และด้านแม่สาย (6.80%) (กองความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ, 2565) รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1: สถิติการค้าชายแดนไทย-เมียนมา ปี 2563-2564 (ม.ค.-ธ.ค.)

ปี พ.ศ.	มูลค่ารวม (ล้านบาท)	ส่งออก (ล้านบาท)	นำเข้า (ล้านบาท)
2563	164,786	87,080	77,706
2564	204,167	119,655	84,512

โดยที่สำคัญสอดคล้องกับรายงานธุรกิจของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Export-Import Bank of Thailand, 2564) ว่าในช่วงหลายปีที่ผ่านมามูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศในกลุ่ม CLM ทั้งหมด (กัมพูชา สปป.ลาว และเมียนมา) เพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะเมียนมาถือเป็นตลาดเพื่อนบ้านที่ทวีความสำคัญมากขึ้นต่อเนื่อง เนื่องจากกำลังซื้อของชาวเมียนมามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามระดับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เปิดกว้างมากขึ้น แต่พม่ายังไม่สามารถผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคในประเทศได้อย่างเพียงพอ การนำเข้าจึงมีความสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะสินค้าอุปโภคบริโภค รวมทั้งวัสดุก่อสร้าง ซึ่งเป็นที่ต้องการเพิ่มขึ้นจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณสุขบริโภค แม้กระทั่งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งไทยสามารถตอบสนองความต้องการสินค้าดังกล่าวที่เพิ่มขึ้นในเมียนมาได้เป็นอย่างดี เมื่อประกอบกับพรมแดนของไทยกับเมียนมาที่ติดต่อกันถึง 2,401 กิโลเมตร และมีช่องทางคมนาคมในหลายจังหวัดของไทยที่อยู่ติดกับเมียนมา อีกทั้งพื้นที่ที่มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงกับโครงข่ายหลักของประเทศและกับเมียนมา จึงเอื้อประโยชน์อย่างมากต่อการค้าชายแดนระหว่างกัน แสดงให้เห็นความสอดคล้องถึงเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบมีศักยภาพที่จะพัฒนาและเติบโตเป็นฐานการผลิตของภาคเหนือตอนล่างบริเวณชายแดนเชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญทั้งในประเทศและต่างประเทศได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบจึงมีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นฐานการผลิตของภาคเหนือตอนล่างบริเวณชายแดนเชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ในภาคการผลิตแล้วเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบยังมีศักยภาพในด้านการบริการ โดยเฉพาะการให้บริการด้านโลจิสติกส์เชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ ในห่วงโซ่อุปทานทั้งด้านการผลิต การค้าและการบริการภายในพื้นที่ ภาคและประเทศ และกับประเทศเพื่อนบ้านนอกจากนี้ พื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งทางธรรมชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในเมียนมาและตามแนว EWEC และการให้บริการทางการแพทย์ซึ่งมีความทันสมัยและเป็นที่ยอมรับของชาวเมียนมา ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นจะสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมและการบริการในพื้นที่ รวมทั้งการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการทั้งในพื้นที่ ภาคและประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้าน และ/หรือประเทศใน

ภูมิภาคอื่น ซึ่งจะช่วยขยายวงกว้างของห่วงโซ่อุปทานในพื้นที่ และสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน รวมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

2.1.1.7 โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดตาก

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดตาก (GPP) ในปี 2563 มีมูลค่าประมาณ 63,366 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.41 ของผลิตภัณฑ์รวมในประเทศ (GDP) จัดเป็นลำดับที่ 44 ของประเทศ เป็นลำดับที่ 9 ของภาคเหนือ โดยประชากรมีรายได้ต่อหัวประมาณปีละ 118,508 บาท อัตราการเติบโตลดลงคิดเป็นร้อยละ 7.17 จัดอยู่ในลำดับที่ 36 ของประเทศ และเป็นลำดับที่ 5 ของจังหวัดในภาคเหนือ และมีสัดส่วนของมูลค่าของภาคนอกการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 69.40 และภาคการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 30.60 ตามลำดับ ซึ่งสาขาการผลิตที่สำคัญของจังหวัดตากอันดับแรกที่มีมูลค่าสูงสุด ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และประมง มีมูลค่า 19,387 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 30.60) รองลงมา คือ สาขาการผลิต มีมูลค่า 11,591 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 18.29) สาขาขายปลีก มีมูลค่า 10,352 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 16.34) สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ การประกันสังคมแบบบังคับ มีมูลค่า 4,514 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 7.12) สาขาการศึกษา มีมูลค่า 3,566 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 5.63) และสาขาอื่นๆ มีมูลค่า 13,956 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 20.02) ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดตามลำดับ

ตารางที่ 2.2: มูลค่าและสัดส่วนของผลิตภัณฑ์จังหวัดตากในช่วงปี พ.ศ. 2559-2563

หน่วย: ล้านบาท

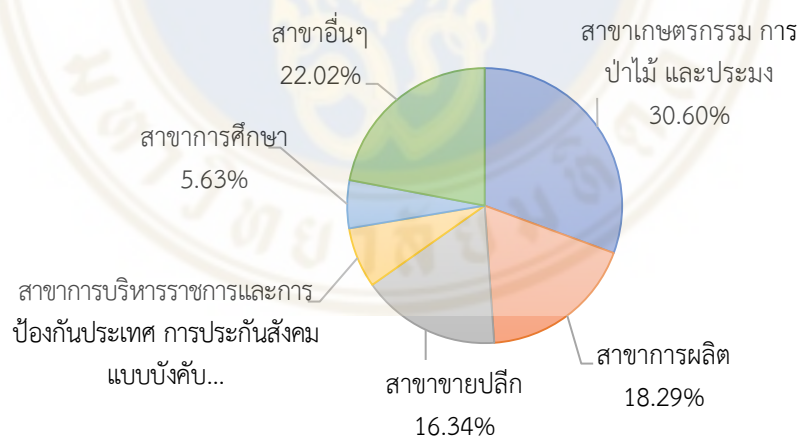
ภาค/สาขาการผลิต	2559	2560	2561r	2562r	2563 p	สัดส่วน ปี 2563 (ร้อยละ)
ภาคการเกษตร	12,03 7	11,58 0	19,05 4	23,09 4	19,38 7	30.60
สาขาเกษตรกรรม	12,03 7	11,58 0	19,05 4	23,09 4	19,38 7	30.60
ภาคนอกการเกษตร	36,64 2	38,02 7	40,95 8	45,02 8	43,97 9	69.40
สาขาอุตสาหกรรม	11,68 7	12,40 8	12,49 5	14,15 9	13,53 4	21.36

ตารางที่ 2.2: มูลค่าและสัดส่วนของผลิตภัณฑ์จังหวัดตากในช่วงปี พ.ศ. 2559-2563 (ต่อ)

หน่วย: ล้านบาท

ภาค/สาขาการผลิต	2559	2560	2561r	2562r	2563 p	สัดส่วน ปี 2563 (ร้อยละ)
สาขาบริการ	24,95 5	25,61 9	28,46 3	30,86 9	30,44 5	48.05
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	48,68 0	49,60 6	60,01 3	68,12 2	63,36 6	100.0
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน (บาท/คน/ปี)	91,75 1	93,33 7	112,72 4	127,65 7	118,50 8	-
ประชากร (พันคน)	531	531	532	534	535	-

ต่อมา ข้อมูลแผนภาพโครงสร้างทางเศรษฐกิจของการแสดงสัดส่วนสาขาการผลิตที่สำคัญของจังหวัดตาก ปี 2563 ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1: สัดส่วนสาขาการผลิตที่สำคัญของจังหวัดตาก ปี 2563

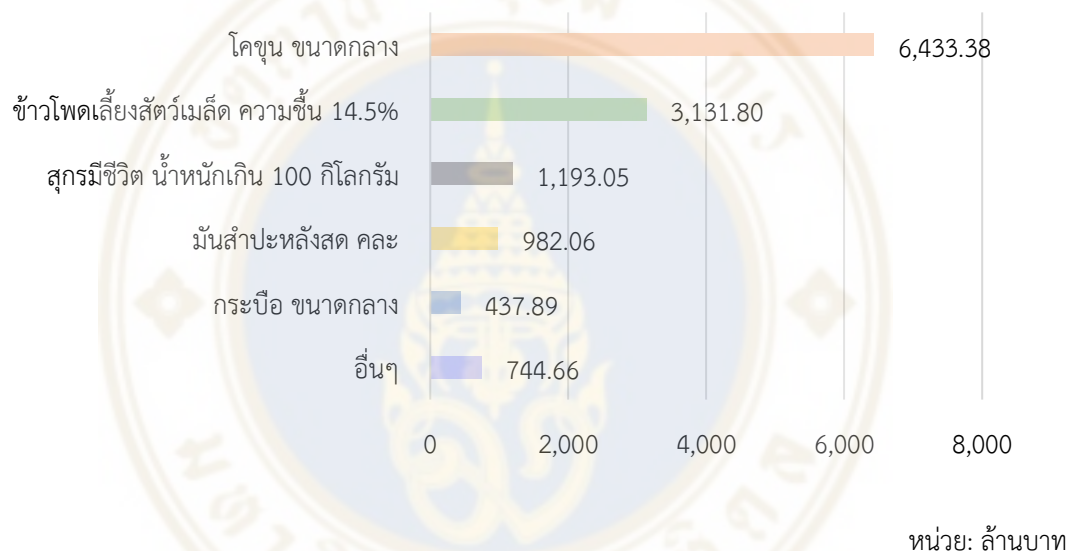
ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2565)

1) สาขาเกษตรกรรม

สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจภาคเกษตรกรรมของจังหวัดตากประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ

- 1) ด้านพืช เศรษฐกิจหลักของจังหวัด ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าว และมันสำปะหลัง
- 2) ด้านปศุสัตว์ สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ โค กระบือ และสุกร และ
- 3) ด้านประมง สัตว์น้ำที่สำคัญ คือ ปลาทับทิม

ปลานิล และปลาจาด/ปลาสังกะวาด โดยในปี 2563 สินค้าในภาคการเกษตร 3 อันดับแรก ที่ทำรายได้ให้จังหวัดตากมากที่สุด คือ โคขุน ขนาดกลาง มีมูลค่าประมาณ 6,433.38 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เมล็ด ความชื้น 14.5% มีมูลค่าประมาณ 3,131.80 ล้านบาท และสุกรมีชีวิต น้ำหนักเกิน 100 กิโลกรัม มีมูลค่าประมาณ 1,193.05 ล้านบาท ตามลำดับ อย่างไรก็ตามในปี 2563 ผลผลิตของสินค้าเกษตรมีแนวโน้มลดลงจากปี 2562 เนื่องจากสถานการณ์ภัยทางธรรมชาติและการระบาดของโรคแมลงศัตรูพืช จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพและปริมาณผลผลิตที่ลดลง ในขณะที่ด้านปศุสัตว์ (โคเนื้อและสุกร) ได้มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อสร้างอาชีพจากทางภาครัฐ ประกอบกับปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อโคภายในประเทศเพิ่มขึ้น รวมถึงราคาขายสุกรมีแนวโน้มปรับตัวที่ดี จึงเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรมีการขยายการผลิตเพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 2.2: สินค้าเกษตรที่ทำรายได้ให้จังหวัดตาก 5 อันดับแรก ปี 2563

ที่มา: รวบรวมข้อมูลจากคitic.com (2565)

2) สาขาการบริการ

ภาคบริการของจังหวัดตาก ประกอบไปด้วยสาขาย่อยจำนวน 14 สาขา ซึ่งมีอัตราการเติบโตลดลงเล็กน้อยจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 1.37 โดยในปี 2563 สาขาการบริการผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด ณ ราคาประจำปี มีมูลค่าอยู่ที่ 30,455 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 48.05 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด สาขาที่มีมูลค่ามากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สาขาการขนส่งและการขายปลีกฯ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์เท่ากับ 10,352 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ สาขาการบริหารราชการฯ มูลค่า 4,514 ล้านบาท สาขาการศึกษา มีมูลค่า 3,566 ล้านบาท สาขากิจกรรมทางการเงินและประกันภัย มีมูลค่า 2,878 ล้านบาท และสาขากิจกรรมอสังหาริมทรัพย์ มีมูลค่า 1,995 ล้านบาท ตามลำดับ

3) สาขาอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมจังหวัดตากส่วนใหญ่เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน และมีความหลากหลายของอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร เครื่องแต่งกาย และสิ่งทอ เครื่องเรือน ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก และผลิตภัณฑ์คอนกรีต เป็นต้น

ในด้านสถานการณ์ภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดตาก พบว่า ในปี 2564 มีโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการมีจำนวน 459 โรงงาน ซึ่งมีเงินลงทุนรวมทั้งหมด 21,692 ล้านบาท และมีจำนวนแรงงาน 42,371 คน (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดตาก, 2565) จำแนกจำพวกโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 โดยมีความเคลื่อนไหวในการลงทุนของอุตสาหกรรมที่สำคัญของจังหวัดตาก ในสาขาอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด 3 อันดับแรก ในเดือน ธันวาคม ปี 2564 ได้แก่

อันดับ 1 อุตสาหกรรมเครื่องเย็บปักเย็บ ประกอบไปด้วยการผลิต แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก เช่น สีส้ม รองลงมา ได้แก่ ไซโลบพีชหรือเมล็ดพีช และเก็บรักษาหรือลำเลียงพีชเมล็ดพีชในโกดัง ตามลำดับ ซึ่งมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 76 โรงงาน มีเงินลงทุนทั้งหมด 2,407.81 ล้านบาท และมีคนงานจำนวน 1,070 คน

อันดับ 2 อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย ประกอบไปด้วยการผลิต เครื่องแต่งกาย เป็นหลัก เช่น ตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป รองลงมา ได้แก่ ทอเสื่อกันหวน ตามลำดับ ซึ่งมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 70 โรงงาน มีเงินลงทุนทั้งหมด 1,196.15 ล้านบาท และมีคนงานจำนวน 21,243 คน

อันดับ 3 อุตสาหกรรมโลหะ ประกอบไปด้วย ผลิตภัณฑ์คอนกรีตอันแรง พื้นสำเร็จ อิฐปูพื้น เป็นหลัก รองลงมา ได้แก่ ผลิตหินประดับจากหินแกรนิต หินอ่อน และหินอัด ตามลำดับ ซึ่งมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 99 โรงงาน มีเงินลงทุนทั้งหมด 1,015.85 ล้านบาท และมีคนงานจำนวน 1,381 คน

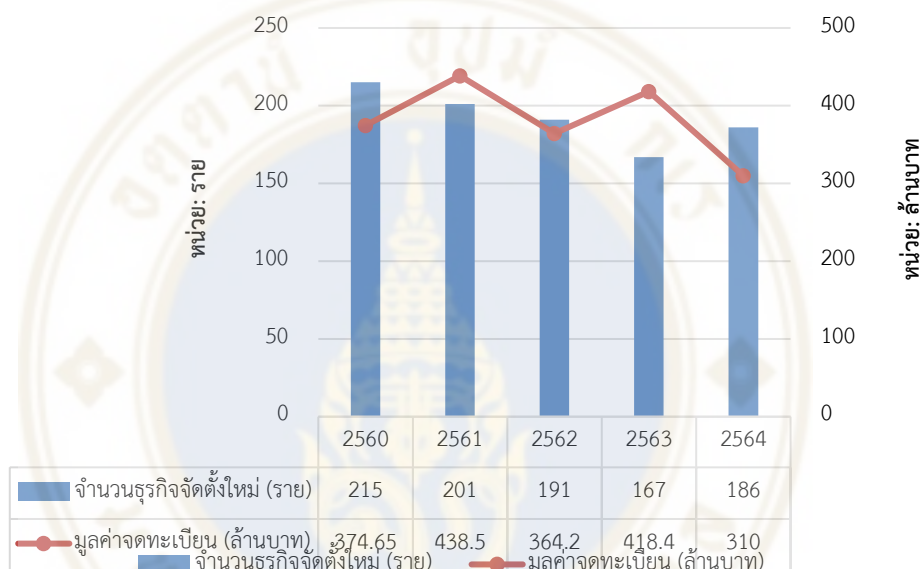
2.1.1.8 การส่งเสริมการลงทุน

1) การลงทุนในจังหวัดตาก

ในปี 2564 จังหวัดในภาคเหนือได้รับการอนุมัติส่งเสริมการลงทุนจำนวนทั้งหมด 68 โครงการ โดยมีมูลค่าการลงทุน 31,567.7 ล้านบาท และมีอัตราการจ้างงานจำนวน 3,170 คน โดยจังหวัดตากได้รับการอนุมัติส่งเสริมการลงทุน จำนวน 4 โครงการ โดยมีวงเงินลงทุนประมาณ 1,559.5 ล้านบาท และมีอัตราการจ้างงานจำนวน 606 คน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2565)

2) การลงทุนและจัดตั้งธุรกิจใหม่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก

ตั้งแต่ปี 2560 จนถึงปี 2564 มีจำนวนธุรกิจที่ได้ดำเนินการจัดตั้งใหม่ในเขตพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก โดยรวมอยู่ที่ประมาณ 960 ราย โดยมีมูลค่าทุนจดทะเบียนโดยรวมอยู่ที่ประมาณ 1,905.75 ล้านบาท นอกจากนี้ในปี 2564 มีจำนวนนิติบุคคลที่จัดตั้งธุรกิจใหม่เพิ่มขึ้น 19 ราย หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 11.38 ของจำนวนธุรกิจที่จัดตั้งใหม่ ในขณะที่มูลค่าของทุนจดทะเบียนธุรกิจที่จัดตั้งใหม่ลดลง 108.40 ล้านบาท หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 25.91 ของมูลค่าการจดทะเบียน เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2563 โดยในปี 2564 ประเภทธุรกิจที่มีการจัดตั้งใหม่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ธุรกิจการก่อสร้างทั่วไป รองลงมาได้แก่ ธุรกิจการขนส่งและขนถ่ายสินค้า รวมถึงคนโดยสาร และธุรกิจการขายส่งสินค้าทั่วไปตามลำดับ

ภาพที่ 2.3: จำนวนธุรกิจจัดตั้งใหม่ในเขตพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก ปี 2560 – 2564
ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (2565)

3) จำนวนธุรกิจที่ยังคงดำเนินธุรกิจอยู่ในพื้นที่และนอกเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก

ในปี 2564 มีจำนวนนิติบุคคลที่ยังคงดำเนินธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากจำนวน 1,771 ราย (มีสัดส่วนร้อยละ 70.47) โดยมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.81 โดยในส่วนของจำนวนนิติบุคคลที่ได้จัดตั้งธุรกิจนอกพื้นที่เขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีจำนวนทั้งสิ้น 742 ราย (มีสัดส่วนร้อยละ 29.53)

ตารางที่ 2.3: จำนวนนิติบุคคลและมูลค่าทุนจดทะเบียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก ปี 2564

รายการ	จำนวน (ราย)		อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)		อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
	2563	2564	2564/2563	2563	2564	2564/2563
ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ	1,680	1,771	5.42	7,635.3	8,537.34	11.81
อ.แม่สอด (8 ตำบล)	1,509	1,583	4.90	7,292.48	8,137.88	11.59
อ.แม่ระมาด (3 ตำบล)	87	99	13.79	159.47	202.82	27.18
อ.พบพระ (3 ตำบล)	84	89	5.95	183.35	196.65	7.25
นอกพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ	676	742	9.76	3,180.7	3,319.97	4.38
รวมทั้งสิ้น	2,356	2,513	6.66	10,816	11,857	9.63

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (2565)

หากพิจารณาถึงขนาดธุรกิจที่ยังคงดำเนินธุรกิจอยู่ในเขตพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจประเภทขายปลีก/ขายส่ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 46.02 รองลงมาคือธุรกิจประเภทบริการ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40.49 และธุรกิจประเภทการผลิต คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.50 ตามลำดับ ซึ่งธุรกิจในเขตพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดเล็ก คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 90.23 รองลงมาได้แก่ธุรกิจขนาดกลาง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.91 และธุรกิจขนาดใหญ่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.86 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.4: จำนวนธุรกิจและขนาดธุรกิจในเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากปี 2564

ธุรกิจ	ขนาดเล็ก (S)	ขนาดกลาง (M)	ขนาดใหญ่ (L)	รวม (ราย)	สัดส่วน (ร้อยละ)
การผลิต	225	11	3	239	13.50

ตารางที่ 2.4: จำนวนธุรกิจและขนาดธุรกิจในเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากปี 2564 (ต่อ)

ธุรกิจ	ขนาดเล็ก (S)	ขนาดกลาง (M)	ขนาดใหญ่ (L)	รวม (ราย)	สัดส่วน (ร้อยละ)
ขายปลีก/ขายส่ง	673	112	30	815	46.02
บริการ	700	17	0	717	40.49
รวม	1,598	140	33	1,771	

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (2565)

4) การลงทุนจากต่างชาติของเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัด

ตาก

นอกจากการจัดตั้งธุรกิจและการลงทุนของนิติบุคคลภายในประเทศในเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากแล้ว ยังมีการลงทุนของชาวต่างชาติในนิติบุคคลที่จัดตั้งธุรกิจในไทยด้วยเช่นกัน ในปี 2564 มูลค่าการลงทุนของต่างชาติในรูปแบบการถือหุ้นมีมูลค่า 917.51 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 10.75 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมด โดยชาวต่างชาติที่มีการลงทุนสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ส่องกง มีมูลค่าการลงทุน 255.80 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 27.88 รองลงมาคือ สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) มีมูลค่าการลงทุน 251.86 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 27.45 และ จีน มีมูลค่าการลงทุน 172.27 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 18.78 ตามลำดับ ในส่วนของประเภทธุรกิจ 5 อันดับแรกที่ต่างชาตินลงทุนในนิติบุคคลที่จัดตั้งในไทยสูงสุด ได้แก่ การผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่นๆ ซึ่งมีได้จดทะเบียนไว้ในที่อื่น การผลิตเครื่องจักรและเครื่องมือซึ่งมิได้จดทะเบียนไว้ในที่อื่น รองลงมา ได้แก่ การผลิตชุดชั้นและชุดนอน การผลิตส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ซึ่งมีได้จดทะเบียนไว้ในที่อื่น การตัดเย็บเสื้อผ้าตามคำสั่งของลูกค้า และการทอผ้าจากเส้นใยสังเคราะห์ตามลำดับ

ตารางที่ 2.5: ประเภทธุรกิจ 5 อันดับแรกที่ต่างชาติลงทุนในนิติบุคคลที่จัดตั้งในไทยของเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากในปี 2564

ประเภท	จำนวน (ราย)	นิติบุคคลคงอยู่		ต่างชาติ	
		ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	ร้อยละ	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	ร้อยละ
1. การผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่นๆ ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น การผลิตเครื่องจักรและเครื่องมือซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น	2	240.00	2.81	238.98	99.58
2. การผลิตชุดชั้นและชุดนอน	4	142.00	1.66	139.00	67.89
3. การผลิตส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น	5	81.95	0.96	66.87	81.60
4. การตัดเย็บเสื้อผ้าตามคำสั่งของลูกค้า	32	142.50	1.67	63.16	44.32
5. การทอผ้าจากเส้นใยสังเคราะห์	3	62.00	0.73	60.00	96.77

หมายเหตุ: นิติบุคคลที่คงอยู่ หมายถึง จำนวนและทุนจดทะเบียนของนิติบุคคลที่ดำเนินกิจการอยู่ทั้งหมดของแต่ละธุรกิจ

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (2565)

2.1.1.9 การค้าชายแดนจังหวัดตาก

การค้าชายแดนถือเป็นจุดแข็งที่สำคัญของเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศเมียนมา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) จุดผ่านแดนถาวร

จุดผ่านแดนถาวรบริเวณสะพานมิตรภาพไทย-พม่า (เมียนมา) แห่งที่ 1 ตั้งอยู่ที่บ้านริมเมย หมู่ 2 ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับเมืองเมียวดี รัฐกระเหรี่ยงของเมียนมา เป็นด่านที่จัดตั้งขึ้นโดยกระทรวงการคลังเพื่อใช้ตรวจสอบสินค้าที่ขนส่งทางบกระหว่างด่านแม่สอด ของประเทศไทย และด่านเมียวดี ของประเทศเมียนมา เป็นช่องทางที่นักท่องเที่ยว และประชาชนชาวไทย และเมียนมาใช้ไปมา รวมถึงกลุ่มพ่อค้า แม่ค้ารายย่อย ที่นำสินค้าไปมาจำหน่าย

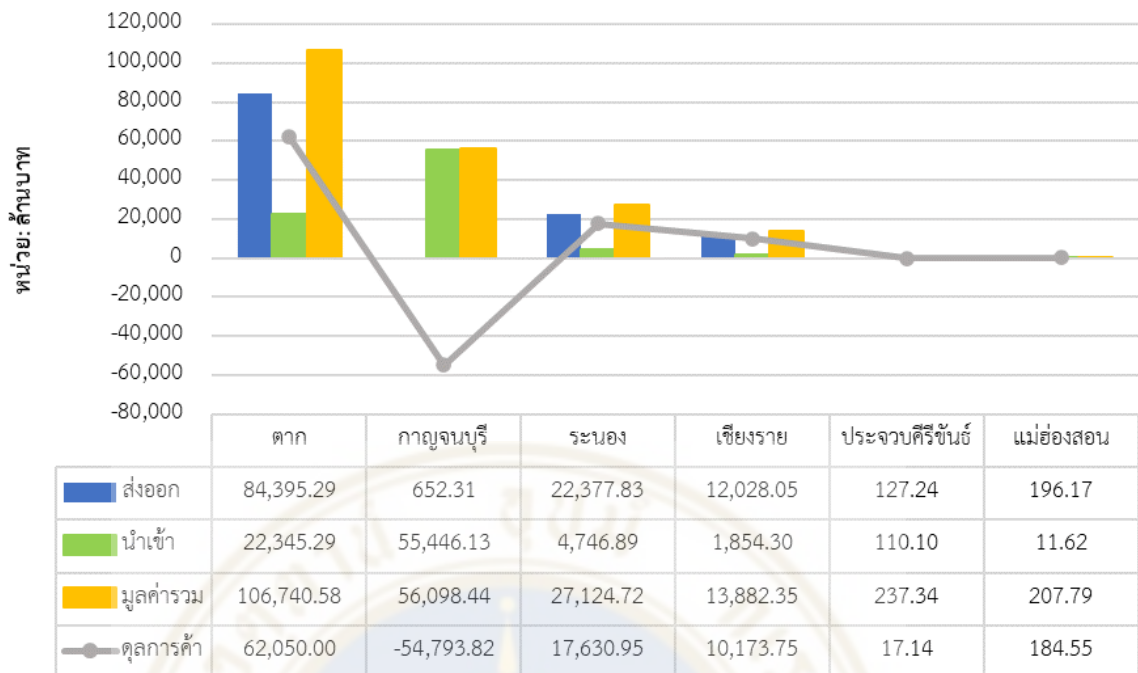
2) การเดินทางเข้า-ออกจุดผ่านแดน

จากการศึกษาข้อมูลการเดินทางเข้า – ออกผ่านจุดผ่านแดนไทย - เมียนมา ในปี 2562 พบว่า การออกหนังสือผ่านแดนในด้านของประเทศเมียนมามีการออกหนังสือผ่านแดนจำนวนทั้งสิ้น 378,845 เล่ม โดยส่วนใหญ่ประชาชนนิยมใช้บริการออกหนังสือผ่านแดน ณ จุดผ่านแดนในจังหวัดกาญจนบุรี (330,896 เล่ม) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (30,996 เล่ม) และจังหวัดเชียงราย (14,073 เล่ม) เป็นหลัก โดยวัตถุประสงค์การขอหนังสือผ่านแดนเพื่อการเดินทางเข้า – ออก ที่มีจำนวนมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) การเดินทางเพื่อท่องเที่ยว จำนวน 356,989 เล่ม 2) การเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ จำนวน 9,214 เล่ม และ 3) การเดินทางเพื่อการทำงานไป – กลับ/ตามฤดูกาล จำนวน 7,462 เล่ม ในขณะที่วัตถุประสงค์การเดินทางเพื่อการกีฬา และสื่อมวลชน ไม่มีจำนวนผู้ยื่นขอเพื่อการเดินทาง

ในขณะที่จังหวัดตากจะเป็นจุดผ่านแดนที่คนนิยมใช้เดินทางเข้า – ออกเป็นอันดับที่ 2 ของจุดผ่านแดนไทย-เมียนมา ณ จุดผ่านแดนถาวรบ้านริมเมย โดยมีจำนวนสถิติคนเดินทางเข้าอยู่ที่ 1,118,999 คน และมีจำนวนสถิติคนเดินทางออกอยู่ที่ 1,018,004 คน รองจากจังหวัดเชียงราย

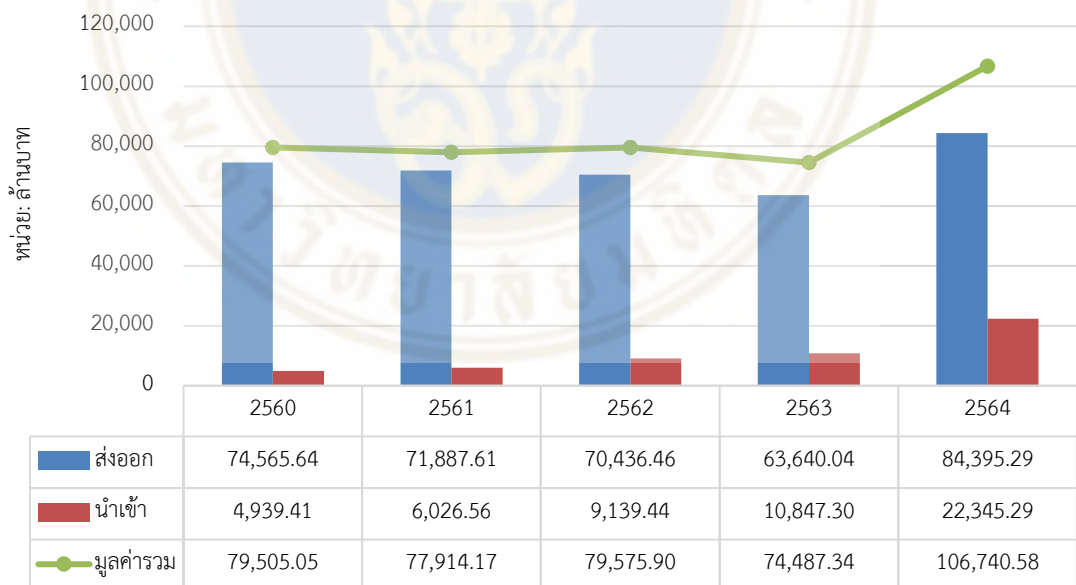
3) สถิติการค้าชายแดนในจังหวัดตาก

มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ของการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและเมียนมา ในปี 2564 พบว่า จังหวัดตากมีภาพรวมของมูลค่าการค้าชายแดนอยู่ในอันดับที่ 1 จาก 6 จังหวัดที่มีด่านการค้าชายแดนติดกับประเทศไทย ซึ่งมีมูลค่าการค้ารวมถึง 106,740.58 ล้านบาท ซึ่งมีแนวโน้มการเติบโตเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 43.30 เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา และยังคงถือว่าเป็นด่านที่มีมูลค่าการค้ากับประเทศไทยมากที่สุด เมื่อพิจารณาถึงประเภทสินค้าที่มีการส่งออกไปยังประเทศไทยจากด่านแม่สอด พบว่า สินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทอุปโภคบริโภค รวมถึงชิ้นส่วนวัตถุดิบเพื่อการอุตสาหกรรม มีมูลค่าการส่งออกทั้งหมดอยู่ที่ 84,395.29 ล้านบาท โดยมูลค่าของสินค้าที่มีการส่งออกไปมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ มีมูลค่า 4,810.34 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ เครื่องเทศและสมุนไพร มีมูลค่า 4,346.37 ล้านบาท ผ้าฝ้ายและด้าย มีมูลค่า 3,093.90 ล้านบาท บะหมี่กึ่งสำเร็จรูปและอาหารสำเร็จ มีมูลค่า 2,989.18 ล้านบาท และเครื่องโทรสาร โทรศัพท์ อุปกรณ์และส่วนประกอบมีมูลค่า 2,916.87 ล้านบาท ตามลำดับ ในขณะที่สินค้านำเข้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทวัตถุดิบด้านเกษตรกรรม และสินค้าประเภทชิ้นส่วนวัตถุดิบเพื่อการอุตสาหกรรม มีมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดอยู่ที่ 22,345.29 ล้านบาท โดยมูลค่าของสินค้านำเข้ามากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ัญพืช มีมูลค่า 10,918.17 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ เหล็ก มีมูลค่า 1,586.47 ล้านบาท ผักและของปรุงแต่งจากผัก มีมูลค่า 1,435.13 ล้านบาท แป้ง มีมูลค่า 1,060.19 ล้านบาท และพืชน้ำมันและผลิตภัณฑ์ มีมูลค่า 917.02 ล้านบาท ตามลำดับ

ภาพที่ 2.4: ภาพรวมมูลค่าการนำเข้า-ส่งออกของการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและเมียนมา
ในแต่ละด่านศุลกากรของไทย ปี 2564

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2565)

ภาพที่ 2.5: ภาพรวมมูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ของการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและเมียนมา ณ
จังหวัดตาก ปี 2560 – 2564

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2565)

โดยมีข้อมูลแสดงมูลค่าการส่งออกการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและเมียนมา ณ จังหวัดตาก ในปี 2560-2564 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.6: มูลค่าการส่งออกการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและเมียนมา ณ จังหวัดตาก ในปี 2560-2564

ลำดับ ที่	รายการสินค้า ส่งออก	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%) 2564/2563 (ม.ค. - ธ.ค.)
		2560	2561	2562	2563	2564	
1	เครื่องคืมที่ไม่มี แอลกอฮอล์	5,079.83	4,616.67	5,369.44	5,908.31	4,810.34	-18.58
2	เครื่องเทศและ สมุนไพร	1,149.59	1,811.01	2,253.80	1,644.09	4,346.37	164.36
3	ผ้าฝ้ายและด้าย	4,830.54	4,885.32	5,018.19	3,416.72	3,093.90	-9.45
4	บะหมี่กึ่ง สำเร็จรูปและ อาหารสำเร็จ	1,509.35	1,352.51	1,244.72	1,256.93	2,989.18	137.82
5	เครื่องโทรสาร โทรศัพท์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ	2,028.18	2,420.18	1,878.64	663.22	2,916.87	339.81
รวม 5 อันดับ		14,597.48	15,085.69	15,764.80	12,889.28	18,156.66	40.87
อื่นๆ		59,968.14	56,801.90	54,671.64	50,750.75	66,238.61	30.52
มูลค่ารวม		74,565.63	71,887.60	70,436.44	63,640.03	84,395.28	32.61

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2565)

และมีข้อมูลแสดงมูลค่าการนำเข้าการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและเมียนมา ณ จังหวัดตาก ในปี 2560-2564 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.7: มูลค่าการนำเข้าการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและเมียนมา ณ จังหวัดตาก ในปี 2560-2564

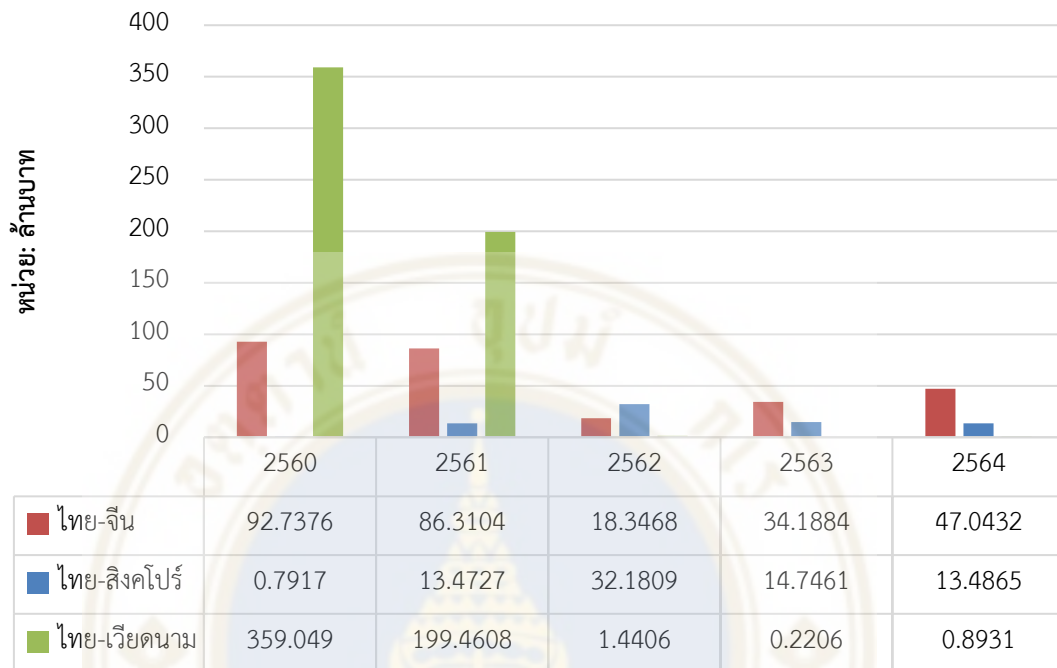
ลำดับ บพ	รายการสินค้านำเข้า	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%) 2564/2563 (ม.ค. - ธ.ค.)
		2560	2561	2562	2563	2564	
1	ธัญพืช	-	-	4,249.4 2	5,594.30	10,918.1 7	95.17
2	เหล็ก	337.63	1,234.6 7	181.66	60.56	1,586.47	2519.86
3	ผักและของปรุงแต่งจาก ผัก	67.53	88.90	381.11	454.41	1,435.13	215.83
4	แป้ง	-	-	-	260.10	1,060.19	307.61
5	พืชน้ำมันและผลิตภัณฑ์	1,174.9 1	867.89	852.58	774.84	917.02	18.35
รวม 5 อันดับ		1,580.0 7	2,191.4 7	5,664.7 8	7,144.20	15,916.9 8	122.80
อื่นๆ		3,359.3 3	3,835.0 9	3,474.6 6	3,703.10	6,428.30	73.59
มูลค่ารวม		4,939.4 0	6,026.5 6	9,139.4 4	10,847.3 0	22,345.2 8	106.00

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2565)

4) สถิติการค้าผ่านแดน

จากการศึกษาสถิติการค้าผ่านแดนด้านศุลกากรแม่สอดของจังหวัดตาก พบว่า ในปี 2564 มูลค่าการค้าผ่านแดนไทย-จีนเพิ่มขึ้น โดยมีมูลค่ารวมในการค้าผ่านแดนอยู่ที่ 47.04 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 37.60 ซึ่งเป็นมูลค่าจากการนำเข้าเพียงอย่างเดียว รองลงมา คือ มูลค่าการค้าผ่านแดนไทย-สิงคโปร์ โดยมีมูลค่ารวมการค้า อยู่ที่ 13.07 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 8.54 แบ่งเป็นมูลค่าการส่งออก 13.07 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้า

0.41 ล้านบาท และมูลค่าการค้าผ่านแดนไทย-เวียดนาม โดยมีมูลค่ารวมการค้าผ่านแดน อยู่ที่ 0.89 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 304.85 ซึ่งเป็นมูลค่าจากการนำเข้าเพียงอย่างเดียว

ภาพที่ 2.6: ภาพรวมมูลค่าการค้าผ่านแดนนำเข้า-ส่งออกโดยรวม ด้านศุลกากรแม่สอด ณ จังหวัดตาก

จำแนกตามรายประเทศ ปี 2560 – 2564

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2565)

รายการสินค้าที่มีการนำเข้าผ่านแดนไทย – จีน 5 อันดับแรก ของด่านศุลกากรแม่สอด ในปี 2564 ได้แก่ ผ้าทออื่นๆ โดยมีมูลค่าอยู่ที่ 14.51 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ เครื่องจักรใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ มีมูลค่า 14.47 ล้านบาท ลวดและสายเคเบิล ที่หุ้มฉนวน มีมูลค่า 5.96 ล้านบาท เครื่องจักรไฟฟ้าอื่นๆ และส่วนประกอบ มีมูลค่า 2.11 ล้านบาท และสินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์อื่นๆ มีมูลค่า 0.81 ล้านบาทตามลำดับ

รายการสินค้าส่งออกผ่านแดนไทย – สิงคโปร์ ในปี 2564 ของด่านศุลกากรแม่สอด มีการนำเข้าสินค้าเพียง 3 ชนิด ได้แก่ สายไฟฟ้า สายเคเบิล โดยมีมูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 11.40 ล้านบาท รองลงมา คือ กุ้งและกระสอบพลาสติก มูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 0.95 ล้านบาท และสินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ 0.73 ล้านบาท ตามลำดับ ในส่วนของรายการสินค้าที่มีการนำเข้าผ่านแดนไทย – สิงคโปร์ มีการนำเข้าสินค้าพหุผ่านด่านศุลกากรแม่สอด ในปี 2564 เพียง 4 ชนิด ได้แก่ เครื่องมือเครื่องใช้ทำด้วยโลหะสามัญ มีมูลค่าการนำเข้าอยู่ที่ 0.34 ล้านบาท รองลงมาคือ สารหอม

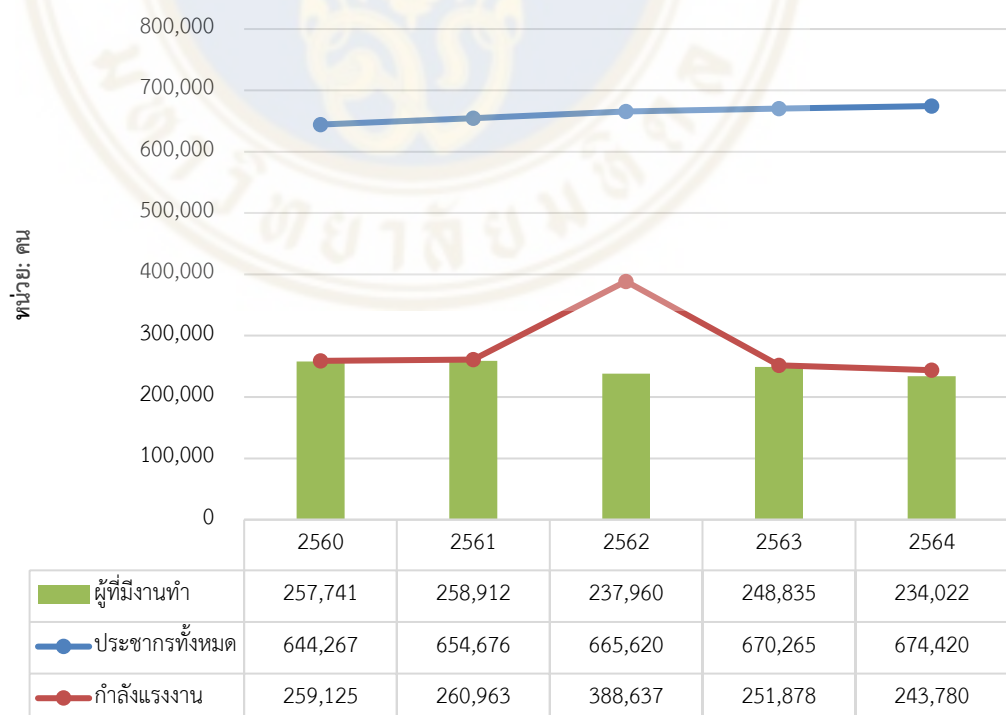
ระเหยสกัดจากพืช มูลค่า 0.006 ล้านบาท แผงวงจรไฟฟ้า 2,687.40 ล้านบาท เครื่องเล่นเกม 0.0025 ล้านบาท และแผงวงจรไฟฟ้า มูลค่า 0.0004 ล้านบาทตามลำดับ

รายการสินค้าที่มีการนำเข้าผ่านแดนไทย – เวียดนาม 5 อันดับแรกได้แก่ เครื่องรับ-ส่งสัญญาณและอุปกรณ์ติดตั้ง (โทรศัพท์ วิทยุ โทรเลข โทรศัพท์ อุปกรณ์) โดยมีมูลค่า 0.52 ล้านบาท รองลงมาคือ เครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ โทรเลข โทรศัพท์ มีมูลค่า 0.25 ล้านบาท อุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับตัดต่อหรือป้องกันวงจรไฟฟ้า และผลิตภัณฑ์อื่นๆ ทำจากพลาสติก มีมูลค่า 0.044 ล้านบาท และมอเตอร์ไฟฟ้า ชุดเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและส่วนประกอบ มีมูลค่า 0.009 ล้านบาทตามลำดับ

2.1.1.10 ด้านสังคมและแรงงานในจังหวัดตาก

1) โครงสร้างประชากรจังหวัดตาก

จำนวนแรงงานในพื้นที่จังหวัดตากของสำนักงานสถิติจังหวัด พบว่า ในปี 2564 จังหวัดตากมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 674,420 คน ซึ่งมีกำลังแรงงานทั้งสิ้น 243,780 คน โดยในจำนวนนี้เป็นผู้ที่มิงานทำสูงถึง 234,022 คน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาพบว่า กำลังแรงงานในจังหวัดตากมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานไม่ว่าจะเป็นการเลิกจ้างงานและมีแรงงานต่างจังหวัดเดินทางกลับภูมิลำเนา จึงทำให้กำลังแรงงานในจังหวัดตากมีปริมาณเพิ่มขึ้น ในขณะที่การเพิ่มขึ้นของประชากรมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.7: จำนวนประชากรและกำลังแรงงานของจังหวัดตาก ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564

ที่มา: สำนักงานแรงงานจังหวัดตาก (2565)

จากการสำรวจข้อมูลด้านประชากรในปี 2564 จำนวนประชากรของภาคเหนือมีจำนวนทั้งสิ้น 12,010,024 คน แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 5,871,707 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 48.89 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในภาคเหนือ และเพศหญิงจำนวน 6,138,317 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.11 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในภาคเหนือ โดยเพศชายที่อยู่ในวัยทำงาน ช่วงอายุระหว่าง 15 – 59 ปี มีจำนวน 3,611,340 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 61.50 ของประชากรเพศชายทั้งหมดในภาคเหนือ ในส่วนของเพศหญิงที่อยู่ในวัยทำงาน ช่วงอายุระหว่าง 15 – 59 ปี มีจำนวน 3,688,292 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 60.09 ของประชากรเพศหญิงทั้งหมดในภาคเหนือ

เมื่อพิจารณาจากการสำรวจข้อมูลด้านประชากรของจังหวัดตาก พบว่า ในปี 2564 จำนวนประชากรของจังหวัดตากมีจำนวนทั้งสิ้น 676,583 คน แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 341,966 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50.54 ของประชากรทั้งหมดในจังหวัดตาก และเพศหญิงจำนวน 334,617 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 49.46 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในจังหวัดตาก โดยเพศชายที่อยู่ในวัยทำงาน ช่วงอายุระหว่าง 15 – 59 ปี มีจำนวน 173,326 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50.69 ของประชากรเพศชายทั้งหมดในจังหวัดตาก ในส่วนของเพศหญิงที่อยู่ในวัยทำงาน ช่วงอายุระหว่าง 15 – 59 ปี มีจำนวน 170,139 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50.85 ของประชากรเพศหญิงทั้งหมดในจังหวัดตาก โดยมีจำนวนประชากรเป็นอันดับที่ 39 ของประเทศไทยและเป็นอันดับที่ 8 ของภาคเหนือ

ตารางที่ 2.8: จำนวนประชากรของจังหวัดตาก ปี 2560 – 2564

หน่วย: คน

พื้นที่	กลุ่มอายุ	2560	2561	2562	2563	2564	สัดส่วน ปี 2564 (ร้อยละ)
จังหวัดตาก							
รวม	รวม	644,267	654,676	665,620	670,265	676,583	100.00
	วัยเด็ก (0-14 ปี)	123,058	122,053	121,051	119,365	117,544	17.37
	วัยแรงงาน (15-59 ปี)	337,197	340,300	341,367	342,468	343,465	50.76
	วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)	69,799	73,248	76,411	79,826	82,833	12.24
	จำแนกอายุไม่ได้	114,213	119,075	126,791	128,606	132,741	19.62
ชาย	รวม	326,474	331,716	336,893	338,951	341,966	100.00
	วัยเด็ก (0-14 ปี)	63,103	62,633	62,078	61,281	60,452	17.68
	วัยแรงงาน (15-59 ปี)	171,039	172,453	172,626	172,958	173,326	50.69
	วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)	32,489	34,059	35,516	37,072	38,338	11.21

ตารางที่ 2.8: จำนวนประชากรของจังหวัดตาก ปี 2560 – 2564 (ต่อ)

	จำแนกอายุไม่ได้	59,843	62,571	66,673	67,640	69,850	20.43
หญิง	รวม	317,793	322,960	328,727	331,314	334,617	100.00
	วัยเด็ก (0-14 ปี)	59,955	59,420	58,973	58,084	57,092	17.06
	วัยแรงงาน (15-59 ปี)	166,158	167,847	168,741	169,510	170,139	50.85
	วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)	37,310	39,189	40,895	42,754	44,495	13.30
	จำแนกอายุไม่ได้	54,370	56,504	60,118	60,966	62,891	18.79

ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2565)

2) แรงงานในจังหวัดตาก

ในปี 2564 จังหวัดตาก มีกำลังแรงงานที่มีอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไปจำนวน 243,780 คน แบ่งเป็น ผู้ที่มีงานทำ จำนวน 234,022 คน ผู้ว่างงาน จำนวน 3,084 คน และกำลังแรงงานที่รอฤดูกาล จำนวน 6,674 คน โดยจังหวัดตากมีจำนวนผู้มีงานทำเป็นอันดับ 12 ของทางภาคเหนือ หากพิจารณาจำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม 5 อันดับแรกในปี 2564 พบว่า ผู้ที่มีงานทำส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในอุตสาหกรรมภาคเกษตร สาขาเกษตรกรรมกรป่าไม้ และการประมง โดยมีจำนวนผู้ทำงานอยู่ที่ 100,587 คน รองลงมาเป็นกลุ่มที่ทำงานอยู่ในอุตสาหกรรมภาคนอกการเกษตร ได้แก่ สาขาการขนส่ง ขยายปลีกฯ มีจำนวนผู้ทำงานอยู่ที่ 38,308 คน สาขาการบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ จำนวน 19,409 คน สาขาการผลิต จำนวน 15,647 คน และสาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร จำนวน 12,959 คน ตามลำดับ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้จำนวนแรงงานในปี 2564 ของภาคการเกษตรมีจำนวนมาก เนื่องจากปี 2564 เป็นฤดูกาลเพาะปลูกประกอบกับการชะลอตัวของเศรษฐกิจอันมาจากราคาน้ำมันในตลาดโลกมีการปรับตัวสูงขึ้น จึงทำให้ผู้ประกอบการต้องลดต้นทุนค่าใช้จ่ายลงโดยเฉพาะเรื่องแรงงาน ส่งผลให้แรงงานจากนอกภาคเกษตรกรรมหรือภาคอุตสาหกรรม และแรงงานฤดูกาลย้ายเข้าไปอยู่ในภาคการเกษตรมากขึ้น (สำนักงานแรงงานจังหวัดตาก, 2565)

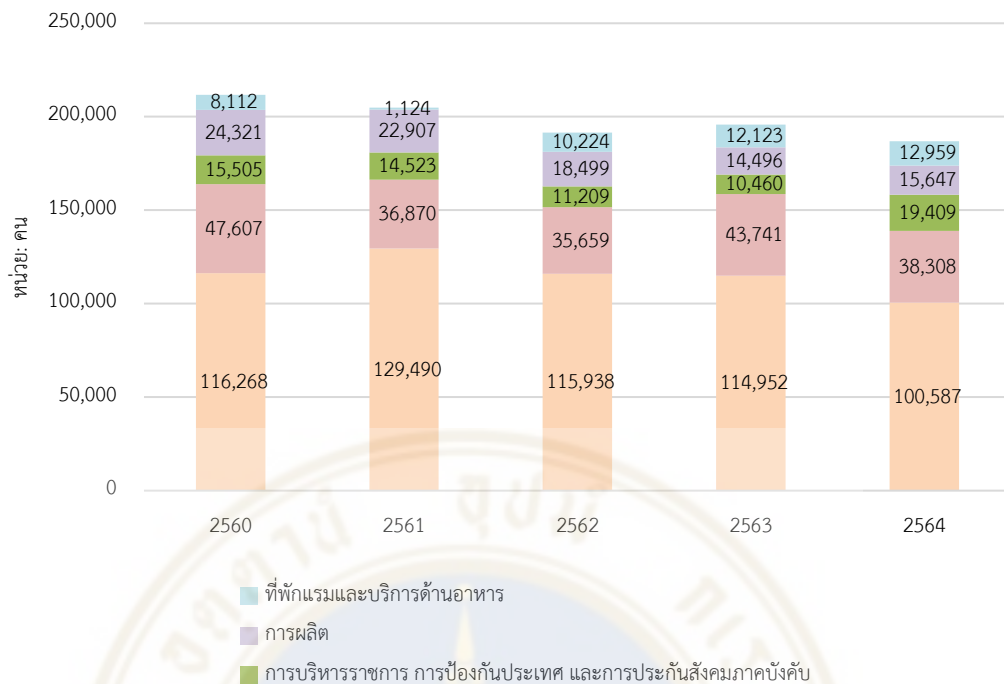
ตารางที่ 2.9: ผู้มีงานทำจังหวัดตาก จำแนกตามเพศและสถานภาพแรงงาน ปี 2560 –ปี 2564

หน่วย: คน

สภาพแรงงาน	2560	2561	2562	2563	2564
ประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป	389,561	389,196	388,637	387,991	387,511
ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป)	259,125	260,963	239,739	251,878	243,780
ผู้มีงานทำ	257,741	258,912	237,960	248,835	234,022
ผู้ว่างงาน	1,384	1,556	1,662	2,092	3,084
กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	-	495	117	951	6,674
ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	130,436	128,233	148,898	136,133	143,731
ทำงานบ้าน	45,744	39,913	53,518	48,513	46,868
กำลังศึกษา	29,848	30,601	33,486	31,205	38,010
ยังเด็ก ขรา ไม่สามารถทำงานได้	-	-	-	-	12,327
อื่นๆ	54,814	57,719	61,894	56,395	46,526

ที่มา: สำนักงานแรงงานจังหวัดตาก (2565)

และแผนภาพแสดงข้อมูลจำนวนผู้มีงานทำจังหวัดตาก จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม 5 อันดับแรกที่มีจำนวนแรงงานมากที่สุดใน ปี 2560 – 2564 ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.8: จำนวนผู้มีงานทำจังหวัดตาก จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2560 – 2564
ที่มา: สำนักงานแรงงานจังหวัดตาก (2565)

2.1.1.11 ทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมของห่วงโซ่อุปทานในแต่ละภาคที่เชื่อมโยงกับการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากจังหวัดตากเป็นพื้นที่ทางการค้าและการท่องเที่ยวชายแดนที่สำคัญตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกของประเทศไทย เป็นประตูทางการค้าและเป็นจุดเชื่อมโยงบนพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) และเป็นจุดตัดระหว่างแนวเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ North-South Economic Corridor (NSEC) และมีโครงการคมนาคมทางบกที่สนับสนุนการขนส่งทั้งผู้โดยสารและสินค้า มีสนามบินพาณิชย์ที่อำเภอแม่สอด เป็นแหล่งผลิตทางการเกษตรและแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความโดดเด่นเฉพาะตัว อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labour Intensive) ซึ่งสามารถเชื่อมโยงมาจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและเป็นพื้นที่ที่เป็นฐานการค้าชายแดนโดยมีด่านศุลกากรที่มีความสำคัญและมีมูลค่าการค้าชายแดนสูงสุดในบรรดากลุ่มจังหวัดที่มีการค้าชายแดนกับเมียนมา

จากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2547 ได้มีการกำหนดให้มีการศึกษาและพัฒนาพื้นที่ชายแดนแม่สอดและพื้นที่ใกล้เคียงให้เป็นเขตพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษหรือ Special Economic Zone (SEZs) ต่อมารัฐบาลได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขต

พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 และมีผลบังคับใช้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 130 ตอนพิเศษ 87 ง ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2556 เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการค้า การลงทุนของประเทศตามข้อได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ โดยการจัดตั้งเป็นให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมที่สุดในยุคสมัยรัฐบาลนี้ที่ได้ออกประกาศกำหนดให้มีพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะแรกตามประกาศ กนพ.ที่ 1/2558 วันที่ 19 มกราคม 2558 โดยครอบคลุม 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่สอดกำหนดพัฒนาเป็นเขตการลงทุนด้านอุตสาหกรรม การค้า และการท่องเที่ยว อำเภอพบพระและอำเภอแม่ระมาด กำหนดพัฒนาการผลิตด้านเกษตรและอุตสาหกรรมเชื่อมโยงกับแม่สอด โดยมีเป้าหมาย/จุดเน้นการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากให้เป็น “ศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้าระหว่างประเทศและเครือข่ายอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น”

ตารางที่ 2.10: ศักยภาพและโอกาสของจังหวัดตาก

ศักยภาพของจังหวัดตาก	โอกาสในอนาคต
<p>ด้านการเกษตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) มีพื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูก 2) มีพื้นที่เหมาะแก่การปศุสัตว์ <p>ด้านอุตสาหกรรม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ฐานการผลิต เช่น อุตสาหกรรมทางการ เกษตรและเครื่องแต่งกาย <p>ด้านการบริการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ 2) การบริการด้านโลจิสติกส์ 	<p>ด้านการเกษตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) แหล่งผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สำคัญของภาคเหนือ <p>ด้านอุตสาหกรรม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักลงทุนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ 2) พัฒนาเป็นแหล่งอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก <p>ด้านการบริการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ศูนย์กลางด้านการค้าและการบริการ

จังหวัดตากถือเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทั้งในด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรม และด้านการบริการ ซึ่งในปี 2563 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) มีมูลค่าเป็นลำดับที่ 9 ของภาคเหนือ และเป็นลำดับที่ 44 ของประเทศ โดยมีสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี ในสาขาบริการและอื่นๆ มากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 48.05 รองลงมาคือสาขาเกษตรกรรม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.60 และสาขาอุตสาหกรรม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.36 ตามลำดับ นอกจากนี้มูลค่าการค้าชายแดนมีแนวโน้มการเติบโตเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีความได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์ที่

อำเภอแม่สอดอยู่ติดชายแดนเมียนมา และยังเป็นที่ตั้งจุดผ่านแดนถาวรด่านพรมแดนแม่สอด ซึ่งเชื่อมโยงเมืองเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง ประเทศเมียนมาอีกด้วย โดยในปี 2564 มูลค่าการค้าชายแดนโดยรวมของจังหวัดเท่ากับ 106,740.58 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 43.30 ซึ่งสินค้าที่มีการนำเข้า-ส่งออกส่วนใหญ่ ได้แก่ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ เครื่องเทศสมุนไพร ผ้าฝ้าย และผ้า ัญชูพืช เหล็ก และผักและของปรุงแต่งจากผัก เป็นต้น นอกจากนี้จังหวัดตากยังถือเป็นจังหวัดที่มีความพร้อมทั้งในด้านพื้นที่การเกษตร และความพร้อมในด้านการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและผลผลิตทางการเกษตร รวมไปถึงจุดเด่นด้านการบริการต่างๆ อาทิ การบริการในสาขาการท่องเที่ยว และการบริการในด้านโลจิสติกส์ อีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามแม้จังหวัดตากจะมีความพร้อมและศักยภาพในหลายๆ ด้าน แต่ก็ยังประสบกับปัญหาผลผลิตล้นตลาด เนื่องจากผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ส่งผลให้หลายๆ ภาคอุตสาหกรรมต้องปรับตัวเพื่อรองรับกับสถานการณ์ดังกล่าว ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมของห่วงโซ่อุปทานในแต่ละภาคเศรษฐกิจของจังหวัดตาก ในเบื้องต้นสามารถอธิบายได้ดังนี้

1) ทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมของห่วงโซ่อุปทานในภาคเกษตรของจังหวัดตาก

จังหวัดตากเป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในปี 2563 ลดลงคิดเป็นร้อยละ 16.05 โดยพืชเศรษฐกิจหลักที่มีศักยภาพในการผลิต ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวนาปี มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน ในส่วนของการผลิตปศุสัตว์ที่สำคัญ ได้แก่ ไก่ ไก่เนื้อ สุกร และเป็ด และในส่วนของประมง ผลผลิตที่มีศักยภาพ ได้แก่ ปลาเพาะเลี้ยง และปลาในแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น นอกเหนือจากนี้จังหวัดตากยังมีสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ได้แก่ แป้งอเนกประสงค์ (แป้งอทอด) อีกด้วยดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนากิจกรรมในห่วงโซ่อุปทานภาคเกษตรให้มีศักยภาพและมีคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรเทียบเท่าหรือเหนือกว่าจังหวัดข้างเคียง จังหวัดตากควรมีทิศทางการพัฒนา ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.11: ทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมของห่วงโซ่อุปทานในภาคเกษตร ของจังหวัดตาก

ต้นน้ำ		กลางน้ำ		ปลายน้ำ
พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเกษตร	พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	เพิ่มผลผลิตพัฒนาคุณภาพและการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร	การขนส่งสินค้าและการจัดการบริหารสินค้าทางการเกษตร	พัฒนาระบบการตลาดทางการเกษตร
1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานปัจจัยการผลิต เพื่อลดต้นทุน	1. ยกระดับศักยภาพของเกษตรกรราย	1. ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่/	1. สนับสนุนปัจจัยด้านการขนส่งสินค้า	1. เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าการเกษตร และ

และเพิ่มมูลค่าสินค้า เกษตรทั่วไป และ เกษตรอินทรีย์	ย่อยให้เป็น ผู้ประกอบการธุรกิจ 2. สร้างความเข้มแข็งของสถาบัน เกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็น ผู้ประกอบการ อัจฉริยะ	อัจฉริยะมาใช้ในภาค เกษตร 2. ส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และ ประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีและ นวัตกรรมเกษตร 3. ส่งเสริมการผลิต การแปรรูป สินค้า เกษตรและปศุสัตว์ ให้ได้มาตรฐานและ เพิ่มช่องทาง การตลาด	เกษตรกรให้สามารถ เข้าถึง ได้ 2. ยกระดับ ระบบ คมนาคมขนส่ง รองรับการ ขยายตัวทาง เศรษฐกิจ	ส่งเสริมกิจกรรม การประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์สินค้า การเกษตร
--	--	--	--	---

จากตารางพบว่า ภาคการเกษตรของจังหวัดตาก โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการผลิต สินค้าขั้นต้นเพื่อนำไปแปรรูป และกระจายสินค้าให้แก่พื้นที่โดยรอบและตามภูมิภาคต่างๆ ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโซ่อุปทานของภาคการเกษตรของจังหวัดตากให้มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมของพื้นที่นั้น โดยมีรายละเอียดแนวทางดังต่อไปนี้

อุตสาหกรรมต้นน้ำ การพัฒนาอุตสาหกรรมต้นน้ำของภาคการเกษตร ควรพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานปัจจัยการผลิตเพื่อลดต้นทุนและสร้างมูลค่าให้แก่สินค้าเกษตรทั่วไป และเกษตร อินทรีย์ รวมถึงสินค้าปศุสัตว์ ส่งเสริมและยกระดับศักยภาพของเกษตรกรรายย่อยให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเกษตรให้มีการพึ่งพาอาศัยกันได้ และให้องค์ความรู้กับเกษตรกรในการพัฒนาสินค้าให้เป็นเกษตรอินทรีย์ จะส่งผลให้เกิดการสร้างโอกาส ในการขยายตลาดของสินค้าได้ต่อไปในอนาคต

อุตสาหกรรมกลางน้ำ การพัฒนาอุตสาหกรรมกลางน้ำของภาคการเกษตร โดยพัฒนา ให้ความรู้แก่เกษตรกรในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมาใช้ในภาคการเกษตร รวมถึงการ ส่งเสริมวิจัย พัฒนา และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร และส่งเสริมการผลิต การ แปรรูป สินค้าเกษตรและปศุสัตว์ให้ได้มาตรฐาน เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต และสามารถขยายตลาดของสินค้าต่อไปได้

อุตสาหกรรมปลายน้ำ การพัฒนาอุตสาหกรรมปลายน้ำของภาคการเกษตร ควรมีการ เพิ่มช่องทางในการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรและส่งเสริมกิจกรรมประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ สินค้าภายในจังหวัดให้เป็นที่รู้จัก เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าการเกษตร และส่งเสริมกิจกรรม

การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์สินค้าการเกษตรให้สามารถกระจายสินค้า/ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรของจังหวัดตากทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ ตลาดเพื่อนบ้าน (การค้าชายแดน) เป็นต้น

ทั้งนี้หากจังหวัดตากมีการพัฒนาโซ่อุปทานภาคการเกษตรอย่างเป็นระบบ สามารถเชื่อมโยงทั้งโซ่อุปทานตั้งแต่ เกษตรกร ผู้แปรรูป และผู้จัดจำหน่าย จะช่วยพัฒนาศักยภาพสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพของจังหวัดตากให้มีความสามารถในการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และสร้างคุณค่าและมูลค่าของสินค้าเกษตรได้ในอนาคต ไม่เพียงแต่เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าเกษตรเท่านั้นการพัฒนาโครงข่ายดังกล่าวยังจะเป็นส่วนช่วยในการเชื่อมโยงภาคการเกษตรของจังหวัดตากและพื้นที่โดยรอบได้อีกด้วย

2) ทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมของห่วงโซ่อุปทานภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดตาก

กลุ่มอุตสาหกรรมหลักของจังหวัดตากที่มีจำนวนโรงงานมากที่สุด 5 อันดับแรก 1) การตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปและสิ่งทอ 2) อุตสาหกรรม 3) ผลิตภัณฑ์คอนกรีตผสมเสร็จและผลิตภัณฑ์คอนกรีต 4) ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก และ 5) ซ่อมรถยนต์ ตามลำดับ ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนากิจกรรมในห่วงโซ่อุปทานภาคอุตสาหกรรมให้มีศักยภาพมากขึ้นและเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอนาคต จังหวัดตากควรมีทิศทางการพัฒนา ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.12: ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมการค้าชายแดนและการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

การพัฒนาต้นน้ำ		การพัฒนากลางน้ำ		พัฒนาปลายน้ำ
พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอุตสาหกรรม การค้าชายแดน และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	พัฒนาใช้ประโยชน์ในที่ดิน	พัฒนาศักยภาพความสามารถในการแข่งขัน	การอำนวยความสะดวกด้านอุตสาหกรรม การค้าและการลงทุน	พัฒนาตลาดและช่องทางการจัดจำหน่าย
1. ส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่เขต	1. พัฒนาและส่งเสริมการใช้พื้นที่ที่เหมาะสมในแต่ประเภทธุรกิจ 2. จัดสรรพื้นที่ใช้ประโยชน์และสิ่งอำนวยความสะดวก	1. พัฒนาผู้ประกอบการให้มีศักยภาพและ ความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า	1. สนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพด้านการค้าชายแดนและการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ให้มีการ	1. พัฒนาและยกระดับคุณภาพสินค้าเพื่อการส่งออก 2. ส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน

การพัฒนาต้นน้ำ		การพัฒนากลางน้ำ		พัฒนาปลายน้ำ
พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอุตสาหกรรม การค้าชายแดน และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	พัฒนาใช้ประโยชน์ที่ดิน	พัฒนาศักยภาพความสามารถในการแข่งขัน	การอำนวยความสะดวกด้าน อุตสาหกรรม การค้าและการลงทุน	พัฒนาตลาดและช่องทางการจัดจำหน่าย
พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 2. ยกระดับการคมนาคมและการขนส่งโลจิสติกส์ เชื่อมโยงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษและนิคมอุตสาหกรรม	สะดวกที่ครบครันในพื้นที่	การลงทุน และขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 2. ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี สำหรับการผลิต และการแปรรูปในภาคอุตสาหกรรม และนอกภาคอุตสาหกรรม	พัฒนาสูงยิ่งขึ้นในอนาคต 2. พัฒนาศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ เพื่อรองรับการเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	3. ส่งเสริมกิจกรรมการค้า การลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

จากตารางพัฒนาโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมที่เหมาะสมของจังหวัดตาก ต้องพัฒนาห่วงโซ่อุปทานพร้อมกันที่ 3 ระดับ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อุตสาหกรรมต้นน้ำ การพัฒนาอุตสาหกรรมต้นน้ำของภาคอุตสาหกรรม ต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วยยกระดับการคมนาคมและการขนส่งโลจิสติกส์ ให้เชื่อมโยงระหว่างพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากและพื้นที่โดยรอบ มีการพัฒนาและส่งเสริมการใช้พื้นที่ให้เหมาะสมกับประเภทของธุรกิจ รวมถึงจัดสรรพื้นที่ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันและดึงดูดผู้ลงทุนต่างชาติให้เข้ามาลงทุนภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากในอนาคต

อุตสาหกรรมกลางน้ำ การพัฒนาอุตสาหกรรมกลางน้ำของภาคอุตสาหกรรม พัฒนาผู้ประกอบการให้มีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน และขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี สำหรับการผลิต และการแปรรูปในภาคอุตสาหกรรม และนอกภาคอุตสาหกรรม เพื่อ

เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าภายในจังหวัด รวมถึงพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ เพื่อรองรับการเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ในอนาคต

อุตสาหกรรมปลายน้ำ การพัฒนาอุตสาหกรรมปลายน้ำของภาคอุตสาหกรรม ควรส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้าชายแดน พัฒนาและยกระดับคุณภาพของสินค้าเพื่อการส่งออก เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งในการพัฒนาเหล่านี้จะเป็นโอกาสในการตลาดให้กับสินค้าของจังหวัดตาก และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านต่อไปได้ในอนาคต

ทั้งนี้หากจังหวัดตากมีการพัฒนาโซ่อุปทานภาคอุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบ จะสามารถเชื่อมโยงทั้งโซ่อุปทานตั้งแต่ เกษตรกร ผู้แปรรูป และผู้จัดจำหน่าย ซึ่งจะช่วยพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมได้ยิ่งขึ้น รวมถึงสร้างโอกาสให้มีผู้ลงทุนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับอุตสาหกรรมของจังหวัดตากอีกด้วย ทั้งนี้การพัฒนาโครงข่ายดังกล่าวยังจะเป็นส่วนช่วยในการเชื่อมโยงการค้าการลงทุนของจังหวัดตาก ทั้งยังส่งเสริมให้การค้าชายแดนเติบโตขึ้นในอนาคต

3) ทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมของห่วงโซ่อุปทานภาคบริการของจังหวัดตาก

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดตากถือเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อีกทั้งยังมีประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์อีกด้วย ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนากิจกรรมในห่วงโซ่อุปทานภาคบริการให้มีศักยภาพมากขึ้น รวมไปถึงส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการฟื้นตัวและเติบโตของการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ จังหวัดตากควรมีทิศทางการพัฒนา ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.13: ทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมของห่วงโซ่อุปทานภาคบริการของจังหวัดตาก

การพัฒนาต้นน้ำ		พัฒนากลางน้ำ		พัฒนาปลายน้ำ
การพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน ทรัพยากรการท่องเที่ยว	การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและ กิจกรรมบริการการท่องเที่ยว	พัฒนาระบบบริหารจัดการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ	พัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวรูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่ๆ	พัฒนาการตลาดและประชาสัมพันธ์
1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของแหล่ง	1. สนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิง	1. พัฒนาระบบการบริหารภาคบริการโดย	1. เพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายที่	1. ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์การ

ท่องเที่ยวให้ได้ มาตรฐาน 2. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเชื่อมต่อการเดินทางระหว่างพื้นที่	ธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และอื่นๆ 2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม	มุ่งเน้นการบูรณาการในทุกภาคส่วน	สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว 2. ส่งเสริมและพัฒนาสินค้า OTOP สินค้าชุมชนและผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนให้เหมาะต่อการเป็นของฝาก	ท่องเที่ยวของจังหวัดตาก 2. สร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านโดยดำเนินการจัดทำโครงการส่งเสริมกิจกรรมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว
--	---	---------------------------------	--	--

จากตารางการพัฒนาโซ่อุปทานของภาคบริการที่เหมาะสมของจังหวัดตาก มีแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานพร้อมกัน 3 ระดับ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อุตสาหกรรมต้นน้ำ การพัฒนาอุตสาหกรรมต้นน้ำของภาคบริการ ต้องพัฒนาปัจจัยพื้นฐานทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการเชื่อมโยงกับการความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเชื่อมต่อการเดินทางระหว่างพื้นที่ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวภายในพื้นที่สามารถเดินทางได้สะดวก ไม่เพียงแต่ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเท่านั้น การสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และอื่นๆ รวมถึงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เติบโตเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต

อุตสาหกรรมกลางน้ำ การพัฒนาอุตสาหกรรมกลางน้ำของภาคบริการ ต้องพัฒนาระบบการบริหารภาคบริการโดยมุ่งเน้นการบูรณาการในทุกภาคส่วน รวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้า OTOP สินค้าชุมชนและผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนในเหมาะต่อการเป็นของฝาก และจัดทำกลไกการท่องเที่ยว เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยววิถีใหม่ที่มีแนวโน้มเติบโตในอนาคต

อุตสาหกรรมปลายน้ำ การพัฒนาอุตสาหกรรมปลายน้ำของภาคบริการ ควรพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดตากให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยดำเนินการจัดทำโครงการส่งเสริมกิจกรรมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันได้ต่อไปในอนาคต

ซึ่งหากจังหวัดตากมีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานของการบริการทั้งระบบ จะสามารถสร้างโอกาสการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ อาทิ การพัฒนาและส่งเสริมภาคอุตสาหกรรม การพัฒนาระบบคมนาคม รวมถึงการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ให้มีประสิทธิภาพ

จะส่งผลให้จังหวัดตากมีศักยภาพในการแข่งขัน และสามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่โดยรอบได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งการศึกษานี้เป็นเพียงแนวทางการพัฒนาเบื้องต้น โดยจะทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งจากการสัมภาษณ์และการค้นคว้าและกำหนดเป็นทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนในลำดับถัดไป

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการค้าชายแดน

การค้าชายแดน กล่าวคือ รูปแบบการค้าที่ประชาชนชาวบ้านประกอบกิจการการค้าชายแดนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน การแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกันส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวันของประชาชนตามแนวพรมแดนผ่านจุดผ่านแดนต่าง ๆ ทั้งจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่อนปรนพิเศษ จุดผ่อนปรน และจุดผ่านแดนชั่วคราว ไปจนถึงช่องทางธรรมชาติ ที่มีการเชื่อมโยงระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดยั้งไปตามการเชื่อมโยงของสภาพสังคมของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน การกำหนดเส้นเขตแดนเพื่อนแสดงอาณาบริเวณของเขตปกครองได้แบ่งแยกชุมชนที่เคยอยู่ร่วมกันออกไปเป็นชุมชนของประเทศที่จัดตั้งขึ้นใหม่สร้างความแตกต่างทั้งกฎหมาย ระเบียบวิธีที่แตกต่างกัน แต่การไปมาหาสู่กันแลกเปลี่ยนผลผลิตเพื่อการดำรงชีพยังคงดำเนินไป แม้ว่าชุมชนที่อยู่อาศัยได้ถูกแบ่งออกไปเป็นคนละประเทศ ด้วยเหตุผลนี้เองที่เป็นที่มาของ "การค้าชายแดน" จากจุดเริ่มต้นการค้าชายแดนได้มีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เริ่มต้นจากการค้าด้วยวิธีแลกเปลี่ยนผลผลิตที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ เมื่อมีผลผลิตมากขึ้นและเกินความต้องการในการดำรงชีพของตนเองก็เริ่มพัฒนาสู่การแลกเปลี่ยนผลผลิตเพื่อหวังผลกำไร แต่ก็ยังคงจำกัดอยู่ในเฉพาะพื้นที่บริเวณตามแนวชายแดนที่เคยเป็นชุมชนดั้งเดิม ตามเส้นทางที่เคยใช้อยู่แต่เดิมเมื่อครั้งยังไม่ได้แบ่งเขตแดน หรืออาณาเขตที่เรียกว่า "ช่องทางการค้าตามธรรมชาติ" หรือที่เรียกกันว่า "จุดผ่อนปรนทางการค้า" และในปัจจุบันเมื่อเส้นทางการคมนาคมขนส่งพัฒนาสะดวกมากขึ้น จึงขยายพื้นที่กว้างขึ้นเชื่อมโยงจากจุดชายแดนสร้างโครงข่ายเชื่อมโยงครอบคลุมพื้นที่ตามแนวชายแดนของประเทศคู่ค้าที่มีเขตแดนติดต่อกัน (กรมการค้าต่างประเทศ. 2560)

นิยามของด่านชายแดน

1) จุดผ่านแดนถาวร เป็นจุดผ่านแดนที่เปิดขึ้น เพื่อการสัญจรไปมาและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเป็นความตกลงร่วมกันระหว่างรัฐบาลการเปิดจุดผ่านแดนถาวรต้องได้รับการเห็นชอบจากรัฐบาลทั้งสองประเทศ จุดผ่านแดนถาวร เป็นด่านชายแดนที่มีความพร้อมมากที่สุดในการ

การรองรับการค้าชายแดน เนื่องจากมีอาคารสถานที่และมีหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกมาอำนวยความสะดวก

2) จุดผ่านแดนชั่วคราว เป็นจุดผ่านแดนที่มีผู้ร้องขอกระทรวงมหาดไทย โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีให้เปิดเป็นการชั่วคราวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

3) จุดผ่อนปรนพิเศษ เป็นจุดที่เปิดขึ้นเป็นกรณีมีวัตถุประสงค์ทั้งด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว โดยขออนุญาตให้ประชาชนของทั้งสองประเทศเท่านั้นที่เดินทางสัญจรไปมาและซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าอย่างคล่องตัว ปัจจุบันมีเพียงแห่งเดียวคือ จุดผ่อนปรนพิเศษด้านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4) จุดผ่อนปรน เป็นจุดที่เปิดขึ้นโดยมี วัตถุประสงค์ด้านมนุษยธรรม เพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น และอนุญาตให้ประชาชนประเทศเพื่อนบ้านสัญจรเข้ามาเพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าอุปโภคและบริโภคระหว่างกัน โดยกำหนดระเบียบการสัญจรประเภทของสินค้ามูลค่าสินค้า ระยะเวลาเปิด-ปิด มาตรการควบคุมการเดินทางเข้าออกเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด

5) ช่องทางธรรมชาติ เป็นจุดที่ประชาชนของสองประเทศใช้ผ่านเข้า-ออกไม่เป็นการ เป็นไปตามธรรมชาติและลักษณะภูมิประเทศ โดยมีได้มีหลักฐานรับรองจากทางราชการทั้งสองฝ่าย (กรมการค้าต่างประเทศ, 2560)

2.2.2 แนวคิดการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งในเขตพื้นที่การพัฒนาแบบพิเศษเรียกว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” โดยในเขตพื้นที่จะได้รับสิทธิพิเศษทางด้านต่างๆ ที่เอื้อต่อการลงทุน ไม่ว่าจะเป็นสิทธิพิเศษทางภาษีอากร การส่งเสริมด้านการค้าการลงทุน ความพร้อมของปัจจัยในการผลิต การอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกรรม และบริการพื้นฐานต่างๆ ตั้งแต่ระบบขนส่ง ไฟฟ้า ประปา สาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เป็นต้น กล่าวได้ว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษจะมีคำเรียกเฉพาะที่แตกต่างตามสภาพพื้นที่เขตการพัฒนา เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษ เขตอุตสาหกรรม เพื่อการส่งออก (Export Processing Zone) คลังสินค้าทัณฑ์ (Bonded Warehouse) และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Border Economic Zone) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่าจะให้ความสำคัญกับการประกอบกิจกรรมประเภทใด (ดำรง แสงกวีเลิศ และ นันธิกา พังสุพานิช, 2545)

โดยพื้นที่เขตการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อไม่ให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจกระจุกตัวอยู่เฉพาะในเมืองใหญ่หรือเมืองที่เป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมเดิม โดยใช้กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลายเป็นตัวนำในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบนพื้นที่ใหม่ ซึ่งจะเป็นการ

ช่วยกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่เฉพาะที่ได้รับการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หรือคนในท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียงโดยตรง และยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถรวมทั้งเพิ่มศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจในการแข่งขันด้านการค้าการลงทุนของประเทศในระดับเวทีการค้าโลก (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2548) และการเพิ่มปริมาณการค้า การลงทุน การผลิต โดยเฉพาะการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมชนบท และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ตลาดระดับภาคและประเทศ นำไปสู่การจ้างงานลดปัญหาการว่างงาน เพิ่มรายได้และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคต่างๆ จะช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิต สภาพแวดล้อมชุมชนดีขึ้น (สิริวลาสิทธิชัย, 2551)

เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพได้รับการพัฒนาและกำหนดให้พื้นที่นั้นอยู่ภายใต้กรอบ ข้อกำหนด กฎหมาย และการบริหารกิจการในลักษณะเฉพาะ ซึ่งภายในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีการปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของอสังหาริมทรัพย์ในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะรองรับการค้าการลงทุนของนักธุรกิจทั้งภายในประเทศและจากต่างประเทศ เช่น การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี การอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจการแบบเบ็ดเสร็จในจุดและการบริการขั้นพื้นฐานด้านต่างๆ ทั้งในระบบการขนส่ง ระบบไฟฟ้า ประปา และจัดให้มีกิจกรรมสนับสนุนกิจการอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ กิจการโลจิสติกส์ กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรม กิจการสนับสนุนการท่องเที่ยว การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม สุขอนามัย และพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าว ถือเป็นการพัฒนาที่ควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมให้มีความเจริญมากยิ่งขึ้น (รายงานของคณะกรรมการเศรษฐกิจการพาณิชย์และอุตสาหกรรม วุฒิสภา, 2551)

2.2.3 แนวคิดการจัดการห่วงโซ่อุปทาน

ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) หมายถึง โครงข่ายที่มีองค์กรต่างๆ มาเกี่ยวข้องต่อกัน ตั้งแต่ต้นน้ำ (Upstream) กลางน้ำ (Middle stream) ไปจนถึงปลายน้ำ (Downstream) ของการผลิตซึ่งมีกระบวนการและกิจกรรมที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างคุณค่าในรูปแบบของสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้บริโภคคนสุดท้าย (Christopher, 1998) โดยมีการวางแผนและขับเคลื่อนร่วมกันอย่างครอบคลุม เช่นเดียวกับ (สมพงษ์และคณะ, 2549) ได้ให้ความหมายของห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ว่าเป็นการใช้ระบบของหน่วยงาน คน เทคโนโลยี กิจกรรม ข้อมูลข่าวสาร และทรัพยากร มาประยุกต์เข้าด้วยกันเพื่อการเคลื่อนย้ายสินค้าหรือบริการจากผู้จัดหาไปยังลูกค้า กิจกรรมห่วงโซ่อุปทานจะแปรสภาพทรัพยากรธรรมชาติ วัตถุดิบ และวัสดุอื่นๆ ให้กลายเป็นสินค้าสำเร็จที่มีมูลค่าแล้วจัดส่งไปจนถึง

ผู้บริโภคคนสุดท้าย (End Consumers) กระบวนการดังกล่าวนี้เรียกว่า "ห่วงโซ่ของการสร้างมูลค่า" (Value Chain) ตามแนวคิดการจัดการโซ่คุณค่า (Value Chain Analysis) ของ Michael Porter (1985) ที่แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบอนุกรมของกิจกรรมต่างๆ ในห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ที่เพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าผลิตภัณฑ์ (Products) และบริการ (Services) สามารถแบ่งกิจกรรมตัวแบบห่วงโซ่คุณค่าออกเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

1) กิจกรรมหลัก (Primary Activities) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าและบริการโดยตรงประกอบด้วยทั้งหมด 5 กิจกรรม ได้แก่

- การนำเข้าวัตถุดิบในการผลิต (Inbound Logistics) นับตั้งแต่การเลือกสรร การรับ การเก็บปัจจัยนำเข้าต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการ กิจกรรมเหล่านี้รวมถึงวัตถุดิบ การขนส่ง และสินค้าคงเหลือด้วย

- การดำเนินการผลิตสินค้า (Operations หรือ Manufacturing) เป็นกิจกรรมการแปรสภาพปัจจัยนำเข้าต่างๆ ให้เป็นสินค้าหรือบริการ รวมถึง การบำรุงรักษาเครื่องจักรและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำสินค้าออกจำหน่าย

- การนำสินค้าออกจำหน่าย (Outbound Logistics) หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำส่งสินค้าหรือบริการ ไปให้กับลูกค้า ตั้งแต่กระบวนการสั่งซื้อ การคลังสินค้าไปจนถึงการขนส่ง

- การตลาดและการขาย (Marketing and Sales) เป็นกิจกรรมที่ทำให้สินค้าหรือบริการเป็นที่รู้จักของลูกค้า และพยายามโน้มน้าวให้ลูกค้าซื้อสินค้าหรือบริการดังกล่าว

- การบริการ (Service) เป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ลูกค้าใช้สินค้าหรือบริการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการติดตั้ง การซ่อมบำรุง บริการอะไหล่ และการรับประกันต่างๆ

2) กิจกรรมสนับสนุน (Support Activities) เป็นกิจกรรมที่ช่วยสนับสนุนกิจกรรมหลัก (Primary Activities) ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงเห็นว่าแต่ละกิจกรรมสนับสนุนเป็นกิจกรรมตามแนวนอนที่ครอบคลุมทุกกิจกรรมหลักซึ่งมีทั้งหมด 4 กิจกรรม ได้แก่

- โครงสร้างพื้นฐานของธุรกิจ (Firm Infrastructure) เป็นหน่วยงานต่างๆ ที่ผลิตข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจและการดำเนินงานต่างๆ

- การจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) เป็นทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการบุคลากร ได้แก่ การสรรหา การว่าจ้าง การฝึกอบรมการประเมินผล รวมทั้งการให้ผลตอบแทนและรางวัล

- เทคโนโลยี (Technology Development) วิทยาการ (know-how) รวมถึงนวัตกรรมของอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการปรับปรุงสินค้าและขั้นตอนการผลิต

- การจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement) หมายถึง กิจกรรมการสรรหาสินทรัพย์ต่างๆ ที่ต้องใช้ในแต่ละกิจกรรมหลัก ได้แก่ การเลือกแหล่งวัตถุดิบ การเลือกวิธีการส่งมอบสินค้า

นอกจากนั้น การจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management: SCM) เป็นการวางแผนปฏิบัติการ บริหารควบคุม และติดตามกิจกรรมในองค์กรทั้งห่วงโซ่อุปทานให้ดำเนินไปอย่างสอดคล้องกัน เพื่อให้องค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดต้นทุน และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าในการสร้างคุณค่าในการแข่งขัน การยกระดับการปฏิบัติงานภายในองค์กร และการปรับปรุงห่วงโซ่อุปทานให้สอดคล้องกับอุปสงค์จากการวัดการปฏิบัติงานภายใน ห่วงโซ่อุปทานแต่ละกิจกรรมที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนเชื่อมโยงกันทางธุรกิจตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำการมีเชื่อมโยงกันที่ดีในทางธุรกิจจะทำให้การดำเนินงานภายในห่วงโซ่อุปทานมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าด้วยต้นทุนที่ต่ำที่สุด (สาริต, 2548) สอดคล้องกับ (ชนัญญา, 2550) กล่าวว่า การจัดการห่วงโซ่อุปทานมีวัตถุประสงค์ในการสนองตอบความต้องการของลูกค้าตามที่ต้องการและสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ลูกค้า ขณะที่ใช้ต้นทุนต่ำที่สุด หรือ อาจกล่าวได้ว่าห่วงโซ่อุปทานหนึ่งประกอบด้วยเครือข่ายด้านผู้ขายหรือผู้ส่งมอบ (Supplier Networks) ผู้ผลิต (Manufacturers) และเครือข่ายด้านผู้ซื้อหรือลูกค้า (Customer Networks) พร้อมกันนี้ยังรวมถึงการสร้างร่วมมือกันทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ทราบถึงความต้องการอันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการส่งต่อของวัตถุดิบ สินค้า หรือการบริการ นำไปสู่การได้รับผลประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่ายด้วย (ชนิต โสรรัตน์, 2550)

ท้ายที่สุด สิ่งสำคัญของการจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ที่ดีที่จะเข้าไปจัดการในกระบวนการต่างๆ ขององค์กร เพื่อที่จะให้กิจกรรมเหล่านั้นสอดคล้องประสานเป็นหนึ่งเดียวแบบบูรณาการ (Integration) และนำการจัดการแบบห่วงโซ่อุปทานซึ่งยึดถือลูกค้าเป็นศูนย์กลาง (Customer Center) เข้าไปครอบงำในทุกกระบวนการให้สอดคล้องกันเป็นห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและโลจิสติกส์ (Logistics) เข้าไปประสานเป็นห่วงโซ่ เพื่อให้ทุกกระบวนการสามารถขับเคลื่อนเกิดเป็นปฏิสัมพันธ์เชิงวงแหวนแบบบูรณาการ โดยทั้งหมดล้วนมีเป้าหมาย (Goal) เพื่อให้ลูกค้ามีความพึงพอใจ (Customer Satisfaction) และเพิ่มศักยภาพที่เหนือกว่าในอุตสาหกรรม (Core Competitiveness) โดยการให้ความสำคัญต่อการสื่อสาร การวิเคราะห์ ข้อมูล และนำไปใช้ร่วมกัน เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มในการดำเนินงานและเป็นการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน (Logisticskpru, 2557)

2.2.4 แนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management)

การจัดการเชิงกลยุทธ์ กล่าวคือ การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) วัตถุประสงค์ (Objective) เป้าหมาย (Goal) ขององค์กรในระยะสั้นและระยะยาว จากนั้นจึงวางแผน ทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานตาม พันธกิจ อันนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งอาจก่อให้เกิดโอกาส หรืออุปสรรคแก่องค์กรได้ องค์กรจึงจำเป็นต้องพิจารณาสภาพแวดล้อมภายในขององค์กร เพื่อหาจุดแข็งหรือจุดอ่อนในการที่จะสามารถหลีกเลี่ยงจากอุปสรรคหรือใช้ประโยชน์จากโอกาสที่มีอยู่นั้นได้ ดังนั้นการจัดการเชิงกลยุทธ์จึงเป็นการบริหาร โดยคำนึงถึงลักษณะการดำเนินงานขององค์กรในอนาคต สภาพแวดล้อม การจัดสรรทรัพยากร การปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ทั้งนี้ องค์ประกอบของการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์มีองค์ประกอบย่อยพื้นฐาน 5 ประการดังต่อไปนี้

1) การกำหนดทิศทาง (Direction Setting) ในการกำหนดทิศทางขององค์กรจะประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) และการกำหนดภารกิจ (Mission) หรือ กรอบในการดำเนินงานที่ชัดเจนจะช่วยให้องค์กรสามารถกำหนดทิศทางในระยะยาว อีกทั้งการกำหนดเป้าหมาย (Goal) คือการบอกถึงสิ่งที่ต้องการปรารถนาให้เกิดขึ้นในอนาคตและพยายามบรรลุโดยมีการกำหนดให้ชัดเจน กระจ่าง ตรงจุด และสามารถวัดได้ ทั้งนี้การกำหนดเป้าหมายจะมีการกำหนดให้ชัดเจนขึ้นกว่าการกำหนดภารกิจว่าจะต้องทำอะไร

2) การประเมินองค์กรและสภาพแวดล้อม (Environment Scanning) ในการประเมินสภาพแวดล้อมขององค์กรนั้นจะประกอบไปด้วยการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก และการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทราบถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค หรือโดยทั่วไปจะเรียกว่าการวิเคราะห์ตามตัวแบบ SWOT Analysis ได้แก่

- การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength -S) : ลักษณะหรือองค์ประกอบขององค์กรที่มีสมรรถนะเหนือกว่า

- การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness -W) : ลักษณะหรือองค์ประกอบขององค์กรที่มีสมรรถนะด้อยกว่าเมื่อเทียบกับคู่แข่ง

- การวิเคราะห์โอกาส (Opportunity -O) : การผสมผสานระหว่างเหตุการณ์ เวลา สถานที่ ที่มีแนวโน้มว่าจะเป็น ประโยชน์องค์กร มาทำให้องค์กรมีสมรรถนะที่จะดำเนินการบางอย่างที่เหนือกว่าคู่แข่ง

- การวิเคราะห์อุปสรรค (Threat- T) : เหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และถ้าเกิดขึ้นก็จะทำความเสียหายให้แก่องค์กร

3) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) การกำหนดกลยุทธ์ เป็นการพัฒนาแผนระยะยาวบนรากฐานของโอกาสและอุปสรรคที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก และการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยองค์กรจะต้องกำหนดและเลือกกลยุทธ์ที่ดีที่สุดที่เหมาะสมกับองค์กรที่สุด

4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ คือ กระบวนการกลยุทธ์และนโยบายไปสู่แผนการดำเนินงาน กำหนดรายละเอียดด้านต่างๆ เช่น ด้านงบประมาณ การจัดสรรทรัพยากร หรือวิธีการดำเนินงาน ซึ่งกระบวนการนี้อาจจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงภายในด้านวัฒนธรรม โครงสร้างหรือระบบการบริหาร เพื่อให้สามารถดำเนินการตามกลยุทธ์ได้อย่างเป็นรูปธรรมและบรรลุผลสำเร็จในแต่ละกลุ่มหรือแต่ละโครงการได้ในระยะยาว

5) การประเมินผลและการควบคุม (Evaluation and Control) การควบคุมกลยุทธ์เป็นหน้าที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลกลยุทธ์ที่นำไปปฏิบัติ ทั้งนี้ในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัตินั้นมักจะเกิดข้อผิดพลาดที่ต้องการการปรับปรุง เพื่อให้แน่ใจว่ากลยุทธ์นั้นจะก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ตรงตามแผนที่ได้ตั้งไว้การตรวจสอบกลยุทธ์ (Strategic Control) จะมีการวัดผลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีการกำหนดเกณฑ์และมาตรฐาน โดยมาตรวัดการดำเนินงานที่เหมาะสมของแต่ละองค์กรที่กำหนดอย่างรัดกุม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ทางผู้ทำวิจัยได้ดำเนินการกำหนดระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยภายใต้หัวข้อแนวทางพัฒนากลยุทธ์ของธุรกิจในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กรณีศึกษาจังหวัดตาก โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยจะทำการศึกษาและวิเคราะห์ถึงแนวทางพัฒนากลยุทธ์ของธุรกิจในการขับเคลื่อนพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กรณีศึกษาจังหวัดตาก ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นหาข้อค้นพบหรือรวบรวมข้อเท็จจริงและสารสนเทศ (Fact Finding and Information Gathering) ในหลายประเด็น พร้อมทั้งการนำเสนอผลการวิจัยในลักษณะพรรณนา (Descriptive research) เพื่อให้สามารถตอบ โจทย์การศึกษาครั้งนี้ได้อย่างครอบคลุม ทั้งนี้ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องนั้นถูกนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์จึงสามารถแบ่งออกเป็น 2 แหล่งที่สำคัญ คือ แหล่งทุติยภูมิ และแหล่งปฐมภูมิ ดังต่อไปนี้

3.1.1 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

นับเป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมและศึกษาข้อมูลสถิติจากเอกสารที่มีการเผยแพร่ต่อสาธารณะของหน่วยงานที่สำคัญภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตาก นอกจากนี้ทางผู้วิจัยยังรวบรวมข้อมูลที่เป็นแหล่งข้อมูลทุติยภูมิมาจากการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง วารสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และฐานข้อมูลระบบการจัดการและนโยบายการพัฒนาของภาคส่วนต่างๆ ข้อมูลที่ใช้ได้จากการรวบรวมข้อมูลและสถิติจากเอกสารที่มีการเผยแพร่ของหน่วยงานราชการที่สำคัญของไทยทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในหัวข้อนี้ รวมทั้งรวบรวมข้อมูล โครงสร้างอุตสาหกรรมด้านการผลิตสินค้าและบริการของพื้นที่ศึกษามาใช้ในการวิเคราะห์

ข้อมูลร่วมกัน โดยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องจากแหล่งที่มาที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถอ้างอิงได้

นอกจากนั้น ผู้วิจัยจะทำการศึกษารวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนทางด้านต่างๆ จากภาครัฐ เพื่อให้เห็นถึงปัจจัยความพร้อมและความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาขับเคลื่อนพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งข้อมูลดังที่กล่าวข้างต้นจะสามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การศึกษาคั้งนี้อีกด้วย

3.1.2 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

การสำรวจข้อมูลปฐมภูมิเกี่ยวกับสินค้าและบริการและห่วงโซ่อุปทานในด้านการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่กิจกรรมทางเศรษฐกิจในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก ผู้วิจัยจะทำการศึกษาร่วมกับกลุ่มโครงการศึกษาห่วงโซ่อุปทานภาคการผลิตและการบริการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่โดยรอบ โดยเป็นการศึกษาเก็บข้อมูลเชิงสำรวจประเภทลงพื้นที่ (Field Study) การสำรวจเชิงวิเคราะห์ (Analytic Survey) การสัมภาษณ์ (In-Depth Interview) จากภาคีที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทานภาคการผลิตและบริการในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ (ตั้งแต่ต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ) เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา และวิเคราะห์ถึงแนวทางพัฒนากลยุทธ์ในการขับเคลื่อนพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก ซึ่งมีรายละเอียดแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1.2.1 การลงพื้นที่ (Field Study)

ในขั้นตอนการลงพื้นที่นั้นทางผู้วิจัยจะทำหลังจากที่ได้รวบรวมข้อมูลจากทุติยภูมิ เพื่อนำมาสนับสนุนการสำรวจด้วยวิธีการลงพื้นที่ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลแบบปฐมภูมิ โดยในขั้นตอนนี้จะทำการลงสำรวจพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก เพื่อทำความเข้าใจถึงลักษณะพื้นที่ โครงสร้าง ห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโอกาสและอุปสรรคในการขับเคลื่อนพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก เพื่อให้สามารถวางแผนและพัฒนากลยุทธ์ให้เหมาะสมกับสถานะการแข่งขันในปัจจุบัน

3.1.2.2 การสำรวจเชิงวิเคราะห์ (Analytic Survey)

ในขั้นตอนการสำรวจเชิงวิเคราะห์นั้น ทางผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือในด้านทุติยภูมิและปฐมภูมิ รวบรวมข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการและการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงการเชื่อมโยงของห่วงโซ่อุปทาน ระบบโลจิสติกส์และศักยภาพ/โอกาสของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (รวมถึงการลงพื้นที่สำรวจ สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ) เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมา

เชื่อมโยงกับข้อมูลที่ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากช่องทางต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางอินเทอร์เน็ต ทางวารสารวิชาการหนังสืออ้างอิง และอื่นๆ ที่มีส่วนสำคัญในการเก็บข้อมูล ซึ่งในขั้นตอนนี้จะทำให้ผลลัพธ์ที่มีความน่าเชื่อถือ

3.1.2.3 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ด้านการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ความเห็นที่หลากหลาย จำเป็นต้องสอบถามรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มธุรกิจเป้าหมายทั้งบริษัทขนาดใหญ่และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งไทยและต่างชาติ การสัมภาษณ์สถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องและชุมชนที่มีศักยภาพของทุกภาคส่วนที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทาน กระบวนการจัดทำวิจัย ตัวแปรข้อมูลการผลิต ข้อมูลการค้า ข้อมูลการลงทุน กิจกรรมทางโลจิสติกส์ การเชื่อมโยงของห่วงโซ่อุปทาน และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำการสัมภาษณ์กับผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในห่วงโซ่อุปทานการผลิตและบริการในพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งดำเนินการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง หรือ Semi-Structured Question โดยกำหนดคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษาทั้งหมด อีกทั้งยังเป็นคำถามปลายเปิดที่ผู้ถูกสัมภาษณ์จะสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจนและตรงประเด็น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาเหตุปัจจัยต่างๆ ที่จะส่งผลต่อศักยภาพ/โอกาสของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่งต่อไป

3.2 รูปแบบการวิเคราะห์ที่ใช้ในการวิจัย

รูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จะพิจารณาตามความเหมาะสม เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับอย่างมีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยมีดำเนินการรวบรวมข้อมูลแต่ละผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Respondents) และทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา โดยนำคำตอบที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องและเรียบเรียงของคำตอบ จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาแยกประเด็น จัดกลุ่มคำตอบ สรุปลงเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นคำถาม (Deconstruction) แล้วจึงสังเคราะห์ข้อมูลเข้าด้วยกัน เพื่อสรุปเป็นผลการวิจัย (Reconstruction) แล้วจะนำเสนอผลด้วยวิธีการพรรณนาเชิงเนื้อหา (Description) (สาริกา คำสุวรรณ, 2554)

3.2.1 การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Mapping)

การวิเคราะห์ภาพรวมของห่วงโซ่อุปทานการผลิตและบริการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก และอุตสาหกรรมสนับสนุนว่ามีลักษณะของห่วงโซ่อุปทานเป็น

แบบใด ซึ่งห่วงโซ่อุปทานประกอบไปด้วยทุกขั้นตอนที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มีต่อการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ไม่เพียงแต่อยู่ในส่วนของผู้ผลิตและผู้จัดส่งวัตถุดิบเท่านั้น แต่รวมถึงส่วนของผู้ขนส่ง คลังสินค้า พ่อค้าคนกลาง และผู้บริโภคอีกด้วย โดยสิ่งที่เป็นตัวเชื่อมต่อองค์ประกอบต่างๆ ในห่วงโซ่อุปทาน คือ สายสัมพันธ์ทางธุรกิจ (Business Relationship) ตั้งแต่ต้นน้ำ (Upstream) ถึงปลายน้ำ (Downstream) ในการวิเคราะห์ภาพรวมห่วงโซ่อุปทานการผลิตและบริการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และอุตสาหกรรมสนับสนุนว่ามีลักษณะของห่วงโซ่อุปทานเป็นแบบใด และการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของตลาดภายในประเทศ ได้แก่ การมีอยู่ของธุรกิจที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ Supplier และบริษัทต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการเชื่อมโยงในห่วงโซ่อุปทาน ระดับของความร่วมมือระหว่างบริษัท เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การวิจัยและพัฒนา เป็นต้น

ทั้งนี้ ในส่วนของการจัดทำภาพรวมของการพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน และการจัดทำข้อมูลนั้น จะทำการศึกษาถึงห่วงโซ่อุปทานภาคการผลิตและบริการที่เป็นสินค้าหรือบริการที่สำคัญในพื้นที่ศึกษา เพื่อให้เห็นถึงลักษณะและโครงสร้างห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก และจะรวบรวมข้อมูลในส่วนของกระบวนการในห่วงโซ่อุปทาน เพื่อจะได้เข้าใจถึงลักษณะการดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ว่ามีลักษณะการดำเนินงานหรือมีห่วงโซ่อุปทานในลักษณะใด มีความสัมพันธ์กับความต้องการของลูกค้าในลักษณะใด หากเป็นลักษณะของกระบวนการดึง (Pull) จะเป็นการดำเนินการโดยเริ่มจากการสั่งซื้อของลูกค้า จึงสามารถรู้ความต้องการของผู้บริโภคที่แน่นอนได้ แต่หากเป็นลักษณะของกระบวนการผลัก (Push) จะเป็นการดำเนินการโดยการผลิตก่อนมีการสั่งซื้อของลูกค้าตามความต้องการที่ไม่แน่นอน จึงจำเป็นต้องมีการคาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อเป็นประโยชน์ต่อภาพรวมตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานร่วมกัน

3.2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพ โอกาสและข้อจำกัดของพื้นที่ศึกษา SWOT Analysis

การใช้ SWOT Analysis (Albert Humphrey, 1960s) เป็นเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยของทางด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการขับเคลื่อนพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก ซึ่งนับเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในของการดำเนินงานพัฒนาของทุกภาคส่วนอย่างรอบด้าน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้เห็นถึงศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก รวมไปถึงพื้นที่โดยรอบจากจุดแข็งและโอกาสที่ปรากฏ และทำให้ต้องออกไปถึงการกำหนดแนวทางหรือกลยุทธ์ในการปรับปรุงจุดอ่อนและป้องกันอุปสรรคให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในอนาคต

3.2.3 การวิเคราะห์ BCG MATRIX

การใช้ BCG Matrix (Boston Consulting Group Matrix) แสดงความเจริญเติบโต และ ส่วนครองตลาด โดย เป็นการนำอัตราการเจริญเติบโตของตลาด (Market Growth) กับส่วนแบ่งทางการตลาด (Market Share) มาใช้ในการเปรียบเทียบสินค้า ว่าสินค้านั้นตั้งกล่าวอยู่ในตำแหน่งใดของ BCG Matrix เพื่อที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) โดย BCG Matrix ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1) Stars คือ สินค้าที่อยู่ในตำแหน่งที่มีอัตราการเจริญเติบโตของตลาดสูง และมีส่วนแบ่งทางการตลาดสูง ควรใช้กลยุทธ์ที่สร้างแรงผลักดันที่ช่วยให้สินค้าสามารถขายดีและทำกำไรได้มากยิ่งขึ้น เพราะสินค้าในตำแหน่งนี้มักมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และจะมีคู่แข่งทางการค้าที่สูงมาก

2) Cash Cows คือ สินค้าที่อยู่ในตำแหน่งที่มีอัตราการเจริญเติบโตต่ำแต่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงกลยุทธ์สำหรับสินค้าประเภทนี้คือพยายามรักษาให้ยังคงมีส่วนแบ่งทางการตลาดที่สูง เช่นเดิม แต่อาจจะพัฒนาในส่วนของอัตราการเจริญเติบโตให้สูงมากขึ้น

3) Question Marks คือ สินค้าที่อยู่ในตำแหน่งที่มีอัตราการเจริญเติบโตของตลาดสูง แต่มีส่วนแบ่งทางการตลาดต่ำสินค้านี้ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษเป็นอย่างมาก โดยการสร้างความต้องการหรือ demand ของสินค้าเพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดของสินค้า อาจจะทำการประชาสัมพันธ์ให้ผู้คนรู้จักและตระหนักถึงสินค้าประเภทนี้มากยิ่งขึ้น

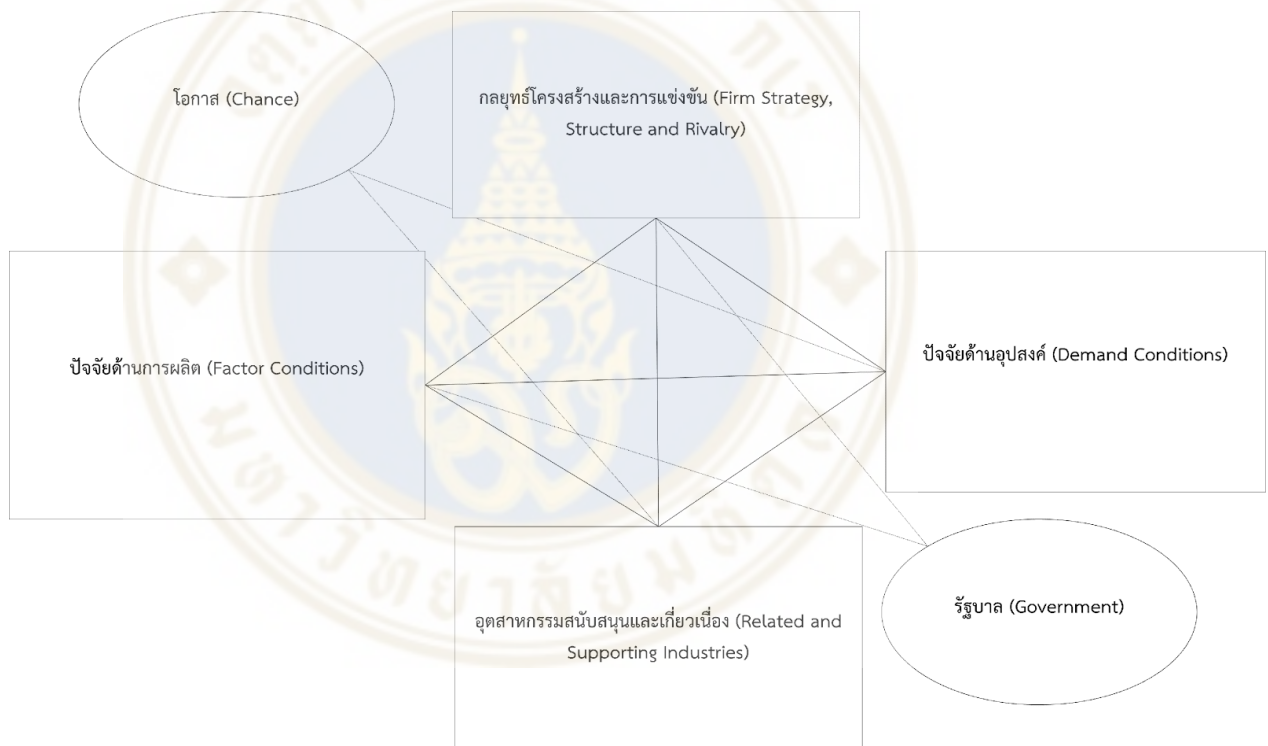
4) Dogs คือ สินค้าที่อยู่ในตำแหน่งอัตราการเจริญเติบโตของตลาดต่ำ อีกทั้งยังมีส่วนแบ่งทางการตลาดต่ำอีกด้วย ซึ่งสินค้านี้เป็นสินค้าที่ไม่ทำกำไรให้กับองค์กร อาจจะทำให้เกิดการขาดทุนอีกด้วย ควรพิจารณาว่าจะทำการผลิตสินค้าน้อยลง หรือหาวิธีพัฒนาการเจริญเติบโตของตลาดเพื่อให้สินค้าเลื่อน ไปอยู่ในตำแหน่ง Question Marks หรือพัฒนาส่วนแบ่งทางการตลาด เพื่อให้สินค้าประเภทนี้เลื่อน ไปอยู่ในตำแหน่ง Cash Cows รวมไปถึงวิธีสุดท้ายคือพิจารณาเลิกทำสินค้านี้

3.2.4 การวิเคราะห์รูปแบบจำลองเพชร (Diamond Model)

แบบจำลองเพชร (Diamond Model) ซึ่งเป็นแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในอุตสาหกรรม แสวงหาโอกาสและรับรู้อุปสรรคเพื่อที่จะหาทางปรับปรุงแก้ไข เพื่อที่จะให้ผลผลิต (Productivity) สูงขึ้น โดยการวิเคราะห์ด้วย Diamond Model จะประกอบด้วยปัจจัยภายนอก 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านอุปสงค์ (Demand Conditions), ปัจจัยด้านการผลิต (Factor Conditions), อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง (Related and Supporting Industries), และบริบทด้าน

ยุทธศาสตร์ โครงสร้าง และการแข่งขัน (Context for Firm Strategy and Rivalry) เข้ากับการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานรายสาขาในพื้นที่ศึกษาและพื้นที่อื่นๆ ในประเทศ

นอกจากนี้ จะดำเนินการใช้การคาดการณ์อนาคต (Foresight) ของการจัดการห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการคาดการณ์และสร้างภาพอนาคตที่มีโอกาสเกิดขึ้นในระยะกลางและระยะยาว รวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆ และความคิดเห็นที่ได้จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการและการลงพื้นที่สัมภาษณ์ในแต่ละพื้นที่ศึกษาใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดในปัจจุบัน เพื่อหาแนวทางการเพิ่มมูลค่าของห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่โดยรอบ

ภาพที่ 3.1: แบบจำลองเพชร (Diamond Model)

ที่มา : Porter, 1990

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย บุคลากรของภาครัฐ เอกชน ผู้ประกอบการ และวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดตาก โดยคัดเลือกจากกลุ่มผู้ที่มีบทบาทสำคัญใน

การขับเคลื่อนพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ภูมิศึกษาจังหวัดตาก โดยมีกลุ่มตัวอย่างจากหน่วยงานภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวนทั้งสิ้น 64 คน มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1: รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมการประชุมเชิงปฏิบัติการ

หน่วยงานที่เข้าร่วม	จำนวน (คน)
สำนักงานจังหวัดตาก	1
ด้านบุคลากรแม่สอด	1
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ	1
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ระมาด	1
สำนักงานขนส่งจังหวัดตาก	2
สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตาก	2
สำนักงานแรงงานจังหวัดตาก	1
สำนักงานเทศบาลนครแม่สอด	3
สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตาก	1
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดตาก	1
องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก	3
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปะ	1
องค์การบริหารส่วนตำบลมหาวัน	1
องค์การบริหารส่วนตำบลพบพระ	2
องค์การบริหารส่วนตำบลวาลเลย์	1
องค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ	1
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรผสมผสานบ้านทุ่งกง	4
วิสาหกิจชุมชนเกษตรยั่งยืนบ้านทุ่งกง	2
วิสาหกิจชุมชนงานบริหารและการท่องเที่ยว	5
สมาคมขนส่งสินค้าจังหวัดตาก	3
สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก	2
หอการค้าจังหวัดตาก	1
บริษัท เฟรนด์ชิพ แฟชั่น จำกัด	1
บริษัท ลีจิ้งมาร์ค จำกัด	1

ตารางที่ 3.1: รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมการประชุมเชิงปฏิบัติการ (ต่อ)

หน่วยงานที่เข้าร่วม	จำนวน (คน)
บริษัท สหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) เครือข่ายพัฒนา	3
สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดตาก	1
สมาคมการค้าธุรกิจท่องเที่ยว	2
บริษัท รอชโซ่ จำกัด	3
บริษัท แม่สอดพลังงานสะอาด จำกัด	2
ศูนย์อำนวยการแห่งเอเชีย อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก	1
วิทยาลัยชุมชนตาก	1
วิทยาลัยการอาชีพบ้านตาก	2
วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น	3
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	3
วิทยาลัยเทคนิคแม่สอด	1

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาห่วงโซ่อุปทานภาคการผลิตและบริการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบ ซึ่งมีการเลือกศึกษากับบุคลากรของภาครัฐ เอกชน ผู้ประกอบการ และวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดตาก สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจะมีการใช้เครื่องมือการจับเก็บข้อมูล 3 ลักษณะคือ การใช้ข้อมูลจากเอกสาร (Documentation), ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) พร้อมทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation Observation) ภายใต้การบรรยายเชิงปฏิบัติการในหัวข้อศักยภาพเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ภายใต้การศึกษาห่วงโซ่อุปทานภาคการผลิตและบริการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่โดยรอบ ณ วันที่ 21 ธันวาคม 2565 โดยใช้ลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Question) ที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นและนำเสนอข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระกับทุกข้อคำถาม เพื่อสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อห่วงโซ่อุปทานภาคการผลิตและบริการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็น

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการที่ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์โดยการนำเอากรอบแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลที่เกี่ยวข้องใช้ในการบูรณาการร่วมกัน

บทที่ 4

ผลการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรของภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดตากและพื้นที่โดยรอบเป็นกรณีศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาภายใต้แบบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้รับมาดำเนินการวิเคราะห์ผล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้วิจัยดำเนินการโดยสอบถามความเห็นจากกลุ่มผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนห่วงโซ่อุปทานภาคการผลิตและบริการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1: ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	รองผู้ว่าราชการจังหวัดตาก	สำนักงานจังหวัดตาก
2	ผู้อำนวยการส่วนควบคุมทางศุลกากร	ด่านศุลกากรแม่สอด
3	ผู้อำนวยการกองช่าง	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ
4	นักวิชาการ	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ระมาด
5	หัวหน้ากลุ่มวิชาการขนส่ง	สำนักงานขนส่งจังหวัดตาก
6	นักวิชาการขนส่งชำนาญการพิเศษ	สำนักงานขนส่งจังหวัดตาก
7	นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตาก
8	นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตาก
9	นักวิชาการ	สำนักงานแรงงานจังหวัดตาก
10	นายกเทศมนตรีนครแม่สอด	สำนักงานเทศบาลนครแม่สอด
11	หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป	สำนักงานเทศบาลนครแม่สอด
12	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ	สำนักงานเทศบาลนครแม่สอด

ตารางที่ 4.1: ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
13	ผอ.กลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตาก
14	นักวิชาการอุตสาหกรรม	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดตาก
15	รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก	องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก
16	นักวิเคราะห์ชำนาญการ	องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก
17	นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการ	องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก
18	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปะ	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปะ
19	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ	องค์การบริหารส่วนตำบลมทววัน
20	นายกอบต.พบพระ	องค์การบริหารส่วนตำบลพบพระ
21	นักทรัพยากรบุคคล	องค์การบริหารส่วนตำบลพบพระ
22	หัวหน้าสำนักปลัด	องค์การบริหารส่วนตำบลวาลีย์
23	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ	องค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ
24	เลขานุการ	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรผสมผสานบ้านทุ่งกง
25	เจ้าหน้าที่	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรผสมผสานบ้านทุ่งกง
26	เจ้าหน้าที่	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรผสมผสานบ้านทุ่งกง
27	เจ้าหน้าที่	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรผสมผสานบ้านทุ่งกง
28	รองผู้อำนวยการ	วิสาหกิจชุมชนเกษตรยั่งยืนบ้านทุ่งกง
29	ครู	วิสาหกิจชุมชนเกษตรยั่งยืนบ้านทุ่งกง
30	ประธาน	วิสาหกิจชุมชนงานบริหารและการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.1: ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
31	รองประธาน	วิสาหกิจชุมชนงานบริหารและการท่องเที่ยว
32	เหรียญก	วิสาหกิจชุมชนงานบริหารและการท่องเที่ยว
33	เลขานุการ	วิสาหกิจชุมชนงานบริหารและการท่องเที่ยว
34	ที่ปรึกษาฯ	วิสาหกิจชุมชนงานบริหารและการท่องเที่ยว
35	คณะกรรมการสมาคมขนส่งสินค้าจังหวัดตาก	สมาคมขนส่งสินค้าจังหวัดตาก
36	คณะกรรมการสมาคมขนส่งสินค้าจังหวัดตาก	สมาคมขนส่งสินค้าจังหวัดตาก
37	เจ้าหน้าที่สมาคม	สมาคมขนส่งสินค้าจังหวัดตาก
38	ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก
39	ผู้จัดการสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก
40	รองเลขาธิการหอการค้าจังหวัดตาก	หอการค้าจังหวัดตาก
41	กรรมการผู้จัดการบริษัทฯ	บริษัท เฟรนด์ชิพ แฟชั่น จำกัด
42	ฝ่ายบุคคล	บริษัท ลิงค์มาร์ค จำกัด
43	ผู้จัดการสวนอุตสาหกรรม เครื่องสหพัฒน์ แม่สอด	บริษัท สหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) เครื่องสหพัฒน์
44	วิศวกรไฟฟ้า	บริษัท สหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) เครื่องสหพัฒน์
45	เจ้าหน้าที่สำนักงาน	บริษัท สหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) เครื่องสหพัฒน์

ตารางที่ 4.1: ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
46	นักวิเคราะห์ชำนาญการ	สมาคมการค้าธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดตาก
47	กรรมการ	สมาคมการค้าธุรกิจท่องเที่ยว
48	สมาชิก	บริษัท รอชโซ่ จำกัด
49	เจ้าหน้าที่บุคคล	บริษัท รอชโซ่ จำกัด
50	R&D manager	บริษัท รอชโซ่ จำกัด
51	ผู้จัดการ	บริษัท แม่สอดพลังงานสะอาด จำกัด
52	ผู้จัดการฝ่ายบริหารและการเงิน	บริษัท แม่สอดพลังงานสะอาด จำกัด
53	เจ้าหน้าที่วางแผนการผลิต	ศูนย์อำนวยการแห่งเอเชีย อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
54	เจ้าของกิจการร้านพลอยแกมณี	วิทยาลัยชุมชนตาก
55	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	วิทยาลัยการอาชีพบ้านตาก
56	รองผู้อำนวยการ	วิทยาลัยการอาชีพบ้านตาก
57	ครู	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
58	อาจารย์	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
59	อาจารย์	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
60	อาจารย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
61	อาจารย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
62	อาจารย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
63	อาจารย์	วิทยาลัยเทคนิคแม่สอด
64	รองผู้อำนวยการ	

4.2 กรอบคำถามเกี่ยวกับห่วงโซ่อุปทานภาคการผลิตและบริการในพื้นที่

จัดทำการประชุมเชิงปฏิบัติการหัวข้อเรื่อง “การคาดการณ์อนาคต (Foresight) ต่อการปรับเปลี่ยนห่วงโซ่อุปทาน และแนวทางการเพิ่มมูลค่าของห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการใน

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในอนาคต” โดยมีประเด็นคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ (Semi-structured Interview Questions) จะมีการแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

- 1) สถานการณ์ปัจจุบันของการจัดการโซ่อุปทานของธุรกิจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่โดยรอบ
- 2) อดีต ปัจจุบัน และอนาคต (Foresight) ของการจัดการห่วงโซ่อุปทาน และแนวทางการเพิ่มมูลค่าของห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่โดยรอบ
- 3) แนวทางการพัฒนา และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการจัดการห่วงโซ่อุปทาน และเพิ่มมูลค่าของห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่โดยรอบ

4.3 สรุปประเด็นการศึกษาและความคิดเห็นจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การสรุปประเด็นการศึกษาและความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากและพื้นที่โดยรอบ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2: สรุปประเด็นการศึกษาและความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก	
ประเด็น	ความคิดเห็นที่ได้จากการประชุม
1. สถานการณ์ปัจจุบันของการจัดการโซ่อุปทานของธุรกิจ และการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่โดยรอบ	<p>➤ หน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● โอกาส เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก เป็นพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมจากทางรัฐบาล โดยเป็นแหล่งการค้าชายแดน และแหล่งวัตถุดิบการท่องเที่ยวทุกด้าน (วัตถุดิบตั้งคน) เช่น เกษตร , ธรรมชาติ , วัฒนธรรม , วิถีชีวิต โดยมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และเป็นพื้นที่ต้นแบบในเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีโครงสร้างพื้นฐานที่มีความพร้อม (ถนน 4 เลน , สนามบินขนาดใหญ่ , เส้นทางรถไฟ) ซึ่งอยู่ระหว่างผลักดันให้เกิด Motorway รวมทั้งมี

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก	
ประเด็น	ความคิดเห็นที่ได้จากการประชุม
	<p>แหล่งเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ (กาแฟ , กล้วยหอมทอง , อาโวคาโด , แมคคาเดเมีย , ทูเรียน , น้ำแร่)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● อุปสรรค นโยบายรัฐบาลที่ไม่เอื้อต่อการลงทุนเท่าที่ควร เช่น นโยบายการให้สิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการรายใหม่ โดยไม่ให้สิทธิประโยชน์ผู้ประกอบการรายเดิม และการกำหนดผังเมืองที่ยังไม่ชัดเจน ยังขาดการให้ความรู้แก่ประชาชน และต้องการให้รัฐควรจัดสถานกงสุลไทย บริเวณเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก <p>➤ กลุ่มเอกชน และวิสาหกิจชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> ● โอกาส การนำเข้า-ส่งออกของวัตถุดิบทางการเกษตรทำได้ง่าย เช่น การนำเข้าวัตถุดิบจากเมียนมามีราคาต่ำและมีจำนวนมาก (นำเข้าจากจีน) ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำกว่าคู่แข่ง มีแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์การเรียนรู้ ● อุปสรรค แหล่งเงินทุนติดปัญหาหลายขั้นตอนด้านเอกสารและเงื่อนไขต่างๆ ระเบียบและกฎหมายยังไม่ชัดเจน มีปัญหาแรงงานต่างด้าวที่ต้องเดินทางไปขึ้นทะเบียนที่จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งมีระยะทางค่อนข้างไกล บริเวณชายแดน มีปัญหาผังเมือง การยึดครองที่ดิน สปก. ปัญหาการขนส่งที่ต้องมาผ่านแดนที่แม่สอด ปัญหาจุดผ่านแดนที่อำเภอพบพระ อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลที่ไม่เอื้อต่อการลงทุน <p>➤ กลุ่มสถานศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> ● โอกาส มีนักศึกษาจากต่างประเทศเข้ามาเรียนเพิ่มขึ้น ทำให้ส่งเสริมทางด้านภาษา มีการตั้งวิทยาเขตการศึกษาในพม่า มีการให้สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการรายเก่า โดยขยายเพิ่มการลงทุน 40% ● อุปสรรค แหล่งเงินทุนในพื้นที่ มีความยุ่งยากในด้านเอกสารและเงื่อนไขต่าง ๆ ด้านแรงงาน มีข้อจำกัดด้าน

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก	
ประเด็น	ความคิดเห็นที่ได้จากการประชุม
	<p>เปรียบเทียบแรงงานต่างด้าวที่ยังไม่ชัดเจน ให้ค่าจ้างรายวันค่อนข้างน้อย ระดับการศึกษาของแรงงานยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และมีทักษะน้อย</p>
<p>2. อดีต ปัจจุบัน และอนาคต (Foresight) ของการจัดการห่วงโซ่อุปทาน และแนวทางการเพิ่มมูลค่าของห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่โดยรอบ</p>	<p>จากการประชุมเชิงปฏิบัติการจังหวัดตาก เพื่อให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของการจัดการห่วงโซ่อุปทาน และแนวทางการเพิ่มมูลค่าของห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการใหม่ ๆ ในพื้นที่จังหวัดตาก ซึ่งจากการมองของภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีรายละเอียดดังนี้</p> <p style="text-align: center;">1) ด้านการเกษตร</p> <p>(1) จังหวัดตากเป็นพื้นที่ที่มีวัตถุดิบขั้นต้นด้านการเกษตร ดังนั้นควรมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ต่อยอดมาจากผลผลิตทางการเกษตร ประกอบกับมีการนำเข้าสินค้าเกษตรมาจากประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ว่าจะเป็นประเทศเมียนมา และประเทศจีน</p> <p>(2) ควรผลักดันให้มีการจัดตั้ง Central Lab ในพื้นที่จังหวัดตาก ซึ่งเบื้องต้นได้มีการเสนอให้มีการจัดตั้งที่มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร อำเภอแม่สอด เนื่องจากมีสถานที่ และมีบุคลากรรองรับ ซึ่งจังหวัดตากเป็นพื้นที่ที่มีการนำเข้า-ส่งออก สินค้าทางการเกษตร ปศุสัตว์ และประมง หากมี Central Lab จะส่งเสริมในเรื่องการค้าชายแดน และมีความสะดวกมากขึ้น</p> <p style="text-align: center;">2) ด้านสินค้า การท่องเที่ยว และการบริการ</p> <p>(1) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งห้องปฏิบัติการตรวจสอบอัญมณี</p> <p>ในพื้นที่จังหวัดตาก เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือต่อสินค้า อีกทั้งจังหวัดตาก</p> <p>เป็นจังหวัดที่มีการนำเข้าอัญมณีจากประเทศเมียนมา มาแปรรูปเป็นเครื่องประดับ และอื่น ๆ</p>

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก	
ประเด็น	ความคิดเห็นที่ได้จากการประชุม
	<p>(2) ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการทำการตลาด และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดตาก รวมถึงพัฒนามาตรฐานในด้านความปลอดภัย มีกฎหมายการท่องเที่ยวที่ชัดเจน</p> <p>(3) การให้ความรู้ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และธรรมชาติ รวมถึงการสนับสนุนไกด์ภายในท้องถิ่นให้มากขึ้น</p> <p>3) ด้านการค้าและการลงทุน</p> <p>(1) ควรมีการผลักดันให้จัดตั้งศูนย์ในการพิสูจน์สัญชาติแรงงานต่างด้าว การตรวจสอบสุขภาพของแรงงานต่างด้าวที่ทำงานในไทย</p> <p>(2) ในอนาคตมีแผนที่จะสร้างเส้นทางรถไฟ ดังนั้นควรมีศูนย์เปลี่ยนถ่ายขนส่งจากระบบรางเป็นถนน เพราะในการส่งออกไปยังเมียนมาไม่สามารถใช้เส้นทางรถไฟได้ อีกทั้งภายใน 10-20 ปี คาดว่าเมียนมายังไม่สามารถสร้างเส้นทางรถไฟได้เช่นกัน</p> <p>(3) ควรมีการผลักดันเส้นทางการบินให้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบัน สายการบินที่ให้บริการมีน้อย และสามารถบินได้เพียง 1 เที่ยวบินต่อวันเท่านั้น</p> <p>(4) การจัดตั้งหน่วยงานคณะกรรมการสำหรับการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นในพื้นที่โดยเฉพาะ</p> <p>(5) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเส้นทางแม่สอด-ตาก ในลักษณะมอเตอร์เวย์ การสร้างรถไฟรางคู่จากตากถึงแม่สอด</p> <p>(6) การอำนวยความสะดวก สำหรับนักธุรกิจในการข้ามแดนเป็นกรณีพิเศษ</p>
3. แนวทางการพัฒนา และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการจัดการห่วงโซ่อุปทาน	จากการประชุมเชิงปฏิบัติการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการจัดการห่วงโซ่อุปทาน และเพิ่ม

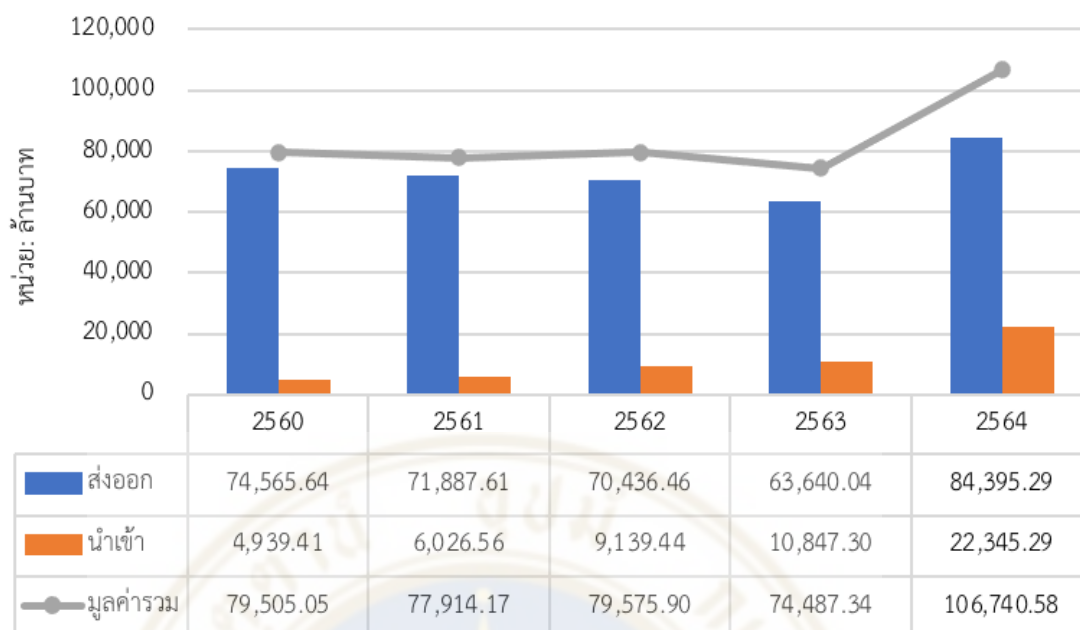
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก	
ประเด็น	ความคิดเห็นที่ได้จากการประชุม
และเพิ่มมูลค่าของห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่โดยรอบ	<p>มูลค่าของห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่โดยรอบ มีรายละเอียดดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การจะทำให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจมีการขับเคลื่อนและเติบโตได้นั้น ควรจัดการกำหนดเรื่องพื้นที่ปัจจุบันพื้นที่ในจังหวัดตากมีทั้งส่วนที่เป็น พื้นที่ป่าสงวน หรือพื้นที่อุทยาน 2) ควรทำผังเมืองให้ชัดเจน โดยแยกเป็นผังเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และผังจังหวัดตาก ระบุกำหนดการทำผังเขตเศรษฐกิจเลยที่ต้องทำอะไรบ้าง รวมถึงปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 3) แรงงานต่างด้าว ในเขตพื้นที่จังหวัดตากแรงงานส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานในพื้นที่ เข้ามาเพื่อพักและไปทำงานต่อที่อื่นในลักษณะของการค้าแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย 4) แนวทางการพัฒนาพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมีการเสนอให้รัฐบาลจัดประมูลให้เอกชนมีการเช่าที่ดิน เพื่อตั้งนิคมฯ โดยมีการระบุสัญญาเช่า และรายละเอียดของโครงการอย่างละเอียด 5) ควรมีกฎหมายด้านการคุ้มครองนักลงทุนทั้งด้านการเงิน และสถานที่ 6) ควรขยายสิทธิประโยชน์ในการลงทุนให้กับผู้ประกอบการรายเก่า

4.4 ผลการศึกษาและการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและในประเทศเพื่อนบ้านบริเวณชายแดน

4.4.1 การค้าและการลงทุน

4.4.1.1 การค้าในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบ

1) สถิติการค้าชายแดนในจังหวัดตาก

ภาพที่ 4.1: รวมมูลค่าการนำเข้า-ส่งออกของการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและเมียนมา ณ จังหวัดตาก ปี 2560-2564

ที่มา : กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2565)

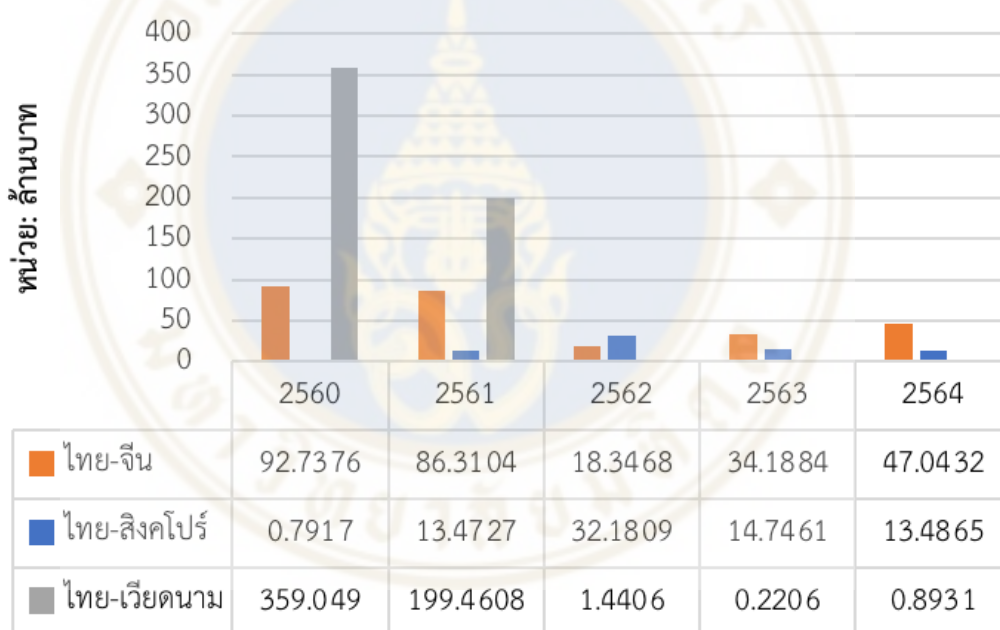
จากรูปมูลค่าการนำเข้า-ส่งออกของการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและเมียนมา ในปี 2564 พบว่า จังหวัดตากมีภาพรวมของมูลค่าการค้าชายแดนอยู่ในอันดับที่ 1 จาก 6 จังหวัดที่มีด่านการค้าชายแดนติดกับประเทศเมียนมา ซึ่งมีมูลค่าการค้ารวมถึง 106,740.58 ล้านบาท และได้ดุลการค้ามูลค่า 62,050 ล้านบาท ซึ่งมีแนวโน้มการเติบโตเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 43.30 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2563 โดยด่านชายแดนที่มีมูลค่าการค้ามากที่สุดคือ ด่านแม่สอด นอกจากนี้ ยังถือว่าเป็นด่านที่มีดุลการค้ากับประเทศเมียนมามากที่สุด เมื่อพิจารณาถึงประเภทสินค้าที่มีการส่งออกไปยังประเทศเมียนมาจากด่านแม่สอดพบว่า สินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทอุปโภคบริโภค รวมถึงชิ้นส่วนวัตถุดิบเพื่อการอุตสาหกรรม มีมูลค่าการส่งออกทั้งหมดอยู่ที่ 84,395.29 ล้านบาท โดยมูลค่าของสินค้าที่มีการส่งออกรายแรก ได้แก่ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ มีมูลค่า 4,810.34 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ เครื่องเทศและสมุนไพร มีมูลค่า 4,346.37 ล้านบาท ผ้าฝ้ายและด้าย มีมูลค่า 3,093.90 ล้านบาท บะหมี่กึ่งสำเร็จรูปและอาหารสำเร็จ มีมูลค่า 2,989.18 ล้านบาท และเครื่องโทรสาร โทรศัพท์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ มีมูลค่า 2,916.87 ล้านบาท ตามลำดับ ในขณะที่สินค้านำเข้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทวัตถุดิบด้านเกษตรกรรม และสินค้าประเภทชิ้นส่วนวัตถุดิบเพื่อการอุตสาหกรรม มีมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดอยู่ที่ 22,345.29 ล้านบาท โดยมูลค่าของสินค้าที่มีการนำเข้ามากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ธัญพืช มีมูลค่า 10,918.17 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ เหล็ก มี

มูลค่า 1,586.47 ล้านบาท ผักและของปรุงแต่งจากผัก มีมูลค่า 1,435.13 ล้านบาท แป้ง มีมูลค่า 1,060.19 ล้านบาท และพืชน้ำมันและผลิตภัณฑ์มีมูลค่า 917.02 ล้านบาท ตามลำดับ

2) สถิติการค้าผ่านแดน

จากการศึกษาสถิติการค้าผ่านแดนด้านศุลกากรแม่สอด ของจังหวัดตาก พบว่า ในปี 2564 มูลค่าการค้าผ่านแดนไทย-จีนเพิ่มขึ้น โดยมีมูลค่ารวมในการค้าผ่านแดนอยู่ที่ 47.04 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 37.60 ซึ่งเป็นมูลค่าจากการนำเข้าเพียงอย่างเดียว ซึ่งสินค้าที่มีการนำเข้า รองลงมา คือ มูลค่าการค้าผ่านแดนไทย-สิงคโปร์ โดยมีมูลค่ารวมการค้าอยู่ที่ 13.48 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 8.54 แบ่งเป็นมูลค่าการส่งออก 13.07 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้า 0.41 ล้านบาท และมูลค่าการค้าผ่านแดนไทย-เวียดนาม โดยมีมูลค่ารวมการค้าผ่านแดน อยู่ที่ 0.89 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 304.85 ซึ่งเป็นมูลค่าจากการนำเข้าเพียงอย่างเดียว

ภาพที่ 4.2: รวมมูลค่าการค้าผ่านแดนนำเข้า-ส่งออก ด้านศุลกากรแม่สอด ณ จังหวัดตาก จำแนกตามรายประเทศ ปี 2560-2564

ที่มา : กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2565)

4.4.1.2 การลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบ

1) การลงทุน

มีการลงทุนในโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) แล้ว 22 โครงการ มีทุนจดทะเบียน 1,823 ล้านบาท (จากโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนทั้งหมด 39 โครงการ มีทุนจดทะเบียน 4,802.27 ล้านบาท)

โดยประเภทกิจการที่ได้รับการส่งเสริม ได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องประกอบการแต่งกายและสิ่งทอ การผลิตไฟฟ้าและไอน้ำจากพลังงานหมุนเวียน การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับสินค้าอุปโภค การผลิตกระเป๋าหรือรองเท้า หรือผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์ หรือผลิตภัณฑ์จากหนังเทียม

(1) การจัดตั้งธุรกิจใหม่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษตาก

ตั้งแต่ปี 2560 จนถึงปี 2565 มีจำนวนธุรกิจที่ได้ดำเนินการจัดตั้งใหม่ในเขตพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตากโดยรวมจำนวน 1,186 ราย โดยมีมูลค่าทุนจดทะเบียนโดยรวม 2,391.26 ล้านบาท นอกจากนี้ในปี 2565 มีจำนวนนิติบุคคลที่จัดตั้งธุรกิจใหม่เพิ่มขึ้นจำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.51 ในขณะที่มูลค่าทุนจดทะเบียนธุรกิจที่จัดตั้งใหม่ มีมูลค่า 175.51 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 56.62 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2564 ประเภทธุรกิจที่มีการจัดตั้งใหม่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ธุรกิจการขายส่งสินค้าทั่วไป รองลงมาได้แก่ ธุรกิจการขนส่งและขนถ่ายสินค้า รวมถึงคนโดยสาร และก่อสร้างทั่วไป ตามลำดับ

ภาพที่ 4.3: จำนวนธุรกิจจัดตั้งใหม่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ปี 2560-2565

ที่มา : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (2566)

(2) จำนวนของธุรกิจที่ยังคงดำเนินธุรกิจอยู่ในพื้นที่และนอกเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก

ในปี 2565 มีจำนวนนิติบุคคลที่ยังคงดำเนินธุรกิจในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษตาก มีจำนวน 1,866 ราย (หรือมีส่วนคิดเป็นร้อยละ 73.07 ของธุรกิจที่ยังดำเนินการอยู่ในจังหวัดตาก) และมีทุนจดทะเบียนรวมทั้งสิ้น 9,090.16 ล้านบาท โดยมีอัตราการขยายตัวของจำนวนนิติบุคคลเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 5.36 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2564 และจำนวนการจัดตั้งธุรกิจนอก

พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ มีจำนวน 788 ราย (หรือมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 26.92 ของธุรกิจที่ยังดำเนินการอยู่ในจังหวัดตาก) ซึ่งมีทุนจดทะเบียนรวม มีมูลค่า 3,349.30 ล้านบาท

หากพิจารณาประเภทของธุรกิจที่ยังคงดำเนินธุรกิจอยู่ในพื้นที่และนอกเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก พบว่า ธุรกิจส่วนใหญ่เป็นธุรกิจประเภทขายปลีก/ขายส่ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 46.68 รองลงมาคือธุรกิจประเภทการบริการ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40.25 และธุรกิจประเภทการผลิตคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.08 ตามลำดับ ในส่วนของขนาดธุรกิจ พบว่า ธุรกิจที่มีสัดส่วนของขนาดธุรกิจมากที่สุดคือ ธุรกิจขนาดเล็ก คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 89.98 รองลงมาได้แก่ธุรกิจขนาดกลาง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.98 และธุรกิจขนาดใหญ่คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.04 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3: ตารางจำนวนธุรกิจและขนาดธุรกิจในเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากปี 2565

ธุรกิจ	ขนาดเล็ก (S)	ขนาดกลาง (M)	ขนาดใหญ่ (L)	รวม (ราย)	สัดส่วน (ร้อยละ)
การผลิต	229	11	4	244	13.08
ขายปลีก/ขายส่ง	717	121	33	871	46.68
บริการ	733	17	1	751	40.25
รวม	1,679	149	38	1,866	

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (2566)

(3) การลงทุนของต่างชาติที่จัดตั้งในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

นอกจากการจัดตั้งธุรกิจและการลงทุนของนิติบุคคลภายในประเทศในเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ยังมีการลงทุนของชาวต่างชาติที่จัดตั้งธุรกิจในไทยเช่นกัน โดยในปี 2565 มูลค่าการลงทุนของต่างชาติในรูปแบบการถือหุ้นมีมูลค่า 1,148.84 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 12.64 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมด โดยต่างชาติที่มีการลงทุนสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ฮ่องกง มีมูลค่าการลงทุน 375.99 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.73 รองลงมาคือ สาธารณรัฐประชาชนจีน (ไต้หวัน) มีมูลค่าการลงทุน 258.70 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 22.52 และจีน มีมูลค่าการลงทุน 223.73 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 19.47 ตามลำดับ โดย 5 อันดับของประเภทธุรกิจที่ต่างชาติลงทุนในไทยสูงสุด ได้แก่ การผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่นๆ ซึ่งมีได้จดทะเบียนไว้ในที่อื่น การผลิตเครื่องจักรและเครื่องมือซึ่งมิได้จดทะเบียนไว้ในที่อื่น การทอผ้าจากเส้นใยสังเคราะห์ การผลิตชุดชั้นในและชุดนอน การผลิตเสื้อผ้าชั้นนอก และการผลิตส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ซึ่งมีได้จดทะเบียนไว้ในที่อื่นตามลำดับ

ตารางที่ 4.4: ตารางประเภทธุรกิจ 5 อันดับแรกที่ต่างชาติลงทุนในนิติบุคคลที่จัดตั้งในไทยของเขต
พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากในปี 2565 (ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2565)

ประเภท	จำนวน (ราย)	นิติบุคคลคงอยู่		ต่างชาติ	
		ทุนจด ทะเบียน (ล้านบาท)	ร้อยละ	ทุนจด ทะเบียน (ล้านบาท)	ร้อยละ
1. การผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่นๆ ซึ่งมีได้จัด ประเภทไว้ในที่อื่น การผลิตเครื่องจักรและ เครื่องมือซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น	3	244.00	2.68	238.98	97.94
2. การทอผ้าจากเส้นใยสังเคราะห์	3	182.19	2.00	180.19	98.90
3. การผลิตชุดชั้นในและชุดนอน	4	142.00	1.56	139.00	97.89
4. การผลิตเสื้อผ้าชั้นนอก	39	247.20	2.72	74.28	30.05
5. การผลิตส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์ อื่นๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น	4	78.95	0.87	66.87	84.70

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (2566)

2) อุตสาหกรรมและบริการ

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากมีโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปและสิ่งทอมากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 60 แห่ง รองลงมา ได้แก่ การดูทราย จำนวน 21 แห่ง และการผลิตคอนกรีตผสมเสร็จและผลิตภัณฑ์คอนกรีต จำนวน 18 แห่ง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5: ตารางจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

ลำดับที่	ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน (โรงงาน)
1	ตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปและสิ่งทอ	60
2	ดูทราย	21
3	ผลิตคอนกรีตผสมเสร็จและผลิตภัณฑ์คอนกรีต	18
4	ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก	14
5	ซ่อมรถยนต์	14
6	ประกอบชิ้นส่วนสำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	9

ตารางที่ 4.5: ตารางจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก (ต่อ)

ลำดับที่	ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน (โรงงาน)
7	ทำเครื่องเรือนเครื่องใช้จากไม้ และสลักไม้	8
8	น้ำดื่มและผลิตน้ำแข็ง	8
9	ผลิตผสมแอลกอฮอล์คอกอนกรีต	5
10	เก็บรักษาหรือลำเลียงพืช เมล็ดพืช หรือผลิตผลจากพืชในโกดัง	3
รวม		160

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม (2565)

จากตารางจะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมในพื้นที่เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่ได้เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง แต่เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น โดยเฉพาะแรงงานจากเมียนมา และเมื่อพิจารณาภาพรวมของอุตสาหกรรมทั้งจังหวัดตาก พบว่า อุตสาหกรรมมีลักษณะเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ไรก็ดี เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก และเป็นช่องทางการค้าชายแดนของไทยกับเมียนมา รวมทั้งมีศักยภาพที่จะเป็นช่องทางการค้ากับอินเดียและจีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) ได้ในอนาคต นอกจากนี้ เมียนมามีศักยภาพเป็นแหล่งวัตถุดิบทางการเกษตรที่จะป้อนการผลิตในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบ เช่น ถั่วเหลือง ถั่วเขียว พริก งาม ละหุ่ง มะเขือเทศญี่ปุ่น ถั่วกระด้าง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และยังมีแรงงานจำนวนมากที่สามารถรองรับการพัฒนาในฝั่งไทย ประกอบกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากอยู่ตรงข้ามกับเขตอุตสาหกรรมเมียวดี (เมียนมา) จึงสามารถร่วมกันดำเนินการผลิตร่วม (Co-production) ขณะที่ในฝั่งไทยจังหวัดตากเป็นแหล่งผลิตพืชผลทางการเกษตรที่สำคัญของประเทศ ซึ่งใช้บริโภคในประเทศและส่งออกไปยังต่างประเทศ และบางส่วนเป็นวัตถุดิบในภาคอุตสาหกรรม โดยมีผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าว ถั่วเขียวฝัวมัน ดอกไม้และผลไม้ อื่นๆ ทั้ง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบมีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงกับโครงสร้างพื้นฐานหลักในประเทศไทย จึงสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมการผลิตทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ปัจจุบัน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบมีโครงการพัฒนาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิต และการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะสนับสนุนการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการในพื้นที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ส่วนอื่นภายในประเทศ และต่างประเทศ โดยมีโครงการสำคัญ ได้แก่ โครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเมย แห่งที่ 2 ซึ่งเป็นสะพานข้ามแดนระหว่างไทย-เมียนมา โครงการก่อสร้างทางหลวงหมายเลข 130 ซึ่งเป็นถนน

เชื่อมระหว่างสะพานข้ามแม่น้ำเมยแห่งที่ 2 กับทางหลวง AH1 (ซึ่งเป็นช่องทางเชื่อมโยงกับกรุงเทพฯ และปริมณฑล) และโครงการก่อสร้างด้านพรมแดน โดยทั้งหมดได้ก่อสร้างแล้วเสร็จ โครงการก่อสร้างทางขับ ลานจอดเครื่องบินและอาคารที่พักผู้โดยสารหลังใหม่ของท่าอากาศยานแม่สอด โดยก่อสร้างแล้วเสร็จ (สามารถรองรับเครื่องบิน Boeing 737) โครงการก่อสร้างด้านศุลกากรแม่สอด แห่งที่ 2 ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2566 โครงการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมซึ่งคาดว่าจะเริ่มก่อสร้างในปี 2566 และโครงการขยายทางหลวงหมายเลข 12 ซึ่งเป็นถนนเชื่อมระหว่างอ.แม่สอด กับอ.เมืองตาก โดยก่อสร้างแล้วเสร็จ นอกจากนี้ ประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลเมียนมาในการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเมย แห่งที่ 2 ในฝั่งเมียนมา ถนนจากสะพานข้ามแม่น้ำเมย แห่งที่ 2 ไปยังถนนสายหลักในเมียนมาและด่านพรมแดนฝั่งเมียนมา ถนนจากเมืองเมียวดี (ซึ่งอยู่ตรงข้ามแม่สอด) ไปยังเชิงเขาตะนาวศรี และถนนจากเชิงเขาตะนาวศรีไปยังเมืองเกาะกระเร่ โดยทั้งหมดได้ก่อสร้างแล้วเสร็จ และได้อำนวยความสะดวกในด้านการค้าและการขนส่งระหว่างชายแดนไทยเข้าไปยังพื้นที่ตอนในของประเทศเมียนมา

นอกจากนี้ พื้นที่ตั้งอยู่ในแนว EWEC จึงสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับเมียนมา สปป.ลาว และเวียดนาม ซึ่งสามารถขยายต่อไปยังจีนตอนใต้ อีกทั้ง พื้นที่ที่สามารถเชื่อมโยงกับจังหวัดขอนแก่น (ตั้งอยู่ในแนว EWEC) ซึ่งเป็นจังหวัดในระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Northern Eastern Economic Corridor: NeEC) ซึ่งมีนโยบายที่จะพัฒนาเป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ของประเทศที่เป็นฐานอุตสาหกรรมชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ และการเชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่มูลค่าของการเกษตรและอุตสาหกรรมชีวภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังนั้น เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก และพื้นที่โดยรอบซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรมสำคัญจึงมีโอกาที่จะเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานกับ NeEC ในอุตสาหกรรมฐานชีวภาพดังกล่าว ประกอบกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากกับพื้นที่โดยรอบสามารถเชื่อมโยงกับ EEC ตามเส้นทางเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก-กำแพงเพชร-นครสวรรค์-EEC จึงสามารถเชื่อมโยงเป็นส่วนต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทานการผลิตกับ EEC โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และอุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพ รวมทั้งเป็นช่องทางออกของสินค้าจาก EEC ไปยังเมียนมาและอินเดีย ขณะที่ EEC เป็นทางออกทางทะเลของสินค้าจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบด้วย อีกทั้ง ในพื้นที่มีสถานศึกษาที่พร้อมผลิตแรงงานเข้าสู่กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตตาก มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดตาก ดังนั้น เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบจึงมีศักยภาพในการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานด้านการผลิต

เชื่อมโยงกับทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการพัฒนาเป็นฐานการผลิตของภาคเหนือตอนล่าง บริเวณชายแดนและของอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง

สำหรับด้านการบริการ จากการพิจารณาในเบื้องต้นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบมีศักยภาพในด้านการบริการหลายด้านที่สามารถขยายการพัฒนาในลักษณะห่วงโซ่อุปทาน โดยเฉพาะการบริการด้านด้านโลจิสติกส์ (เช่น ศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้า ระหว่างประเทศ ศูนย์กระจายสินค้า คลังสินค้าทัณฑ์บน การซ่อมบำรุง การประกันภัย เป็นต้น) ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนที่สำคัญในการเชื่อมโยงกิจกรรมการผลิตและบริการต่าง ๆ ในห่วงโซ่อุปทานทั้งในการลดเวลา การประหยัดค่าใช้จ่าย และคุณภาพของการเชื่อมโยง รวมทั้งการยกระดับการการผลิตและการให้บริการ ซึ่งจะสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินงานร่วมกันภายใต้ห่วงโซ่อุปทาน

นอกจากนี้ การบริการด้านการท่องเที่ยวเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่มีศักยภาพ เนื่องจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความหลากหลายทั้งน้ำตกถ้ำและภูเขา รวมทั้งศาสนาและวัฒนธรรม และเป็นช่องทางที่สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญของเมียนมา รวมทั้งสามารถขยายการท่องเที่ยวในแนวเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) โดยเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างเมียนมา-ไทย-สปป.ลาว-จีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) ตามแนวเส้นทางย่างกุ้ง (เมียนมา)-แม่สอด-สุโขทัย-อุดรดิตต์ (ด่านภูถู่)-หลวงพระบาง (สปป.ลาว)-คุนหมิง (มณฑลยูนนาน/จีนตอนใต้) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวเชื่อมโยง 4 ประเทศ อีกทั้ง การเดินรถไฟ สปป.ลาว-จีน (มณฑลยูนนาน) ได้เปิดให้บริการแล้ว (ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2564) ดังนั้น ปัจจัยข้างต้นจะสนับสนุนการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานด้านการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบ และในประเทศ และห่วงโซ่อุปทานด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

ห่วงโซ่อุปทานด้านการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบเกี่ยวข้องกับกิจกรรมอื่นๆ อีกด้วย เช่น การมีเขตปลอดอากร การบริการด้านที่พัก/อาหาร การจับจ่ายใช้สอย การผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรมที่จะตอบสนองการท่องเที่ยว การบริการด้านโลจิสติกส์ เป็นต้น การพัฒนาห่วงโซ่อุปทานด้านการท่องเที่ยวจึงส่งผลกระทบต่อเนื่องในวงกว้าง ดังนั้น การพัฒนาห่วงโซ่อุปทานของการบริการด้านการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบให้เชื่อมโยงกันในพื้นที่ทั้งในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้าน จะสร้างมูลค่าเพิ่มในด้านการท่องเที่ยวและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้สูงขึ้น

นอกจากการท่องเที่ยวแล้ว การให้บริการทางการแพทย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบอาจเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่มีศักยภาพในการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานเชื่อมโยงกับเมียนมา เนื่องจากการให้บริการของไทยมีความทันสมัยและเป็นที่น่าเชื่อถือกว่า

ในเมียนมา และยังสามารถเชื่อมโยงกับการบริการด้านการท่องเที่ยวและการบริการอื่น ๆ ซึ่งการให้บริการทางการแพทย์เชื่อมโยงเข้าไปในประเทศเมียนมาด้วยระบบบริการต่างๆ (เช่น การบริการขนย้ายผู้ป่วยจากเมียนมาข้ามมาฝั่งไทยในกรณีฉุกเฉิน การส่งยาข้ามชายแดนไปยังผู้ป่วย) อาจเป็นช่องทางหนึ่งในการดึงดูดให้มีการใช้บริการทางการแพทย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบมากขึ้น ซึ่งจะช่วยสร้างมูลค่าในการบริการทางการแพทย์ให้สูงขึ้น

ดังนั้น เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบมีปัจจัยหลายประการ ทั้งศักยภาพด้านที่ตั้งซึ่งเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับหลายประเทศ การเป็นช่องทางการค้าระหว่างประเทศ กิจกรรมศักยภาพในพื้นที่ และนโยบายการสนับสนุนจากภาครัฐ ที่จะสนับสนุนให้การพัฒนาห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการในพื้นที่ขยายตัวมากขึ้น และสามารถเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญบริเวณชายแดนต่อไป

4.4.2 โครงสร้างพื้นฐานของการขนส่งและการเชื่อมโยงโลจิสติกส์

1) ทางถนน

จังหวัดตากเป็นพื้นที่ตั้งอยู่ปลายแนวเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ East-West Economic Corridor: EWEC และเป็นจุดตัดระหว่างแนวเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ North – South Economic Corridor: NSEC มีโครงข่ายการคมนาคมทางบกที่สนับสนุนการขนส่งทั้งผู้โดยสาร และสินค้าทางการเกษตร เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด และประเทศในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงคือ เมียนมา จีน โดยถนนทางหลวงหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ตัดกับถนนหมายเลข 12 เส้นทางตาก - แม่สอด ระยะทาง 80 กิโลเมตร ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมโยงการค้าการลงทุน โดยมีการก่อสร้างขยายเส้นทางจราจรทางหลวงหมายเลข 12 ช่วงตาก - แม่สอด ให้เป็น 4 ช่องจราจร ส่วนการเดินทางจากกรุงเทพฯ สามารถใช้ทางหลวงหมายเลข 1 ถนนพหลโยธิน โดยมีระยะทาง 426 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 5 - 6 ชั่วโมง และระยะทางจากอำเภอเมืองตากไปอำเภอใกล้เคียง ได้แก่ อำเภอบ้านตาก ระยะทาง 22 กิโลเมตร, อำเภอวังเจ้า ระยะทาง 38 กิโลเมตร, อำเภอสามเงา ระยะทาง 56 กิโลเมตร, อำเภอแม่สอด ระยะทาง 86 กิโลเมตร, อำเภอแม่ระมาด ระยะทาง 120 กิโลเมตร, อำเภอพบพระ ระยะทาง 135 กิโลเมตร, อำเภอท่าสองยาง ระยะทาง 170 กิโลเมตร และอำเภออุ้มผาง ระยะทาง 251 กิโลเมตร

2) การคมนาคมขนส่งทางอากาศ

ท่าอากาศยานนานาชาติแม่สอด หรือสนามบินแม่สอด ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยตั้งอยู่ห่างจากอำเภอแม่สอดประมาณ 3 กิโลเมตร และห่างจากอำเภอเมือง

ตากประมาณ 87 กิโลเมตร ซึ่งการเดินทางไปยังจังหวัดตากสามารถเดินทางจากท่าอากาศยาน สนามบินดอนเมืองไปลงที่ท่าอากาศยานนานาชาติแม่สอดได้เลย โดยใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 10 นาที โดยสนามบินท่าอากาศยานแม่สอด มี RUNWAY จำนวน 1 เส้นทาง ขนาดกว้าง 45 เมตร ยาว 2,100 เมตร ทางขับ TAXIWAY จำนวน 3 เส้นทาง และมีลานจอด APRON จำนวน 2 แห่ง แยกเป็น ลานจอดเก่าขนาดกว้าง 60 เมตร ยาว 180 เมตร และลานจอดใหม่ ขนาดกว้าง 85 เมตร ยาว 180 เมตร และอาคารผู้โดยสารมีพื้นที่ 12,000 ตารางเมตร รองรับผู้โดยสารได้ 600 คนต่อชั่วโมง

จากข้อมูลข้างต้นของโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งและการเชื่อมโยงโลจิสติกส์ของ จังหวัดตากจะเห็นได้ว่า จังหวัดตากมีระบบคมนาคมขนส่งสำคัญที่สามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่ โดยรอบ อีกทั้งเส้นทางขนส่งทางถนนสามารถเชื่อมโยงไปยัง เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ East – West Economic Corridor : EWEC และเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ North – South Economic Corridor : NSEC รวมถึงยังสามารถเชื่อมโยงไปยังอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Sub-region: GMS) ซึ่งเป็นเส้นทางที่สำคัญต่อการขนส่งสินค้าไปยังภูมิภาคต่างๆ นอกจากนี้ ยังมีแผนการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับสำหรับการลงทุน เช่น การปรับปรุงท่าอากาศยานแม่สอด การก่อสร้างขยายเส้นทางจราจรทางหลวงหมายเลข 12 ตาก - แม่สอด ให้เป็น 4 ช่องจราจร เพื่อความสะดวกต่อการขนส่งสินค้าไปยังเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก ที่อำเภอแม่สอด รวมถึงการสร้างด่านศุลกากรแม่สอดแห่งที่ 2 และการปรับปรุงด่านพรมแดนแม่สอด เพื่อแบ่งแยกช่องทางบุคคล ยานพาหนะ สินค้า และการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการอำนวยความสะดวก ทั้งนี้ยังมีแผนที่จะ ดำเนินโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม สถานีขนส่งสินค้า รวมถึงเส้นทางรถไฟทางคู่สายใหม่ แม่ สอด - ตาก - กำแพงเพชร - นครสวรรค์ ต่อไปในอนาคต ซึ่งโครงการเหล่านี้เมื่อสร้างเสร็จแล้วจะ สามารถช่วยให้เศรษฐกิจเขตเศรษฐกิจพิเศษตากมีอัตราการเติบโตมากยิ่งขึ้นด้วยศักยภาพเหล่านี้ทำ ให้จังหวัดตากถือเป็นแหล่งการค้าการลงทุน และการเดินทางท่องเที่ยวของจังหวัดภาคเหนือ ตอนล่าง รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงการเดินทางระหว่างภาค และต่างประเทศ

4.4.3 สินค้าและบริการที่มีศักยภาพ

4.4.3.1 ด้านสินค้า

ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของจังหวัดตากเป็นหลัก ซึ่งเป็น ฐานรายได้หลักของประชากรส่วนใหญ่และการจ้างงาน รวมทั้งการเพาะเลี้ยงสัตว์ จากข้อมูลของ สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก ในปี 2563 พบว่า จังหวัดตากมีพื้นที่ทำการเกษตรจำนวน 1,074,842 ไร่ แบ่งเป็น พื้นที่ทำนา 235,764 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชไร่ 738,048 ไร่ พื้นที่ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น 83,987 ไร่ พื้นที่ปลูกสวนผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ และอื่น ๆ 17,043 ไร่ โดยปริมาณและพื้นที่ในการเพาะปลูก

ผลผลิตต่าง ๆ ซึ่งจังหวัดตากมีพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวนาปี มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน และผลไม้ที่ทางจังหวัดได้มีการส่งเสริมให้เพาะปลูก ได้แก่ อโวคาโด และกล้วยหอมทอง โดยในส่วนของสัตว์เศรษฐกิจของจังหวัดตากมีการทำปศุสัตว์ในหลายพื้นที่ ซึ่งปศุสัตว์ที่สำคัญของหวัด ได้แก่ โคเนื้อ และสุกร พื้นที่ที่มีการเลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่อยู่ที่อำเภอเมืองตาก บ้านตาก และสามเงา ตามลำดับ ส่วนพื้นที่ที่มีการเลี้ยงสุกรส่วนใหญ่อยู่ที่อำเภอเมืองตาก แม่สอด และสามเงา เช่นเดียวกัน

ในด้านปศุสัตว์ของจังหวัดตาก พบว่า สัตว์เศรษฐกิจของจังหวัดนั้น ได้แก่ โคเนื้อ และสุกร ในปี 2565 การเลี้ยงโคเนื้อ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 19.06 เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคคอตีบปีสกินคลีคลาย ซึ่งภาครัฐมีมาตรการป้องกันและควบคุมโรคอย่างเข้มงวด ประกอบกับมีวัคซีนป้องกันโรคที่เพียงพอ และสร้างความมั่นใจให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยง รวมถึงปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อโคที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้มีการขยายการผลิตเพิ่มขึ้น ในขณะที่การผลิตสุกรของจังหวัดมีปริมาณการผลิตลดลงคิดเป็นร้อยละ 54.18 เนื่องจากเกษตรกรยังไม่มั่นใจกับภาวะโรคระบาดที่เกิดในสุกร ทำให้เกษตรกรบางส่วนลดการนำสุกรเข้ามาเลี้ยงและบางรายที่ยังเลี้ยงอยู่ได้ลดปริมาณการเลี้ยงด้วยเช่นกัน

ตารางที่ 4.6: ตารางข้อมูลจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และปศุสัตว์จังหวัดตาก

ประเภท	2561	2562	2563	2564	2565
โคเนื้อ					
จำนวน (ตัว)	147,335	167,559	174,572	220,300	262,286
จำนวนเกษตรกร (ราย)	9,379	10,483	11,443	15,147	17,416
สุกร					
จำนวน (ตัว)	88,516	117,896	151,884	160,878	73,707
จำนวนเกษตรกร (ราย)	6,975	7,566	7,197	7,501	3,303

ที่มา: สำนักงานปศุสัตว์เขต 6 (2565)

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านปริมาณเลี้ยงโคเนื้อที่เพิ่มขึ้นในประเทศไทย รวมถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่ในการเลี้ยงในช่วงปี พ.ศ. 2561 กับ ปี พ.ศ. 2565 ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า สาเหตุหลักของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดจากแรงผลัก (Supply Push) และแรงดัน (Demand Pull) ทั้งจากปัจจัยภายใน

และภายนอกของธุรกิจโคเนื้อหลายประการ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการแบ่งการวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในเชิงพื้นที่ดังนี้

(1) การสนับสนุนจากโครงการการเลี้ยงโคเนื้อของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง และการขยายตลาดส่งออกสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศจีน และเวียดนาม ทำให้แนวโน้มการผลิตเพิ่มขึ้น

(2) มีนโยบายพัฒนาโคเนื้อตามโครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการตลาดรองรับ FTA เพื่อยกระดับมาตรฐานและประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อ ประกอบกับความต้องการบริโภคภายในประเทศและภายนอกประเทศเพิ่มมากขึ้น

(3) เกษตรกรมีการควบคุมและป้องกันโรคระบาดล้มปัสกนที่เกิดขึ้นอย่างเข้มงวด ประกอบกับภาครัฐมีการบริหารจัดการวัคซีนป้องกันโรคในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีประสิทธิภาพในการผลิตเพิ่มขึ้น

(4) ความต้องการนำเข้าโคมีชีวิตจากประเทศจีน และนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อที่เน้นการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตรองรับการเปิดเขตเสรีการค้า

(5) ภาคใต้ ได้รับการการสนับสนุนให้เลี้ยงโคเนื้อคุณภาพดี “พันธุ์ไททาจิ” เพื่อขยายปริมาณการเลี้ยงโคคุณภาพดี และยกระดับคุณภาพการผลิตเนื้อเข้าสู่มาตรฐาน GMP และฮาลาล เพื่อส่งออกทั่วโลก

โอกาสทางการค้าโคเนื้อของไทยทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของโคเนื้อจากประเทศเพื่อนบ้านสู่ประเทศไทย และจากประเทศไทยส่งออกต่อไปยังประเทศเพื่อนบ้านในตลาดอาเซียน-จีน โดยการค้าโคเนื้อของไทยส่วนใหญ่เป็นการค้าในรูปแบบการค้าชายแดน โดยสหภาพเมียนมาถือเป็นคู่ค้าที่สำคัญของไทยในอุตสาหกรรมโคเนื้อ ผู้ประกอบการไทยมีการนำเข้าโคเนื้อจากสหภาพเมียนมาเพื่อนำมาขุนแล้วส่งจำหน่ายประเทศ และเพื่อการส่งออกไปยังตลาดเพื่อนบ้านที่สำคัญ ได้แก่ มาเลเซีย เวียดนาม กัมพูชา และจีน ซึ่งโคของสหภาพเมียนมานั้นมีขนาด รูปร่าง และลักษณะตรงกับความต้องการของลูกค้าในปัจจุบัน กล่าวคือ มีขนาดไม่ใหญ่จนเกินไป สามารถเคลื่อนย้ายได้ง่าย และมีปริมาณหรือเปอร์เซ็นต์เนื้อแดงที่ตรงตามความต้องการ สำหรับเส้นทางการเคลื่อนย้ายโค ในเส้นทางการค้าชายแดนในเขตภาคเหนือตอนบนนั้นพบว่า โคจะข้ามด่านเข้ามาทางในเส้นทางหลัก คือ ด่านแม่สอด จังหวัดตาก และด่านแม่สะเลียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมถึงมีการนำเข้าจากจังหวัดกาญจนบุรี อีกด้วย โคที่นำเข้าจากสหภาพเมียนมานั้นส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะการนำเข้ามาเพื่อจะนำไปทำการขุนต่อเพื่อให้มีขนาด รูปร่าง และลักษณะตรงกับความต้องการของลูกค้า (จีน เวียดนาม มาเลเซีย และกัมพูชา)

ดังนั้นจากข้อมูลสามารถสรุปได้ว่า สินค้าที่มีศักยภาพด้านการเกษตรมากที่สุดของจังหวัดตาก ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวนาปี มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน และในส่วนของสินค้าปศุสัตว์ ได้แก่ โคเนื้อ และสุกร ซึ่งผลผลิตเหล่านี้เป็นวัตถุดิบขั้นต้นที่นำไปใช้ในภาคอุตสาหกรรมแปรรูปในจังหวัดตาก และอุตสาหกรรมต่อเนื่องในพื้นที่โดยรอบ รวมถึงภูมิภาคอื่นๆ ในประเทศ

4.4.3.2 ด้านบริการ

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการจังหวัดตาก พบว่า ภาคบริการของเขตพัฒนาส่วนใหญ่เป็นการบริการด้านการค้า การลงทุน รวมไปถึงการท่องเที่ยว อาทิ บริการด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับแรงงาน บริการด้านโลจิสติกส์การขนส่งทางบกที่มีการเชื่อมโยงผ่านด่านแม่สอด จะตั้งอยู่บริเวณชายแดนอำเภอแม่สอด ที่เป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และด้านการค้าชายแดนถาวร นอกจากนี้จังหวัดตากถือเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาและศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เชื้อชาติและวิถีชุมชน อีกทั้งยังมีประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์อีกด้วย ดังนั้นจังหวัดตากควรมีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในภาคบริการของจังหวัดตาก และเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดตาก

4.4.4 ศักยภาพ โอกาสและข้อจำกัดของพื้นที่ และกิจกรรมสำคัญที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

4.4.4.1 ศักยภาพ โอกาสและข้อจำกัดของพื้นที่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการจังหวัดตาก สถิติการนำเข้า-ส่งออก และผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) เพื่อให้เห็นถึงสถานการณ์ของจังหวัดและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก รวมถึงมุมมองของภาครัฐ เอกชน รวมถึงผู้ประกอบการ สถานศึกษา และวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่จังหวัดตากถึงปัญหา อุปสรรค โอกาส และข้อจำกัดของพื้นที่เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการห่วงโซ่อุปทานและเพิ่มมูลค่าของห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่โดยรอบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

● ด้านโอกาส

(1) จังหวัดตากมีอาณาเขตพื้นที่ติดกับประเทศเมียนมา เป็นประตูการค้าชายแดนที่สามารถขยายการค้า การลงทุนเชื่อมโยงไปยังหลายประเทศได้

(2) เขตเศรษฐกิจพิเศษตากเป็นพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาล และให้สิทธิประโยชน์สำหรับนักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนภายในพื้นที่ อีกทั้งยังให้ความสำคัญที่จะให้เป็นพื้นที่ต้นแบบของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

(3) เขตเศรษฐกิจพิเศษตากมีความพร้อมในด้าน โครงสร้างพื้นฐานที่รัฐบาลให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอในการเอื้อประโยชน์ต่อการลงทุน และมีแผนพัฒนาเส้นทางรถไฟ และมอเตอร์เวย์ เพื่อความสะดวกต่อการขนส่งมากขึ้น

(4) จังหวัดตากเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจหลายชนิด อีกทั้งยังเป็นแหล่งวัตถุดิบสินค้าเกษตรดั้งเดิม ทั้งวัตถุดิบภายในพื้นที่ และวัตถุดิบที่มีการนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน ที่สามารถนำไปแปรรูปต่อไปได้

(5) เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และยังมีความโดดเด่นในความหลากหลายของชาติพันธุ์ ทำให้พื้นที่ในจังหวัดมีวิถีชีวิต ประเพณี และศิลปวัฒนธรรมที่มีความน่าสนใจ

(6) เป็นแหล่งแปรรูปอัญมณีที่มีการนำเข้าวัตถุดิบมาจากประเทศเมียนมา

(7) เป็นพื้นที่ที่มีโอกาสด้านแรงงานที่สามารถรองรับการขยายตัวของภาพเอกชน

(8) มีนักศึกษาจากประเทศเมียนมามาศึกษาในพื้นที่เพิ่มขึ้น

จากการรวบรวมข้อมูล รวมถึงมุมมองของภาครัฐ เอกชน ประกอบการศึกษา และวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่จังหวัดตาก ด้านโอกาส สามารถสรุปได้ว่า จังหวัดตากเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทั้งในด้านของพื้นที่ที่ติดกับชายแดน ที่เชื่อมต่อดังกับเขตการค้า และอุตสาหกรรมของเมียวดี ที่ถือเป็นเมืองชายแดนที่สำคัญของประเทศเมียนมา และเป็นเมืองหน้าด่านชายแดนที่อยู่ใกล้เมืองเศรษฐกิจที่สำคัญของเมียนมา อาทิ เมืองย่างกุ้ง และเมืองมะละแหม่ง เป็นต้น และยังตั้งอยู่บนเส้นทางเศรษฐกิจตามแนว EWEC ซึ่งเชื่อมต่อไปจนถึงเมืองดานัง ประเทศเวียดนาม อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน โดยสามารถเชื่อมโยงมาจากประเทศเมียนมาได้ เป็นแหล่งวัตถุดิบตั้งต้นของสินค้าเกษตร มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมการใช้ชีวิต รวมถึงมีระบบโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมที่มีความพร้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการค้าชายแดน มีแผนพัฒนาเส้นทางรถไฟและมอเตอร์เวย์เพื่อการขนส่งในอนาคตด้วยโอกาสเหล่านี้ทำให้จังหวัดตากสามารถเชื่อมโยงไปยังพื้นที่โดยรอบและประเทศชายแดนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

● ด้านอุปสรรค

(1) สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก ยังไม่ครอบคลุมและเอื้อประโยชน์ต่อนักลงทุนรายเก่า เนื่องจากสิทธิประโยชน์ส่วนใหญ่เอื้อประโยชน์ให้แก่ นักลงทุนรายใหม่เท่านั้น

(2) ข้อจำกัดด้านพื้นที่ และผังเมือง ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดตากนั้น อยู่ในเขตอนุรักษ์ ป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้ยากต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจด้านต่างๆ รวมถึงการลงทุนหากต้องทำเรื่องกับสถาบันทางการเงินทั้งการก่อสร้าง โรงงาน อุตสาหกรรมที่คิดในเรื่องของพรบ. ควบคุมอาคาร โดยการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมนั้นใช้พื้นที่ในการก่อสร้างมากกว่าที่กำหนดไว้ตามพรบ.

(3) ขั้นตอนในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่และระบบราชการที่มีความล่าช้าส่งผลให้การดำเนินงานในส่วนอื่นๆ เกิดความล่าช้าและการทำงานของกระทรวงต่าง ๆ ยังไม่สอดคล้องกัน

(4) แรงงานจากเมียนมาส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือและมีอัตราการเข้า-ออกสูง ส่วนใหญ่เข้ามาในพื้นที่และพัฒนาฝีมือแรงงานแล้ว จะเคลื่อนย้ายไปทำงานในจังหวัดอื่นที่มีค่าแรงขั้นต่ำสูงกว่า

(5) ข้อจำกัดด้านความเสถียรภาพของกฎหมายในประเทศเมียนมา เนื่องจากทางเมียนมามีชนกลุ่มน้อยที่เป็นเขตปกครองตนเอง โดยไม่ขึ้นตรงกับรัฐบาล ทำให้เป็นปัญหาด้านการลงทุนของผู้ประกอบการไทย

จากการรวบรวมข้อมูล รวมถึงมุมมองของภาครัฐ เอกชน ผู้ประกอบการ สถานศึกษา และวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่จังหวัดตาก ด้านอุปสรรค สามารถสรุปได้ว่า ถึงแม้พื้นที่จังหวัดตากจะมีศักยภาพทางการค้าและการลงทุน แต่ยังคงประสบปัญหาในหลายๆ ด้านเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนของประเทศเพื่อนบ้านเนื่องจากสถานการณ์ทางการเมือง ทำให้ด่านปิดตัว ส่งผลกระทบให้การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจลดลงในเรื่องของการให้สิทธิประโยชน์การลงทุนที่ยังไม่ครอบคลุมถึงผู้ประกอบการรายเก่าที่ดำเนินกิจการภายในพื้นที่มาตั้งแต่ต้น ส่วนใหญ่เป็นสิทธิประโยชน์กับนักลงทุนต่างชาติ และนักลงทุนที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ ทำให้ผู้ประกอบการที่อยู่ในพื้นที่ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ตามนโยบาย ทั้งนี้ยังรวมไปถึงข้อจำกัดด้านพื้นที่ และผังเมืองของจังหวัดตาก เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอนุรักษ์ ป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้ยากต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ รวมถึงการลงทุนหากต้องทำเรื่องกับสถาบันทางการเงิน อีกทั้งการก่อสร้าง โรงงานอุตสาหกรรม ที่คิดในเรื่องของ พรบ.ควบคุมอาคาร เนื่องจากการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมนั้นจำเป็นต้องใช้พื้นที่จำนวนมากซึ่ง

เกินจากที่ พรบ. กำหนดไว้ ดังนั้นทั้งภาครัฐและเอกชน ควรมีการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงในเรื่องของพื้นที่ และผังเมืองของจังหวัด จะส่งเสริมให้เศรษฐกิจในจังหวัดตากมีการเติบโตเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์ครอบคลุมกับผู้ประกอบการรายเก่า อาจทำให้มีนักลงทุนเพิ่มขึ้น ผู้ประกอบการมีการขยายกิจการการผลิตเพิ่มขึ้นได้

3) กิจกรรมสำคัญที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของพื้นที่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการจังหวัดตาก สถิตินำเข้า-ส่งออก และผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการจัดการห่วงโซ่อุปทาน และเพิ่มมูลค่าของห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่โดยรอบ มีรายละเอียดดังนี้

(1) การพัฒนาทำให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจมีการขับเคลื่อนและเติบโตได้นั้น ควรจัดการกำหนดเริ่มพื้นที่ปัจจุบันพื้นที่ในจังหวัดตากมีทั้งส่วนที่เป็น พื้นที่ป่าสงวน หรือพื้นที่อุทยาน

(2) ระเบียบกฎหมายของแรงงานต่างด้าว ควรทำให้ถูกกฎหมายและมีผลบังคับใช้ให้ถูกต้อง เนื่องจากปัจจุบันกฎระเบียบยังไม่ชัดเจน อีกทั้งมีการลักลอบเข้ามาแบบผิดกฎหมายตามแนวชายแดน

(3) แนวทางการพัฒนาพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมีการเสนอให้รัฐบาลจัดการประมูลให้เอกชนมีการเช่าที่ดิน เพื่อตั้งนิคมฯ โดยมีการระบุสัญญาการเช่าและรายละเอียดของโครงการอย่างละเอียด

(4) ควรมีกฎหมายด้านการคุ้มครองนักลงทุนทั้งด้านการเงิน และสถานที่

(5) ควรขยายสิทธิประโยชน์ในการลงทุนในกับนักลงทุนรายเก่า

(6) ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในพื้นที่เพื่อเสริมสร้างเพิ่มทักษะ และความสามารถในด้านต่างๆ ให้ครอบคลุมในกระบวนการทำงานให้แก่ผู้ประกอบการ รวมถึงแรงงานทั้งชาวไทยและแรงงานต่างด้าว

ดังนั้นเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจทั้งภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการของจังหวัดตากให้เติบโตต่อไปในอนาคตควรมีการจัดระเบียบในเรื่องของพื้นที่และผังเมือง ความชัดเจนของกฎหมายแรงงานต่างด้าว นอกจากนี้ควรมีกฎหมายด้านการคุ้มครองนักลงทุนและสิทธิประโยชน์ให้ครอบคลุมถึงนักลงทุนทั้งรายเก่าและรายใหม่ รวมถึงควรมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ให้มีความพร้อมและทักษะที่ครอบคลุมในกระบวนการทำงานเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.4.5 สินค้าและบริการที่มีศักยภาพในอนาคต

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการจังหวัดตาก สถิตินำเข้า-ส่งออก และผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) เพื่อให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของการจัดการห่วงโซ่อุปทาน และแนวทางการเพิ่มมูลค่าของห่วงโซ่อุปทานของสินค้าและบริการใหม่ๆ ในพื้นที่จังหวัดตาก ซึ่งจากการมุมมองของภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านเกษตร

จังหวัดตากเป็นพื้นที่ที่มีวัตถุดิบขั้นต้นด้านการเกษตร ดังนั้นควรมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ต่อยอดมาจากผลผลิตผลิตทางการเกษตร ประกอบกับมีการนำเข้าสินค้าเกษตรมาจากประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ว่าจะเป็นประเทศเมียนมา และประเทศจีน และควรผลักดันให้มีการจัดตั้ง Central Lab ในพื้นที่จังหวัดตาก ซึ่งเบื้องต้นได้มีการเสนอให้มีการจัดตั้งที่มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร อำเภอแม่สอด เนื่องจากมีสถานที่ และมีบุคลากรรองรับ ซึ่งจังหวัดตากเป็นพื้นที่ที่มีการนำเข้า-ส่งออก สินค้าทางการเกษตร ปศุสัตว์ และประมง หากมี Central Lab จะส่งเสริมในเรื่องการค้าชายแดน และมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

2) ด้านสินค้า การท่องเที่ยว และการบริการ

ปัจจุบันในพื้นที่จังหวัดตากรวมถึงในเขตเศรษฐกิจพิเศษตากยังไม่มีห้องปฏิบัติการตรวจสอบอัญมณี ทำให้ผู้ประกอบการต้องเดินทางนำอัญมณีไปตรวจสอบในพื้นที่อื่น ดังนั้น ควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งห้องปฏิบัติการตรวจสอบอัญมณีที่มีมาตรฐานในพื้นที่จังหวัดตาก เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือต่อสินค้า อีกทั้งจังหวัดตากเป็นจังหวัดที่มีการนำเข้าอัญมณีจากประเทศเมียนมา มาแปรรูปเป็นเครื่องประดับและอื่นๆ นอกจากนั้นควรส่งเสริมและสนับสนุนด้านการทำการตลาด และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดตาก รวมถึงพัฒนามาตรฐานในด้านความปลอดภัย และควรมีการให้ความรู้แก่คนในชุมชนและพื้นที่โดยรอบในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และธรรมชาติ รวมถึงควรสนับสนุนไกด์ภายในท้องถิ่นให้มาก

3) ด้านการค้าและการลงทุน

ควรมีการผลักดันให้จัดตั้งศูนย์ในการพิสูจน์สัญชาติแรงงานต่างด้าว การตรวจสอบสุขภาพของแรงงานต่างด้าวที่ทำงานในไทยและในอนาคตมีแผนที่จะสร้างเส้นทางรถไฟ ดังนั้น ควรมีศูนย์เปลี่ยนถ่ายขนส่งจากระบบราง เป็นถนน เพราะในการส่งออกไปยังเมียนมาไม่สามารถใช้เส้นทางรถไฟได้ อีกทั้งภายใน 10-20 ปี คาดว่าเมียนมายังไม่สามารถสร้างเส้นทางรถไฟได้เช่นกัน นอกจากนั้นควรมีการผลักดันเส้นทางการบินให้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันสายการบินที่ให้บริการมีน้อย และสามารถบินได้เพียง 1 เที่ยวบินต่อวันเท่านั้น เพื่อเพิ่มโอกาสในการขนส่งสินค้าทางอากาศให้

เพิ่มมากยิ่งขึ้นการจัดตั้งหน่วยงานคณะกรรมการสำหรับการบริหารจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขึ้นในพื้นที่ โดยเฉพาะ เพื่ออำนวยความสะดวกและรวดเร็วให้นักลงทุนที่ต้องการเข้ามาลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ภาพที่ 4.4: การแสดงห่วงโซ่คุณค่าของสินค้าและบริการจังหวัดตาก

ที่มา : รวบรวมข้อมูลโดยที่ปรึกษา (2565)

จากรูปนั้นพบว่า จังหวัดตากกิจกรรมสำคัญที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจนี้ กิจกรรมหลักควรสนับสนุนให้เกิดในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ประกอบด้วย 4 ประเภทกิจกรรม ดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 สินค้าเกษตร

สินค้า: ผลผลิตด้านการเกษตร เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ถั่วแป๋อเขียว กาแฟ โอวัลโต้ กล้วยหอมทอง ทุบทิ้มและผลไม้เมืองหนาวอื่นๆ ผลผลิตด้านปศุสัตว์ คือ โคเนื้อ

กิจกรรมที่ 2 อุตสาหกรรม

สินค้า: ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูป และผลิตภัณฑ์อัญมณี

กิจกรรมที่ 3 การท่องเที่ยว

สินค้า: ผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น อาหารท้องถิ่น ผลไม้เมืองหนาว สินค้า OTOP

บริการ: ร้านอาหาร โรงแรม และที่พัก ศูนย์การเรียนรู้และแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม วิถีชุมชน และการท่องเที่ยวชุมชน

จะเห็นได้ว่า ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรภายในจังหวัดตากมีผลผลิตที่เป็นวัตถุดิบชั้นต้นเพื่อนำไปแปรรูปในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง โคเนื้อ และอื่นๆ โดยจะถูกส่งไปยังอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดตาก พื้นที่โดยรอบ และภูมิภาคอื่นๆ ต่อไป ในส่วนของภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดตากโดยเฉพาะอุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมอัญมณี มีการใช้วัตถุดิบตั้งต้นทั้งจากในประเทศ และนำเข้าจากต่างประเทศ เพื่อทำการแปรรูปเป็นสินค้าสำเร็จรูป และจำหน่ายต่อไป ทั้งนี้จังหวัดตากยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ที่มีความหลากหลายด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ชาติพันธุ์ วิถีชีวิตชุมชนและเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประเทศ

4.5 แนวโน้มความต้องการของสินค้าและบริการในอนาคตที่มีต่อห่วงโซ่อุปทานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากนั้น มีอาณาเขตสอดเป็นประตูก้ากับประเทศเมียนมาที่ใกล้อย่างกึ่งที่สุดแห่งหนึ่ง โดยมีความสำคัญในฐานะเป็นประตูก้าที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาภาคเหนือตอนกลาง-ล่าง และภาคกลางตอนบน ในการพยากรณ์ การศึกษามีข้อสมมติฐานดังนี้

จังหวัดตากจะมีการพัฒนา เศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมการผลิต รองรับการพัฒนาในทศวรรษต่อไป โดยใช้วัตถุดิบอุตสาหกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติ พืช-สัตว์ บก เช่น โคเนื้อ และ

ทรัพยากรธรรมชาติ เช่นสินแร่ธรรมชาติ จากประเทศเพื่อนบ้าน เมื่อประเทศเมียนมาเข้าสู่ภาวะปรกติ มีการย้ายออกของอุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้นสู่ประเทศเพื่อนบ้านที่มีการกำหนดเขตพัฒนาอุตสาหกรรมที่เมียววดี ดังนั้นการลงทุนในการขยายอุตสาหกรรมการผลิต ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดาก จึง เร่งพัฒนาพื้นที่ นิคมการพัฒนาในพื้นที่ดากและให้เน้นการผลิตที่ใช้ทุนเข้มข้น (Capital intensive) และการใช้การพัฒนาจากฐานของดิจิทัลเพื่อลดภาระของการพึ่งพิงแรงงานเข้มข้นจากแรงงานเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการตั้งวิสัยทัศน์ ต่างจากแนวโน้มเดิมจึงมีความจำเป็นเนื่องจากพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนดาก จะพัฒนาเป็นศูนย์กลางการพัฒนาระดับใหม่ เพื่อให้ดากเป็นเมืองหลักของภาคเหนือตอนกลางที่มีการเชื่อมต่อกับภาคเหนือบน ลำปาง-เชียงใหม่ และภาคกลางตอนบน พิษณุโลก นครสวรรค์ แนวทางการพัฒนาดาก จึงให้เป็นเมืองอัจฉริยะที่มีประตูสู่เพื่อนบ้านที่อ.แม่สอดที่มีนิคมอุตสาหกรรมสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมยุคใหม่ เป็นศูนย์กลางทางการพาณิชย์ เพื่อจัดการการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน หากประเทศเมียนมากลับสู่ภาวะปรกติ

4.5.1 สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ และต่อห่วงโซ่อุปทานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษดาก

จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่และต่อห่วงโซ่อุปทานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษดาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.5.1.1 สถานการณ์การค้าชายแดน

ในช่วงที่ผ่านมา นั้น คือ การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อการค้าชายแดนโดยตรง เนื่องจากได้เพิ่มความเข้มงวดในการบริหารจัดการการขนส่งสินค้าข้ามแดน ซึ่งมีการระงับการนำเข้า-ส่งออก สินค้าตามแนวชายแดนดากเพื่อจัดระเบียบการขนส่งสินค้าบริเวณชายแดน อีกทั้งยังทำให้ธุรกิจจำนวนมากต้องปิดกิจการลง ประกอบกับ ได้มีเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองของทางเมียนมา ส่งผลต่อผู้ประกอบการไทยที่ส่งออกสินค้า และผู้ประกอบการที่มีโรงงานตั้งอยู่ในเมียนมา ซึ่งจากเหตุการณ์นี้ยังส่งผลกระทบต่อความไม่แน่นอนของนโยบายซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล อาจส่งผลกระทบต่อเงื่อนไข กฎกติกาการค้า การลงทุน สัญญาสัมปทานหรือ (MOU) ต่าง ๆ รวมถึงความไม่แน่นอนทางนโยบายการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจที่ต้องพึ่งพิงแรงงานต่างด้าวจากเมียนมา อีกทั้งยังทำให้การลงทุนและความเชื่อมั่นของนักลงทุนลดลงอีกด้วย

4.5.1.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เพื่อรองรับการขยายตัวทาง ภาคอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

จากการสัมภาษณ์พบว่า ปัจจุบันนโยบายการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นนโยบายที่เพิ่มแรงจูงใจให้กับผู้ประกอบการรายใหม่ เพื่อให้มาลงทุนภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งยังไม่ครอบคลุมถึงสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการรายเก่า ดังนั้นจึงควรมีการขยายสิทธิประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการรายเก่าในพื้นที่ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการสนใจที่จะลงทุนเพิ่มขึ้นต่อไปในอนาคต

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การสรุปผลการวิจัย “แนวทางพัฒนากลยุทธ์ในการขับเคลื่อนพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กรณีศึกษาจังหวัดตาก” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพรวมของห่วงโซ่อุปทานของกลุ่มอุตสาหกรรมทางเศรษฐกิจในการขับเคลื่อนพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพที่ควรได้รับการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาในห่วงโซ่อุปทานในอนาคตในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ด้วยวิธีการวิเคราะห์จากสารสนเทศจากหน่วยงานราชการและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก และสรุปผลโดยการอาศัยข้อมูลดังกล่าวพร้อมทั้งนำเสนอข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้

5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยศึกษาข้อมูลปฐมภูมิผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากหนังสือวิชาการ เอกสาร บทความ งานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถสรุปสาระสำคัญและอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

5.1.1 การสรุปและอภิปรายผลผ่านจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) และ PEST Analysis ของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษตาก

1) การสรุปจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพ โอกาส และข้อจำกัดของพื้นที่ รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจังหวัดตาก สถิติการนำเข้า-ส่งออก และผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) และมุมมองภาครัฐ เอกชน รวมถึงผู้ประกอบการ สถานศึกษา และวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากและพื้นที่โดยรอบ มีรายละเอียดดังตารางนี้

ตารางที่ 5.1: การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีศักยภาพด้านพื้นที่ชายแดนที่เป็นฐานการค้าชายแดน และตั้งอยู่บนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ ทั้ง NSEC , EWEC และ LIMEC 2. จังหวัดตากและพื้นที่โดยรอบเป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบสินค้าทางการเกษตร และปศุสัตว์ ที่สามารถเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมแปรรูปได้ อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ชายแดนซึ่งสามารถเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของเมียนมาได้ง่าย 3. จังหวัดตากเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมดั้งเดิมหลายชนิดที่สามารถพัฒนาเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมของภาคเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดอื่นๆ ได้ รวมถึงการแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมระหว่างไทย-เมียนมา 4. เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น 5. มีด่านอยู่ใกล้กับเมืองย่างกุ้ง ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการค้าและการกระจายสินค้าที่สำคัญของเมียนมา ทำให้มูลค่าการส่งออกไปยังเมียนมาสูงสุดเมื่อเทียบกับด่านชายแดนไทย-เมียนมา อื่นๆ และมีอัตราการค้าเติบโตที่สูงอย่างต่อเนื่อง 6. มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ที่มีความหลากหลายด้าน ธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ชาติพันธุ์ วิถีชีวิต ชุมชนและเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประเทศ อีกทั้งลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดตากเอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตากและประเทศเมียนมาได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการยังครอบคลุมไม่ทั่วถึง/ชำรุดทรุดโทรม 2. เกษตรกรรายย่อยยังขาดการรวมกลุ่ม ส่วนกลุ่มองค์กรภาคเกษตร ยังขาด ความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการการผลิต แปรรูป และการตลาด 3. ขาดบุคลากรด้านการท่องเที่ยวระดับมืออาชีพไม่เพียงพอ และบางส่วนยังมีปัญหา ทักษะ ด้านภาษา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ รวมถึงการท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างครบวงจร และเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียงและไม่เป็นที่รู้จัก 4. ขาดการส่งเสริมการประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการผลิต เพื่อแปรรูปสินค้าเกษตร
โอกาส	อุปสรรค

ตารางที่ 5.1: การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>1. จังหวัดตากมีอาณาเขตพื้นที่ติดกับประเทศเมียนมาเป็นประตูการค้าชายแดนที่สามารถขยายการค้า การลงทุนเชื่อมโยงไปยังหลายประเทศได้</p> <p>2. จังหวัดตากและเขตเศรษฐกิจพิเศษตากเป็นพื้นที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาล และให้สิทธิประโยชน์สำหรับนักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนภายในพื้นที่ อีกทั้งยังให้ความสำคัญที่จะให้เป็นพื้นที่ต้นแบบของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ</p> <p>3. ในพื้นที่จังหวัดและเขตเศรษฐกิจพิเศษตากมีความพร้อมในด้าน โครงสร้างพื้นฐานที่รัฐบาลให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอในการเอื้อประโยชน์ต่อการลงทุน และมีแผนพัฒนาเส้นทางรถไฟ และมอเตอร์เวย์ เพื่อความสะดวกต่อการขนส่งมากขึ้น</p> <p>4. จังหวัดตากเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจหลายชนิด อีกทั้งยังเป็นแหล่งวัตถุดิบสินค้าเกษตรตั้งต้น ทั้งวัตถุดิบภายในพื้นที่ และวัตถุดิบที่มีการนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน ที่สามารถนำไปแปรรูปต่อไปได้ รวมถึงเป็นแหล่งแปรรูปอัญมณีที่มีการนำเข้าวัตถุดิบมาจากประเทศเมียนมา</p> <p>5. จังหวัดตากเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และยังมีความโดดเด่นในความหลากหลายของชาติพันธุ์ ทำให้พื้นที่ในจังหวัดมีวิถีชีวิต ประเพณี และศิลปวัฒนธรรมที่มีความน่าสนใจ</p>	<p>1. ข้อจำกัดด้านพื้นที่ และผังเมือง ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดตากนั้นอยู่ในเขตอนุรักษ์ ป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้ยากต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจด้านต่างๆ รวมถึงการลงทุน หากต้องทำเรื่องกับสถาบันทางการเงิน อีกทั้งการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม ที่ติดในเรื่องของ พรบ.ควบคุมอาคาร โดยการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมนั้นใช้พื้นที่ในการก่อสร้างมากกว่าที่กำหนดไว้ตาม พรบ.</p> <p>2. ข้อจำกัดด้านความเสถียรภาพของกฎหมายในประเทศเมียนมา เนื่องจากทางเมียวดีมีชนกลุ่มน้อยที่เป็นเขตปกครองตนเอง โดยไม่ขึ้นตรงกับรัฐบาล ทำให้เป็นปัญหาด้านการลงทุนของผู้ประกอบการไทย</p> <p>3. แรงงานจากเมียนมาส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ และมีอัตราการเข้า-ออกสูง ส่วนใหญ่เข้ามาในพื้นที่และพัฒนาฝีมือแรงงานแล้ว จะเคลื่อนย้ายไปทำงานในจังหวัดอื่นที่มีค่าแรงขั้นต่ำสูงกว่า</p>

2) การสรุป PEST Analysis

ทั้งนี้จากการศึกษาศักยภาพ โอกาส และข้อจำกัดของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก ผ่านใช้ PEST Analysis มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อพื้นที่

เพื่อให้เข้าใจถึงภาพรวมของสภาพแวดล้อมภายนอกพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยการวิเคราะห์แบบ PEST Analysis มีรายละเอียดดังนี้

- ปัจจัยทางการเมือง (Political) นโยบายส่งเสริมการลงทุน (BOD) ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก มอบสิทธิประโยชน์ให้แก่นักลงทุนมากมาย โดยเฉพาะนักลงทุนรายใหม่ นอกจากนี้ นักทุนรายเก่าที่มีการขยายกิจการจะได้รับสิทธิประโยชน์จากนโยบายดังกล่าวอีกด้วย

- ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic) การเติบโตของเศรษฐกิจในประเทศและในเขตเศรษฐกิจพิเศษตากนั้น ได้ฟื้นตัวทางเศรษฐกิจจากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 ทำให้ธุรกิจเริ่มกลับมาดำเนินการต่อได้ โดยเฉพาะการค้าชายแดนที่เริ่มกลับมาดำเนินการได้ตามปกติ รวมถึงภาคการท่องเที่ยว ซึ่งจังหวัดตากมีการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เกษตร ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และประเพณีวัฒนธรรม ทำให้เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ในส่วนของภาคการเกษตรนั้นเป็นรายได้ที่มาจากภาคเกษตรพื้นฐานไม่เกิดมูลค่าเพิ่ม ทำให้ขาดประโยชน์จากการเพิ่มมูลค่าสินค้า

- ปัจจัยทางสังคม (Social) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในปลายปี 2563 ส่งผลให้การจ้างงานในจังหวัดตากปรับตัวลดลง ประกอบกับสถานการณ์ความไม่มั่นคงทางการเมืองของทางเมียนมา ทำให้มีการปิดด่านแรงงานต่างด้าวไม่สามารถเข้ามาทำงานได้ อีกทั้งปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อสถานประกอบการที่ต้องเลิกกิจการ และถูกจ้างถูกเลิกจ้างเป็นผลให้แรงงานในจังหวัดตากมีจำนวนลดลง อย่างไรก็ตามในปี 2565 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 เริ่มลดลง อีกทั้งมีการขยายตัวของภาคธุรกิจ ภาคบริการและการท่องเที่ยว ทำให้สถานการณ์การจ้างงานเริ่มกลับมาเพิ่มมากขึ้น

- ปัจจัยทางเทคโนโลยี (Technological) ปัจจุบันเครือข่าย 5G ได้ขยายเครือข่ายครอบคลุมทั่วทั้งประเทศรวมถึงจังหวัดตากและเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก ซึ่งส่งผลให้หลายธุรกิจสามารถเข้าถึงเครือข่ายสังคม และข้อมูลได้อย่างอิสระมากขึ้น อาทิ การไลฟ์สดผ่านทางแพลตฟอร์มโซเชียลเพื่อเลือกสินค้าและตรวจสอบสินค้าแบบเรียลไทม์ก่อนทำการสั่งซื้อสินค้า หรือการตรวจสอบและการติดตามสินค้า แบบเรียลไทม์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามในส่วนของเทคโนโลยีในการผลิตสินค้าภายในจังหวัดตากและเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก พบว่า ยังไม่มีเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตสินค้า รวมถึงการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า

ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ศักยภาพ โอกาส และข้อจำกัดภายในเขตพื้นที่และการวิเคราะห์ ปัจจัยภายนอกแบบ PEST Analysis สามารถสรุปได้ว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษตากมีศักยภาพทั้งในด้านของพื้นที่ที่เชื่อมโยงเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ EWEC และ NSEC โดยมีเส้นทางหลวงหมายเลข 1 ตัดกับเส้นทางหลวงหมายเลข 12 ที่เชื่อมโยงไปยังอนุภาครุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Sub-region: GMS) จึงทำให้เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ทางการค้า การลงทุน และการพัฒนาภูมิภาคของประเทศไทย ผ่านช่องทางการค้าชายแดนไทย-เมียนมา อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน โดยสามารถเชื่อมโยงมาจากประเทศเมียนมาได้ อย่างไรก็ตามปัญหาด้านการลงทุน แหล่งเงินทุนขาดแคลน และอัตราดอกเบี้ยสูง ยังคงเป็นปัญหาต่อนักลงทุนในพื้นที่ ดังนั้น การพัฒนาแหล่งค้าขาย สนับสนุนเงินทุน รวมไปถึงการส่งเสริมผู้ประกอบการในด้านต่าง ๆ จะช่วยให้เศรษฐกิจในจังหวัดตากและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากมีการเติบโตเพิ่มมากขึ้น และอาจทำให้มีนักลงทุนสนใจมาลงทุน หรือผู้ประกอบการรายเก่ามีการขยายการลงทุนเพิ่มขึ้นได้

5.1.2 การคัดเลือกสินค้าและบริการเป้าหมายในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

จากการศึกษาเบื้องต้นโดยใช้ข้อมูลสถิติของจังหวัดตาก อาทิ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม ปริมาณพื้นที่เพาะปลูก สินค้าเกษตร สถิติด้านปศุสัตว์ สถิติด้านการประมง และอุตสาหกรรมที่ได้รับการสนับสนุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นต้น ประกอบกับการลงพื้นที่ศึกษา การสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดประชุมกลุ่มย่อยภายในพื้นที่ศึกษาเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากทุกภาคส่วนมาวิเคราะห์เพื่อคัดเลือก สินค้าและบริการที่มีศักยภาพของเขตเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบดังนี้

ในปี 2565 ประเทศไทยมีจำนวนโคเนื้อทั้งประเทศ 9.40 ล้านตัว ซึ่งมีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นเพิ่มจากปี 2561 คิดเป็นร้อยละประมาณ 72.52 โดยพบว่าพื้นที่ที่มีการเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 56 ของพื้นที่เลี้ยงโคเนื้อทั้งหมดในประเทศไทย รองลงมา ได้แก่ ภาคกลาง และภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 16 และภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 12 ตามลำดับ โดยจังหวัดที่มีการเลี้ยงมากที่สุดคือแถบภาคอีสาน ได้แก่ สุรินทร์ นครราชสีมา อุบลราชธานี บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด และมหาสารคาม ซึ่งปัจจัยที่มีผลทำให้ปริมาณการเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มขึ้นนั้นมาจากความต้องการโคเนื้อของตลาดในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งยังมีนโยบายและการสนับสนุนการอย่างต่อเนื่องของภาครัฐ อาทิ โครงการเลี้ยงโคเนื้อ และการขยายตลาดส่งออกสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศจีน และเวียดนาม การพัฒนาศักยภาพการผลิตและการตลาดรองรับ FTA เพื่อยกระดับมาตรฐานและประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อ เป็นต้น ที่ส่งผลให้แนวโน้มการผลิตของประเทศไทยเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามจากสถิติการเลี้ยงโคเนื้อ พบว่า พื้นที่ภาคเหนือที่มีการ

เลี้ยงโคเนื้อมากที่สุดในปี 2565 ได้แก่ จังหวัดตาก โดยพื้นที่ที่มีการเลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่อยู่ที่อำเภอเมืองตาก บ้านตาก และสามเงา ตามลำดับ อีกทั้งประเทศไทยยังมีการนำเข้าโคมีชีวิตจากประเทศเมียนมามากกว่าร้อยละ 90 เพื่อส่งออกไปยัง สปป.ลาว และต่อไปประเทศจีนต่อไป

ในส่วนของอุตสาหกรรมสิ่งทอ ในปี 2564 อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทย พบว่า การส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม มีมูลค่า 214,183.29 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยแบ่งเป็น กลุ่มสิ่งทอ มีมูลค่าการส่งออก 138,992.68 ล้านบาท อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.1 และกลุ่มเครื่องนุ่งห่ม มีมูลค่าการส่งออก 75,157.79 ล้านบาท อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.8 เมื่อพิจารณามูลค่าการส่งออกแยกตาม 4 ผลิตภัณฑ์หลัก ประกอบด้วย เส้นใยประดิษฐ์ เส้นด้าย ผ้าฝ้าย และเครื่องนุ่งห่ม ในเดือนธันวาคม 2564 พบว่า ทั้ง 4 ผลิตภัณฑ์ ขยายตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 26.4, 34.4, 8.6 และ 19.4 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อน พบว่า มีเพียงผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่ม ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.8 (สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ, 2565)

5.1.3 การวิเคราะห์สถานการณ์การตลาด (BCG Matrix)

สำหรับการประยุกต์ใช้แนวคิด BCG Matrix ที่ออกแบบโดย Boston Consulting Group (1986) มาใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์การตลาดของสินค้าและบริการในเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก โดยใช้ข้อมูลจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ข้อมูลพื้นที่เพาะปลูก ข้อมูลปริมาณผลผลิตทางการเกษตร ข้อมูลจำนวนอุตสาหกรรมที่จัดตั้งในพื้นที่ รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และผู้ประกอบการจากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการคัดเลือกสินค้าและบริการที่มีศักยภาพในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

ซึ่งจากการวิเคราะห์ความสามารถสถานการณ์การตลาดของสินค้าและบริการในเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก (เบื้องต้น) โดยมีรายละเอียดดังนี้

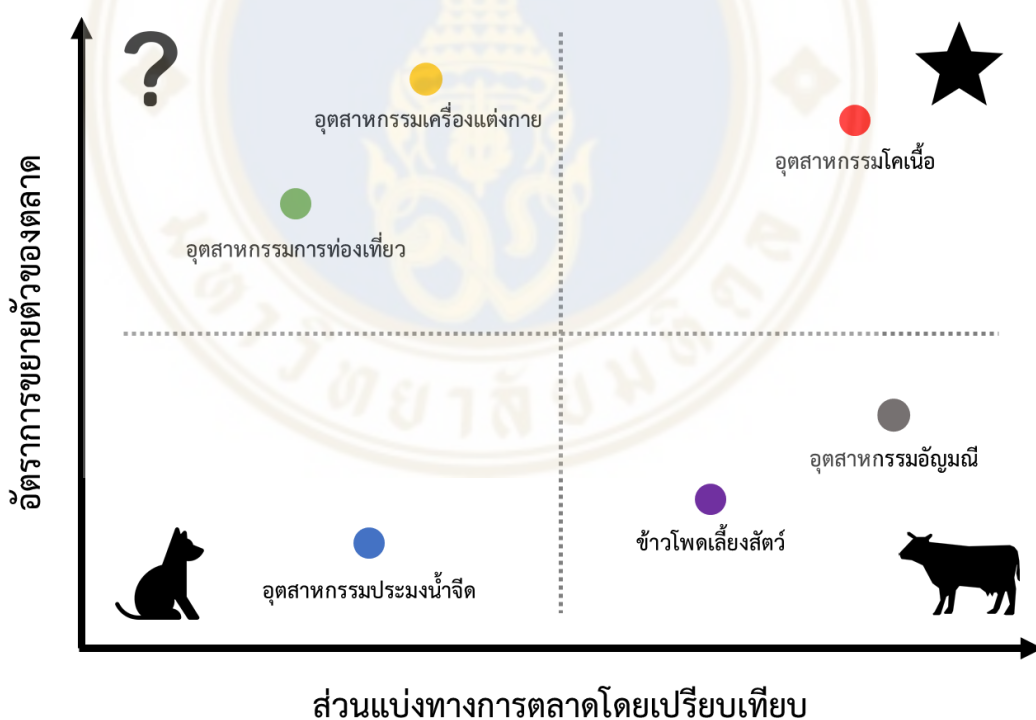
Star ได้แก่ อุตสาหกรรมการเลี้ยงโคเนื้อ เนื่องจากมีส่วนแบ่งทางการตลาดสูง และมีอัตราการเติบโตสูง ซึ่งรายได้ของจังหวัดตากส่วนใหญ่มาจากสินค้าปศุสัตว์ โดยรายได้ที่สูงสุดของสินค้าเกษตรมาจากสินค้าประเภท โคขุน ขนาดกลาง อีกทั้งโคเนื้อถือเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดตาก แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าภายในพื้นที่ ทำให้เสียผลประโยชน์ในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า

Cash Cow ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แม้จะมีส่วนแบ่งตลาดสูง แต่มีอัตราการเติบโตต่ำ ซึ่งจังหวัดตากนั้นมีพื้นที่ที่และลักษณะดินที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก แต่ยังคงขาดการแปรรูปภายในพื้นที่เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า แต่อย่างไรก็ตามต้นทุนในการเพาะปลูกนั้นสูงขึ้น จึงทำให้เกษตรกร

หัน ไปปลูกมันสำปะหลังเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากต้นทุนต่ำกว่า ในส่วนของอุตสาหกรรมอัญมณีในจังหวัดตากนั้น ถือว่าเป็นแหล่งนำเข้าอัญมณี เพื่อนำมาแปรรูปที่สำคัญ และยังมีการส่งออกอีกด้วย

Question Mark ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย และการท่องเที่ยว โดยอุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย ถือเป็นอุตสาหกรรมดั้งเดิมภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก ซึ่งมีโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปและสิ่งทอมากที่สุด อีกทั้งยังเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้แรงงานสูง โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษตากนั้นถือว่ามีความได้เปรียบในเรื่องของแรงงาน เนื่องจากอยู่ใกล้กับประเทศเมียนมา ในส่วนของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดตากนั้นถือว่ามีความเติบโตขึ้น มีนักท่องเที่ยวเริ่มหันมาสนใจท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติเพิ่มขึ้น ซึ่งจังหวัดตากนั้นถือว่ามีความพร้อมทั้งที่หลายหลาย แต่เนื่องจากยังขาดความสะดวกในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมไปถึงยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น

Dogs ได้แก่ อุตสาหกรรมการประมงน้ำจืด เป็นอุตสาหกรรมที่แม้จะมีปริมาณการผลิตเป็นจำนวนมาก แต่มีส่วนแบ่งและอัตราการเติบโตต่ำ อีกทั้งยังเป็นการเลี้ยงเพื่อจำหน่ายให้แก่ตลาดภายในจังหวัด และตลาดในท้องถิ่น

ภาพที่ 5.1: ผลการวิเคราะห์สถานการณ์การตลาดของสินค้าและบริการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

ที่มา: จากการรวบรวมข้อมูลโดยที่ปรึกษา (2566)

5.1.4 การวิเคราะห์ Diamond Model

ทั้งนี้ จากการดำเนินการประเมินความสามารถในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบจำลองการวิเคราะห์ Diamond Model ของ Michael E.Porter โดยกรอบการวิเคราะห์แบบจำลอง Diamond Model ที่นำมาใช้ในครั้งนี้เพื่อประเมินหาสภาพการณ์ปัจจุบันของปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญของพื้นที่จังหวัดตาก และเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก ซึ่งจะใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ด้วยองค์ประกอบ 6 ปัจจัย (4 ปัจจัยพื้นฐาน และ 2 ปัจจัยเสริม) ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านปัจจัยการผลิต (Factor Conditions) 2) องค์ประกอบด้านความต้องการหรืออุปสงค์ (Demand Conditions) 3) อุตสาหกรรมเชื่อมโยงและการสนับสนุน (Related and Supporting Industries) 4) บริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ (Context for Firm Strategy and Rivalry) 5) นโยบายจากภาครัฐ (Government) และ 6) โอกาส (Chance) ซึ่งจากการศึกษาสามารถสรุปตามองค์ประกอบต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1) องค์ประกอบด้านปัจจัยการผลิต (Factor Conditions)

หากวิเคราะห์ถึงสถานะด้านปัจจัยการผลิตของจังหวัดตาก จะเห็นได้ชัดว่าจังหวัดตากมีความได้เปรียบในด้านศักยภาพของพื้นที่ที่เชื่อมโยงเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ East – West Economic Corridor : EWEC และเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ North – South Economic Corridor : NSEC รวมถึงยังสามารถเชื่อมโยงไปยังอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Sub-region: GMS) จึงเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ด้านการค้า การลงทุน และการพัฒนาภูมิภาคของประเทศไทย ผ่านช่องทางค้าชายแดนไทย - เมียนมา ณ บริเวณด่านพรมแดนถาวรแม่สอด ทั้งนี้ยังมีโรงพยาบาลคมนาคมพื้นฐานที่รองรับการเชื่อมโยงทั้งทางบก และทางอากาศ มีการพัฒนาเส้นทางขนส่งไม่ว่าจะเป็นการขยายสนามบิน หรือการขยายถนนช่วงตาก-แม่สอด ให้เป็น 4 ช่องจราจร เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการขนส่ง ทั้งนี้ด้านทรัพยากรทางกายภาพ และมีวัตถุดิบในพื้นที่หลายชนิด และมีปริมาณมากเพียงพอที่จะดำเนินการด้านอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบทางการเกษตรและปศุสัตว์ เช่น ข้าวโพด ข้าว มันสำปะหลัง ถั่วเขียว และโคเนื้อ รวมถึงพื้นที่โดยรอบ อีกทั้งยังมีแร่ธาตุประเภทต่าง ๆ เช่น หินปูน โซเดียมเฟลด์สปาร์ หินอ่อน สังกะสี หินแกรนิต และควอร์ตซ์ ที่อนุญาตให้มีการสัมปทานเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ยังมีความเหมาะสมที่จะเป็นฐานการผลิตเพื่อการส่งออกอีกด้วย โดยจังหวัดตากยังมีความได้เปรียบในเรื่องของแรงงาน เนื่องจากเป็นฐานการผลิตเดิม และอยู่ติดกับประเทศเมียนมา ซึ่งเป็นหน้าด่านแรก ๆ ของแรงงานเมียนมาที่เข้ามาทำงานในไทย ในส่วนของด้านการท่องเที่ยวที่จังหวัดตากยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ที่มีความหลากหลายด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ชาติพันธุ์ วิถีชีวิตชุมชนและเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประเทศ

ถึงแม้ว่าจังหวัดตากจะมีข้อได้เปรียบด้านปัจจัยพื้นฐานทางการผลิตในหลาย ๆ ด้าน แต่จากการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น พบว่ามีปัญหาดังต่อไปนี้

(1) โครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการยังครอบคลุมไม่ทั่วถึง/ ขาดรุดทรุดโทรม เส้นทางคมนาคมในการเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวไม่สะดวก อีกทั้งไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และขาดบุคลากรที่มีทักษะด้านการท่องเที่ยว

(2) การท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างครบวงจรและเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียง อีกทั้งยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จัก

(3) แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ และมีอัตราการเข้า-ออกสูง เนื่องจากแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่เมื่อเข้ามาในพื้นที่และพัฒนาฝีมือแรงงานแล้วนั้น จะเคลื่อนย้ายไปทำงานภายในจังหวัดอื่นใน

ตารางที่ 5.2: การวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยด้านการผลิต

ปัจจัยด้านการผลิต	ผลการวิเคราะห์
1. ทรัพยากรทางกายภาพ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และทำเลที่ตั้ง	(+) มีศักยภาพด้านพื้นที่ เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ด้านการค้า การลงทุน และการพัฒนาภูมิภาคของประเทศไทย ผ่านช่องทางการค้าชายแดนไทย – เมียนมา และเป็นประตูการค้าชายแดนที่สามารถขยายการค้าการลงทุนเชื่อมโยงไปยังหลายประเทศได้
2. โครงสร้างพื้นฐาน ระบบการขนส่ง โทรคมนาคม	(+) มีโครงข่ายการคมนาคมพื้นฐานที่รองรับการเชื่อมโยงทั้งทางบก และทางอากาศ รวมถึงมีการพัฒนาเส้นทางขนส่ง
3. ทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ จำนวนแรงงาน ความพร้อม และศักยภาพการทำงานของแรงงาน	(+) จังหวัดตากและพื้นที่โดยรอบเป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบสินค้าทางการเกษตร และปศุสัตว์ ที่สามารถเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมแปรรูปได้
4. ทรัพยากรความรู้	(+) มีความได้เปรียบด้านแรงงาน
5. วัตถุดิบในกระบวนการผลิต	(+) มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ที่มีความหลากหลายด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ชาติพันธุ์ วิถีชีวิตชุมชน และเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประเทศ

ตารางที่ 5.2: การวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยด้านการผลิต (ต่อ)

ปัจจัยด้านการผลิต	ผลการวิเคราะห์
	(-) โครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการยังครอบคลุมไม่ทั่วถึง/ชำรุดทรุดโทรม
	(-) การท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างครบวงจรและเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียง/ไม่เป็นที่รู้จัก
	(-) แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ และมีอัตราการเข้า-ออกสูง

2) องค์ประกอบด้านความต้องการหรืออุปสงค์ (Demand Conditions)

ในขณะที่แนวโน้มความต้องการของสินค้าไทยในสายตาของผู้บริโภคนั้นได้รับความนิยมจากผู้บริโภคในเมียนมา และในอินเดีย เนื่องจากผู้บริโภคมองว่าสินค้าของไทยมีราคาที่ไม่แพง และมีคุณภาพ อย่างไรก็ตามในด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตาก และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก นั้นยังขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จัก อีกทั้งธุรกิจภายในพื้นที่นั้นได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้เศรษฐกิจภายในพื้นที่หยุดชะงัก และมีผู้ประกอบการบางรายต้องปิดตัวลง และสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศเมียนมา ทำให้นักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนขาดความเชื่อมั่นที่จะเข้ามาลงทุนในพื้นที่

ตารางที่ 5.3: การวิเคราะห์ปัจจัยด้านความต้องการหรืออุปสงค์

ปัจจัยด้านความต้องการหรืออุปสงค์	ผลการวิเคราะห์
1. ตลาด	(+) สินค้าไทยมีคุณภาพและได้รับความนิยมจากชาวเมียนมา และอินเดีย
2. การตอบสนองต่อธุรกิจ	(-) ขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักและแพร่หลาย
	(-) ธุรกิจได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 และสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศเมียนมา

3) อุตสาหกรรมเชื่อมโยงและการสนับสนุน (Related and Supporting Industries)

จังหวัดตากเป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมดั้งเดิมหลายชนิด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นหลัก อาทิ อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องเรือน อุตสาหกรรมอัญ

มณีและเครื่องประดับ เป็นต้น อีกทั้งยังใกล้แหล่งวัตถุดิบภายในพื้นที่ และพื้นที่โดยรอบรวมถึงการนำเข้าวัตถุดิบด้านสินค้าเกษตรจากประเทศเมียนมา เนื่องจากเมืองเมียวดีนั้นมีความพร้อมทางด้านผลผลิตทางการเกษตรและปศุสัตว์ ซึ่งสามารถใช้เป็นวัตถุดิบเพื่อป้อนให้แก่ภาคอุตสาหกรรมได้ ทำให้จังหวัดตากสามารถพัฒนาเป็นฐานการผลิตของภาคเชื่อมโยงไปยังกลุ่มจังหวัดอื่น ๆ ได้ รวมถึงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างไทยกับเมียนมาได้ อีกทั้งยังเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจการค้าชายแดนไทย - เมียนมาอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามยังพบอุปสรรคในด้านระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ในพื้นที่ ถึงแม้ปัจจุบันจะมีการขยายเส้นทางจราจรจากจังหวัดตาก มายังอำเภอแม่สอด แต่ไม่ได้ทำให้ต้นทุนการขนส่งนั้นลดลง วัตถุดิบของบางอุตสาหกรรมต้องสั่งจากทางภูมิภาคอื่น ๆ ซึ่งหากในอนาคตมีการพัฒนาเส้นทาง การขนส่ง อาทิ เส้นทางอุโมงค์ และเส้นทางรถไฟ จะทำให้ต้นทุนในการขนส่งลดลง และมีความสะดวกเพิ่มขึ้น อีกทั้งโครงสร้างพื้นฐานของเมียนมานั้นยังไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้เป็นอุปสรรคในการขนส่งสินค้าจากชายแดนไทยไปยังเมียนมา โดยเฉพาะในเมืองชั้นในของเมียนมา ทั้งนี้ยังขาดการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรภายในพื้นที่จังหวัดตาก และเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก โดยการประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการผลิตแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าเกษตรภายในพื้นที่

ตารางที่ 5.4: การวิเคราะห์ปัจจัยด้านอุตสาหกรรมเชื่อมโยงและการสนับสนุน

ปัจจัยด้านอุตสาหกรรม เชื่อมโยงและการสนับสนุน	ผลการวิเคราะห์
1. อุตสาหกรรมต้นน้ำ 2. อุตสาหกรรมกลางน้ำ 3. อุตสาหกรรมปลายน้ำ	(+) จังหวัดตากเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมดั้งเดิมหลายชนิดที่สามารถพัฒนาเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมของภาคเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดอื่น ๆ ได้ รวมถึงการแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมระหว่างไทย-เมียนมา
	(+) เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น
	(-) ขาดการส่งเสริมการประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการผลิตเพื่อแปรรูปสินค้าเกษตร
	(-) ระบบโลจิสติกส์ที่เชื่อมโยงในจังหวัดและต่างจังหวัดยังคงมีต้นทุนการขนส่งที่สูง

4) บริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ (Context for Firm Strategy and

Rivalry)

จังหวัดตากมีทำเลที่ตั้งที่มีศักยภาพเป็นประตูหน้าด่านการค้าชายแดนไทย-เมียนมา ที่เชื่อมต่อตรงเข้ากับเขตการค้าเมียวดี (Myawaddy Trade Zone) และเขตอุตสาหกรรมเมียวดี (Myawaddy Industries Zone) ที่ห่างออกไปประมาณ 10 กิโลเมตร ซึ่งเมืองเมียวดีเป็นหนึ่งในเมืองชายแดนที่สำคัญของเมียนมาและถือเป็นเมืองหน้าด่านทางชายแดนที่อยู่ใกล้เมืองเศรษฐกิจที่สำคัญของเมียนมา อาทิ เมืองย่างกุ้ง และเมืองมาละแหม่ง ทั้งนี้ยังตั้งอยู่บนเส้นทางเศรษฐกิจตามแนว EWEC ซึ่งเชื่อมต่อไปจนถึงเมืองดานัง ประเทศเวียดนาม ทำให้มีศักยภาพในการเป็นประตูการค้าเชื่อมคาบสมุทรมอินโดจีนสู่ภูมิภาคเอเชียใต้ และยุโรป และยังมีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานที่รัฐบาลให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอในการเอื้อประโยชน์ต่อการลงทุน และมีแผนพัฒนาเส้นทางรถไฟ และมอเตอร์เวย์ เพื่อความสะดวกต่อการขนส่งมากขึ้น อย่างไรก็ตามยังพบว่าข้อจำกัดในด้านพื้นที่ และผังเมือง ที่ยากต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตอนุรักษ์ป่าสงวนแห่งชาติ และการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมที่มีข้อจำกัดในเรื่องของพรบ.ควบคุมอาคาร

ตารางที่ 5.5: การวิเคราะห์ปัจจัยด้านยุทธศาสตร์ โครงสร้าง และบริบทการแข่งขัน

ปัจจัยด้านยุทธศาสตร์ โครงสร้าง และบริบทการแข่งขัน	ผลการวิเคราะห์
1. เป้าหมายและยุทธศาสตร์ 2. อุปสรรคทางการค้าและการลงทุน	(+) มีศักยภาพเป็นประตูหน้าด่านการค้าชายแดนไทย-เมียนมา และเป็นเส้นทางโลจิสติกส์สู่ภูมิภาคเอเชียใต้ และยุโรป
	(+) มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานที่รัฐบาลให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอ
	(-) ข้อจำกัดด้านพื้นที่ และผังเมืองของจังหวัดตากและเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก

5) นโยบายจากภาครัฐ (Government)

ภาครัฐได้ให้ความสำคัญและสนับสนุนต่อนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยผู้ประกอบการ หรือนักลงทุนที่เข้าไปลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จะได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ อาทิ มาตรการสนับสนุนด้านภาษี การอำนวยความสะดวกของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งหากอยู่ในประเภทกิจการที่กำหนด ก็จะได้รับสิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากร อีกทั้งยังมีการพัฒนาระบบโครงข่ายการคมนาคมทั้งทางบก และทางราง ซึ่งทางภาครัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ชายแดน จึงมีโครงการที่รัฐบาลได้ให้การสนับสนุน อาทิ โครงการ

รถไฟรางคู่เชื่อมต่อจากจังหวัดนครสวรรค์ ผ่านจังหวัดกำแพงเพชร มาสิ้นสุดที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก รวมทั้งกรมทางหลวงได้ทำการศึกษาการก่อสร้างเส้นทางมอเตอร์เวย์ สายตาก - แม่สอด มีทั้งเส้นทางราบ และการขุดเจาะอุโมงค์ เพื่อให้การคมนาคมจากตาก มายังอำเภอแม่สอด สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย เพื่อส่งเสริมทางการค้า การลงทุน รวมถึงสนับสนุนการท่องเที่ยวบนเส้นทางโลจิสติกส์ที่มีศักยภาพ อย่างไรก็ตามยังพบถึงอุปสรรคในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

- (1) การสนับสนุนการลงทุนจากภาครัฐในเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ยังขาดมิติในการส่งเสริมนักลงทุนรายเดิมในพื้นที่
- (2) ภาครัฐยังไม่สามารถเจรจาแก้ไขการเปิด-ปิด ด่านการค้าที่แม่สอดได้
- (3) นโยบายของเขตเศรษฐกิจพิเศษยังไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ลงทุนได้

ตารางที่ 5.6: การวิเคราะห์ห้บทบาทของภาครัฐ

บทบาทของภาครัฐ
(+) มีนโยบายด้านการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ รวมถึงนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
(+) มาตรการด้านสิทธิประโยชน์จากรัฐบาลและส่วนกลางต่าง ๆ
(+) นโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง
(-) การสนับสนุนการลงทุนจากภาครัฐในเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ยังขาดมิติในการส่งเสริมนักลงทุนรายเดิมในพื้นที่
(-) ภาครัฐยังไม่สามารถเจรจาแก้ไขการเปิด-ปิด ด่านการค้าที่แม่สอดได้
(-) นโยบายของเขตเศรษฐกิจพิเศษยังไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ลงทุนได้

6) เหตุสุดวิสัยหรือโอกาส (Chance)

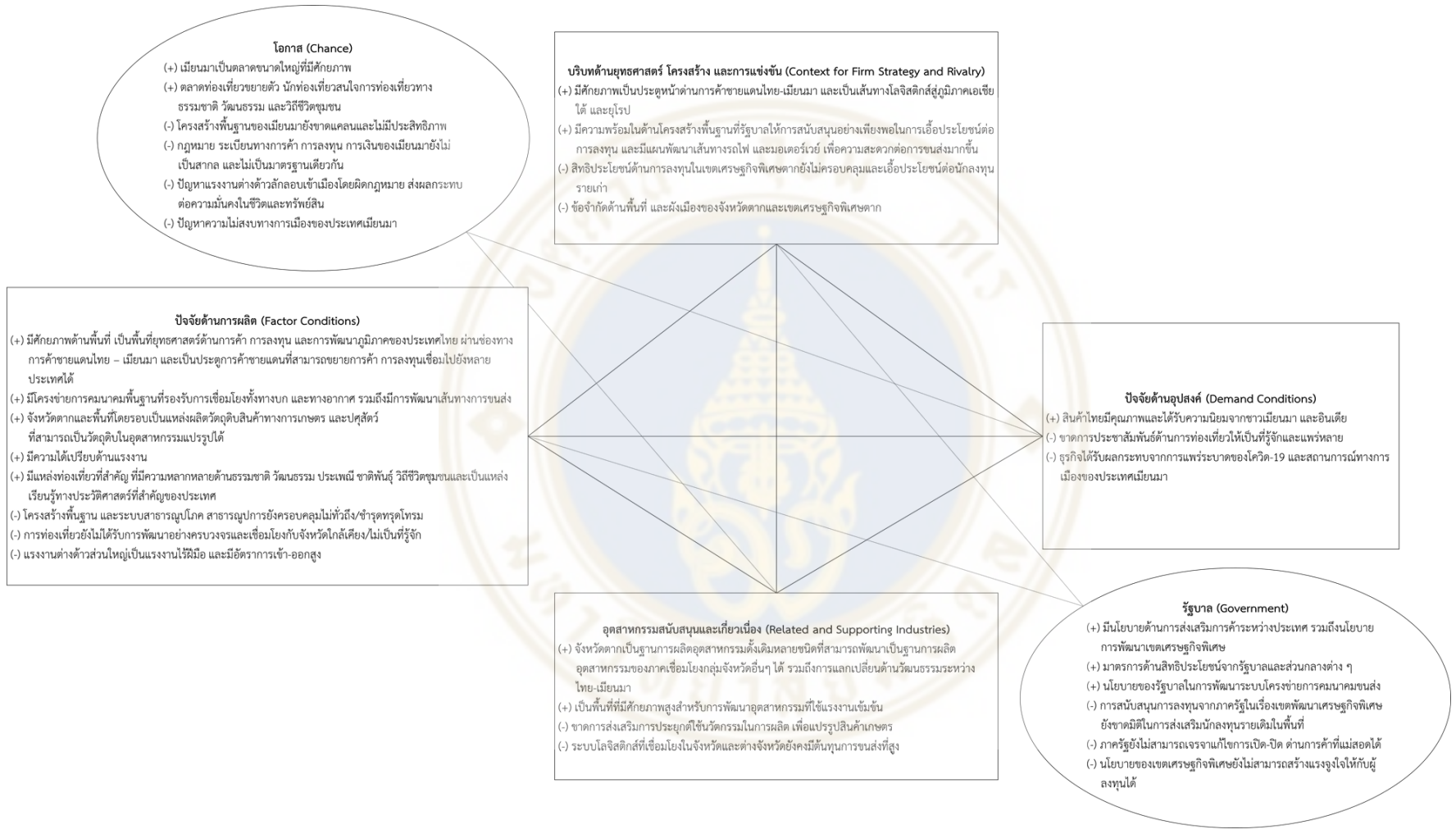
อย่างไรก็ตามในด้านศักยภาพของพื้นที่จังหวัดตากถือว่ามีความได้เปรียบ อีกทั้งเมียนมาเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ และเป็นประเทศที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าค่อนข้างมาก ประกอบกับปัจจุบันได้มีการสนับสนุนในเรื่องของการท่องเที่ยวทำให้ตลาดการท่องเที่ยวมีการขยายตัว นักท่องเที่ยวมีความสนใจการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตชุมชน เพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนนี้สามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศเมียนมาได้ อย่างไรก็ตามยังพบอุปสรรคในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

- (1) กฎหมาย ระเบียบทางการค้า การลงทุน การเงินของเมียนมายังไม่เป็นสากล และไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
- (2) ปัญหาแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน

(3) ปัญหาความไม่สงบทางการเมืองของประเทศเมียนมา

ตารางที่ 5.7: การวิเคราะห์เหตุสุดวิสัยหรือโอกาส

เหตุสุดวิสัยหรือโอกาส
(+) เมียนมาเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพ
(+) ตลาดท่องเที่ยวขยายตัว นักท่องเที่ยวสนใจการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตชุมชน
(-) โครงสร้างพื้นฐานของเมียนมายังขาดแคลนและไม่มีประสิทธิภาพ
(-) กฎหมาย ระเบียบทางการค้า การลงทุน การเงินของเมียนมายังไม่เป็นสากล และไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
(-) ปัญหาแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน
(-) ปัญหาความไม่สงบทางการเมืองของประเทศเมียนมา

ภาพที่ 5.2: ผลสรุปการวิเคราะห์แบบจำลองเพชร (Diamond Model) ของพื้นที่จังหวัดตากและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

ดังนั้น จากการวิเคราะห์และสรุปผลสถานการณ์การตลาด (BCG Matrix) และการวิเคราะห์ด้วย Diamond Model สามารถสรุปได้ว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบเป็นแหล่งปลูกพืชเศรษฐกิจหลายชนิด รวมถึงยังเป็นแหล่งวัตถุดิบสินค้าเกษตรตั้งต้น ทั้งวัตถุดิบภายในพื้นที่ และวัตถุดิบที่มีการนำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน ที่สามารถนำไปแปรรูปต่อไปได้อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน สินค้าและบริการเป้าหมายในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่โดยรอบ ได้แก่ โคนเนื้อ และอุตสาหกรรมสิ่งทอ เนื่องจากโคนเนื้อถือเป็นสัตว์เศรษฐกิจหลักของจังหวัดตากและเป็นหนึ่งในสินค้าเกษตรที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรได้ อีกทั้งจากศักยภาพในด้านพื้นที่และระบบคมนาคมที่สามารถเชื่อมโยงไปยังพื้นที่อื่น ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศได้ อีกทั้งยังมีการนำเข้าโคจากประเทศเมียนมามาเลี้ยงเพื่อจำหน่ายต่อไปยังตลาดอาเซียน-จีน อีกด้วย โดยในส่วนของอุตสาหกรรมสิ่งทอถือเป็นอุตสาหกรรมดั้งเดิม และเป็นอุตสาหกรรมที่มีจำนวนโรงงานประเภทการตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปและสิ่งทอมากที่สุดในจังหวัดตากและเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงานเข้มข้น โดยจากศักยภาพในการเป็นฐานการผลิตวัตถุดิบตั้งต้น ประกอบกับสามารถนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้านทำให้ต้นทุนของวัตถุดิบมีราคาต่ำ และมีความได้เปรียบในเรื่องของแรงงาน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงมาจากประเทศเมียนมาอีกด้วย นับว่าเป็นเขตพื้นที่ที่มีศักยภาพและโอกาสสูงในการขยายการเติบโตของภาคธุรกิจ และการพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เข้มแข็งต่อไปอย่างต่อเนื่องและมั่นคง

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีความเห็นที่จะนำเสนอข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในภาพรวมสำหรับภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการ และภาครัฐ เพื่อช่วยสนับสนุนและผลักดันให้เกิดแนวทางพัฒนากลยุทธ์ในการขับเคลื่อนพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตากอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 ภาคเอกชน หรือผู้ประกอบการ

1) วางแผนส่งเสริมการลงทุนและพัฒนา Smart Technology และต่อยอดประยุกต์ใช้นวัตกรรมให้เป็น Sustainable Farm เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของธุรกิจอย่างมั่นคง

2) การวิจัยและเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและปศุสัตว์อย่างเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากเนื้อโค เพื่อเพิ่มมูลค่า (Value) และสร้างสรรค์ความหลากหลายให้แก่อุตสาหกรรม และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ

3) สนับสนุนการลงทุนจัดตั้งโรงเชือดโคเนื้อภายในจังหวัดตาก เพื่อให้สามารถเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันในท้องตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานภายในพื้นที่อย่างครบวงจร

4) สนับสนุนการจัดตั้งการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อย เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และจะช่วยเพิ่มอำนาจในการเจรจาต่อรอง อีกทั้งยังสามารถส่งเสริมเครือข่ายองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้และความเข้าใจด้านการบริหารจัดการ การตลาด รวมถึงเทคโนโลยีการผลิตและแปรรูปที่มีความสำคัญต่อการประกอบธุรกิจในปัจจุบันและอนาคตอย่างรอบด้าน

5) สร้างพันธมิตรทางธุรกิจระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะในประเทศที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเสริมสร้างข้อได้เปรียบด้านการแข่งขันในอุตสาหกรรมให้มากขึ้น รวมทั้งรองรับการขยายตลาดในต่างประเทศ

5.2.2 ภาครัฐบาล

1) สนับสนุนต่อนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยผู้ประกอบการหรือนักลงทุนที่เข้าไปลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะได้รับการสนับสนุนสิทธิและประโยชน์เป็นอย่างดีจากภาครัฐ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับกลุ่มนักลงทุน

2) สนับสนุนและผลักดันให้จังหวัดตากเป็นฐานการผลิตและแปรรูปสินค้าทางการเกษตรสำหรับการบริโภคภายในประเทศและส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ

3) ให้ความสำคัญกับการกำหนดแผนพัฒนาระบบโครงข่ายการคมนาคมพื้นฐาน ทั้งทางบก ทางราง และทางอากาศ เพิ่มประสิทธิภาพของโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง เพื่อเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ในเขตภาคเหนือสนับสนุนการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานกิจกรรมด้านการผลิตและบริการต่างๆ เสริมสร้างการค้าและการลงทุนในอนาคตอย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

- กรมการค้าต่างประเทศ (2565), ข้อมูลการค้าชายแดนและผ่านแดน. <https://www.dft.go.th/>
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (2565), ข้อมูลธุรกิจเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ.
https://www.dbd.go.th/more_news.php?cid=1025
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (2565), สถิตินิติบุคคลจัดตั้งใหม่และเลิก.
https://www.dbd.go.th/news_view.php?nid=469423520
- กองความร่วมมือการค้าและการลงทุน (2563), คำนิยามที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนไทย.
<https://www.dft.go.th/bts/bts-trader>
- กองยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ที่ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2563), การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน.
https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=11911
- วีรวิษณุ, ปิยนนทศิลป์ (2561), โอกาสและศักยภาพการเป็นพื้นที่ที่ศนัชายแดนประตูทางการค้า ทิศตะวันตกของประเทศไทย-เมียนมา : กรณีศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน.
<http://cmruir.cmru.ac.th/handle/123456789/1332>
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (2565), มาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน. https://www.boi.go.th/th/SEZ_policy2
- สำนักงานจังหวัดตาก (2565), ข้อมูลจังหวัดและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก. <http://web.tak.go.th/>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2565), แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. <http://nscr.nesdc.go.th/nesdp/>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2565), รายงานความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. https://www.nesdc.go.th/more_news.php?cid=482
- Chen I.J. and Paulraj A. (2004), Towards a Theory of Supply Chain Management: The Constructs and Measurements. *Journal of Operations Management*.
<http://dx.doi.org/10.1016/j.jom.2003.12.007>
- Margherita Corniani (2008), Push and Pull Policy in Market-Driven Management.
https://www.researchgate.net/publication/227600123_Push_and_Pull_Policy_in_MarketDriven_Management

บรรณานุกรม (ต่อ)

The Investopedia team (2022), What Is the Porter Diamond Model, and How Does It Work?.

<https://www.investopedia.com/terms/p/porter-diamond.asp>

